

VETERAN

GLASILO ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO

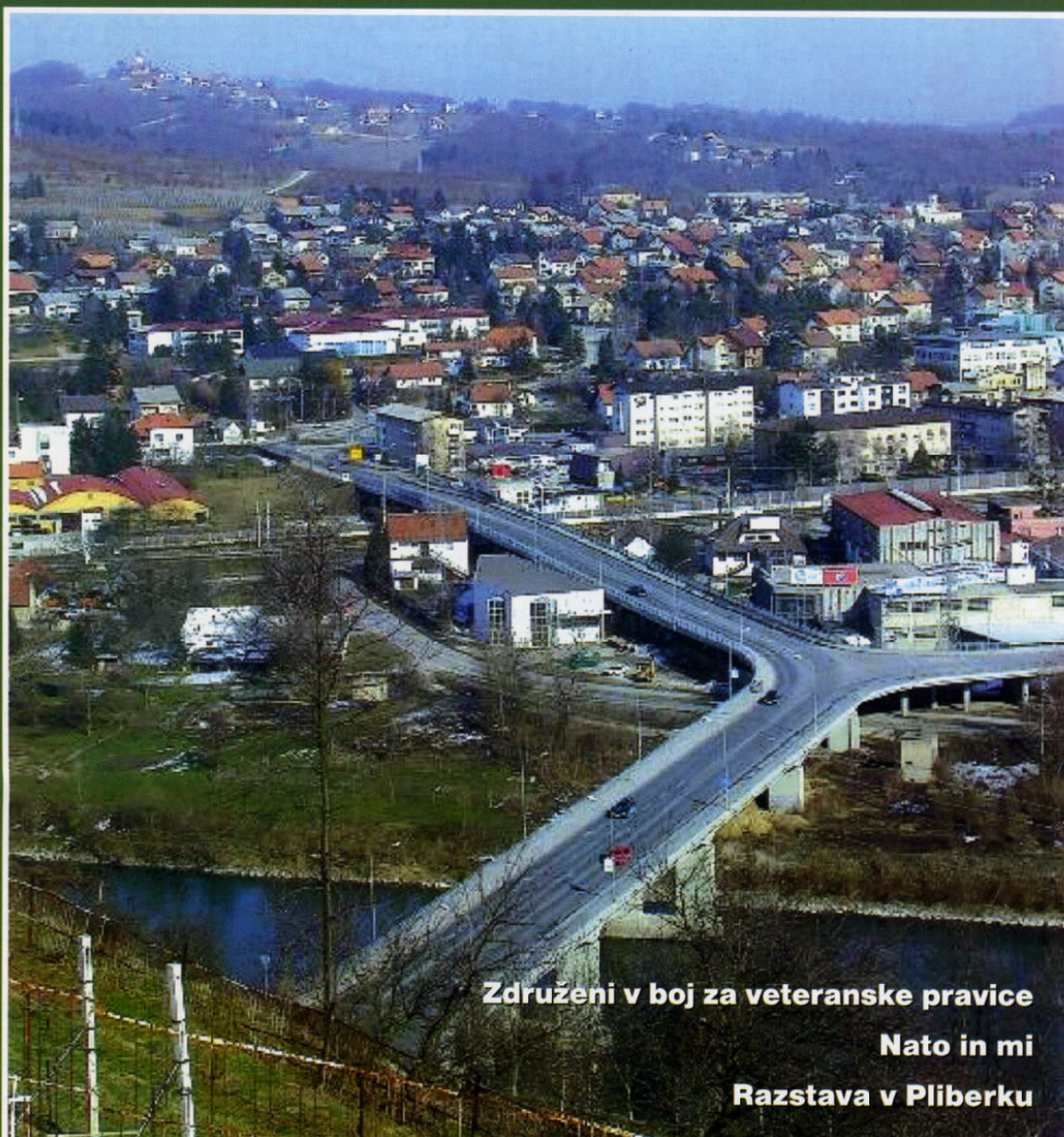
ZVEZA VETERANOV
VOJNE ZA SLOVENIJO

ŠTEVILKA 20

MAREC 2003

Fédération Mondiale
des Anciens Combattants
World Veterans Federation

Združeni v boj za veteranske pravice

Nato in mi

Razstava v Pliberku

Odločite se in postanite pogodbeni pripadnik Slovenske vojske!

Redke so priložnosti, ko lahko človek pozabi na vsakodnevno rutino in se poda v dejavnosti, ki so polne dogodivščin in novih, drugačnih izzivov. Eno od takih možnosti pripadnikom rezervne sestave ponuja Slovenska vojska s statusom pripadnika pogodbene rezerve. Gre za popolno novost, saj je prvič mogoče, da se slovenski državljani prostovoljno odloči za sklenitev pogodbe o sodelovanju v rezervni sestavi vojske.

Tako je Slovenska vojska konec lanskega leta s pogodbenimi pripadniki začela popolnjevati gorsko enoto na Bohinjski Beli. Popolnjevanje rezervne sestave s pogodbenimi pripadniki se bo nadaljevalo, saj bo Slovenska vojska letos začela vabiti tudi kandidate z drugih območij Slovenije, in sicer za popolnjevanje enote za zračno obrambo in radiološko-kemično-biološke enote.

Pogodbeni pripadniki rezervne sestave se ne bodo zgolj urili v vojaških veščinah, temveč se bodo med takim vojaškim življenjem preskušali v vrednotah, kot so sobivanje, solidarnost, tovarištvost, poznavanje sebe in sovojakov, ter koristno in zanimivo zapolnili prosti čas. Ponovno bodo lahko preverili in izboljšali psihofizične zmožnosti, pa tudi spoznavali geografske značilnosti Slovenije, življenje v sozvočju z naravo ter morda spoznavali tudi tuje dežele in kulture in se s tem naučili tujih jezikov. Sodelovanje v pogodbeni rezervi poleg tega ponuja možnost dodatnega zasluzka, lahko pa celo zaposlitev v stalni sestavi Slovenske vojske.

In kakšne so pravice in dolžnosti novih pogodbenih pripadnikov Slovenske vojske?

Izbrani kandidati so sklenili pogodbo za 5 let in jo bodo lahko podaljševali za enak čas, vendar največ do konca koledarskega leta, v katerem bodo dopolnili 50 oziroma – za častnike – 60 let. Med trajanjem pogodbe se bodo morali po pozivu odzvati na različna usposabljanja, izjemoma tudi na opravljanje vojaške službe zunaj države v miru v skupnih poveljstvih in enotah, zaradi izpolnjevanja obveznosti, prevzetih v mednarodnih organizacijah oziroma z mednarodnimi pogodbami, ter na

opravljanje vojaške službe v miru zaradi dalj časa trajajočega povečanega obsega nalog, ki jih pripadniki stalne sestave ne morejo opraviti, zlasti nalog zaščite, reševanja in pomoči.

Za vsak dan pripravljenosti bo pogodbenim pripadnikom pripadalo plačilo za pripravljenost za morebitni vpoklic, to znaša mesečno 24.000 tolarjev neto. Plačila za pripravljenost ne bodo prejeli med usposabljanjem, opravljanjem vojaške službe, zdravljenjem nad 30 dni, delom in usposabljanjem ali šolanjem v tujini nad 30 dni, izrabo starševskega dopusta in v odpovednem času po pogodbi. Med opravljanjem vojaške službe bo pogodbeni pripadnik rezervne sestave prejel enako plačilo kot pripadnik stalne sestave vojske na enaki formacijski dolžnosti, pri čemer je za opravljanje vojaške službe v tujini nagrajen z večjim plačilom. Med usposabljanjem bo prejel nadomestilo plače oziroma drugih prejemkov, povračilo stroškov za prevoz in prehrano ter dodatek za udeležbo.

Prav gotovo nekatere med vami, ki bi bili sicer zainteresirani za sodelovanje v pogodbeni rezervi, pri dokončni odločitvi ovirata strah in dvom, kaj bo z vašo redno zaposlitvijo v tem času oziroma kakšen bo odziv delodajalca na vaše nove obveznosti in izostanke iz

službe. Vendar je to urejeno z zakonom o obrambi. Ob vpoklicu k opravljanju vojaške službe statusne, delovne in druge pravice pogodbenega pripadnika pri delodajalcu mirujejo. Po prenehanju opravljanja vojaške službe se lahko vrnete na prejšnje delo, na katero vas delodajalec mora sprejeti. Če delodajalec v nasprotju z zakonom o obrambi tega ne stori ali vas postavi v manj ugoden položaj, vam bo ministrstvo zagotovilo plačilo nujno potrebne pravne pomoči. O obveznostih pri usposabljanju za naslednje leto bosta pripadnik pogodbene rezerve in njegov delodajalec obveščena do konca vsakega leta, toda najmanj 30 dni pred prvim načrtovanim usposabljanjem v naslednjem letu. Obenem bo pripadnik imel možnost, da skladno z letnim načrtom usposabljanja praviloma sam izbere rok, v katerem bo opravil usposabljanje, pri tem so mišljena predvsem usposabljanja posameznika oziroma krajša usposabljanja. Določena je tudi zgornja meja trajanja usposabljanja v enem letu, in sicer tri mesece, vendar praviloma ne bo daljše od 30 dni. Tako je načrtovano, da bo imel pogodbeni pripadnik rezervne sestave gorske enote v tem letu do 20 dni usposabljanja, od tega največ polovico v delovnih dneh.

Če ste državljani Republike Slovenije in imate dvojnega državljanstva, ste vojaški obveznik rezervne sestave in niste starejši od 45 let (vojak ali podčastnik) oziroma 55 let (častnik), imate končano srednjo poklicno šolo (vojak), srednjo ali višjo šolo ter čin podčastnika oziroma najmanj visoko strokovno šolo in častniški čin, če vam je bilo služenje vojaškega roka pomembna življenjska izkušnja in imate željo po ponovnem izkustvu vojaškega življenja, ne oklevajte. Vložite vlogo na izpostavi za obram-

bo, ki vas vodi v vojaški evidenci. Tam vam bodo z veseljem dali še dodatne informacije, kako postati pogodbeni pripadnik rezervne sestave Slovenske vojske. In katere pogoje morate še izpolnjevati, da boste lahko razporejeni v posamezno enoto, seveda tudi ob upoštevanju vaših želja, izkušenj in psihofizičnih sposobnosti. Lahko pa se obrnete kar na Ministrstvo za obrambo, telefon 01/471-2260 ali pa pišete na elektronski naslov: naborna.pisarna@mors.si.

VSEBINA

PREGLED DELA	
Skupaj v boj za veteranske pravice	4-7
IZ DELA ZVVS	
Tekoče delo in priprave na glavni zbor	8-9
Redno delovno srečanje s sekretarji OZVS	9
NATO IN MI	
Zakaj sem za Nato?	10-11
Sledimo spremembam, vendar nismo pozabili na zgodovino	10
Slovenska vojska in Nato	11
Kaj je Nato	12-13
KAJ MENITE	
Nato da	14
VETERANI	
Preoblikovanje še traja	15
DA NE POZABIMO	
Prispevek k strokovnemu proučevanju osamosvajanja	16-17
PRIČEVANJA	
Ponosen, da je Slovenec	18-19
NA OBISKU	
V Kopru smo postali veterani	20-21
IZ DOPISNIŠKE BELEŽKE	
Razstava »Vojna za Slovenijo« v Pliberku	22
Uspešno delovno leto	22
Strokovno usposabljanje in družabnost	22
Veterani zgornje Gorenjske	22
Prazničen koncert	23
Predsedniki na Zlatem griču	23
Stanetu Oblaku bronasta plaketa	24
Odrpje razstave	24
Miklavž je obiskal otroke in svoje padlih	24
Tradicionalno srečanje ob dnevu samostojnosti	24
Podelili denarni pomoči	25
Moderna smrt ne kosi, ampak strelja	25
Pestra dejavnost veteranov strelcev	25
Veterani v evropski eliti	25
VAŠE PISMO	26
V SPOMIN	27
VOJAŠKO OROŽJE IN OPREMA	
Poljaki so za F-16	28
Rusi razdelili obrambni proračun	28
Kakšna bo nova francoska letalonosilka	28
Kitajci so v Rusiji naročili nova letala	29
Čehi bodo zamenjali tanke z oklepniki na kolesih	29
Skupna zračna obramba	29
Letalonosilka v koprskem pristanišču	30
OBJAVE	
Koledar dejavnosti ZVVS za leto 2003	31
3. veteranske ekipe sportne igre Slovenije	31
OSTANKI PRETEKLOSTI	
Nevarni »spominki«	32-33
PREDSTAVLJAMO	
Od predirmske dobe do vojne leta 1991	34-35
KRIZANKA	
Nagradna križanka	36
VETERANOV (H)UMOR	
Karikature in aforizmi	37
ZA ZDRAVO TELO	
Z vadbo za vitalnejši jutri	38
OGLASI	2, 39 in 40

Fotografija na naslovnici: Krško, foto: (KuB)

Izdajatelj: Predsedstvo Zveze veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana; tel. (01) 524-26-88; matična št. 1211293, davčna št. 200075715; P. R. NLB-posl. Moste, Ljubljana, št. 02012-0089693246. Odgovorni urednik: Jože Čibej. Člani uredništva: mag. Rina Klinar, Bojan Kuntarič, Mirko Kržišnik in Jože Kuzman. Zunanja sodelavca: Milan Alašević (karikature in aforizmi), Cveto Erman (križanka). Grafični prelom: Luxuria, d. o. o., Ljubljana; tisk: SET, d. d., Ljubljana. Naklada: 17.000. Po mnenju Urada vlade za informiranje se za glasilo Veterani skladno s 7. točko 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. list RS, št. 89/98) za nosilce besede, slike in zvoka obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8 %. Skladno s 1. točko 12. člena so plačniki davka na dodano vrednost davčni zavezanci, ki opravijo promet blaga in storitev, od katerega se obračunava in plačuje DDV. Prispevke za naslednjo številko VETERANA pošljite na naslov: ZVVS, Uredništvo glasila »Veteran«, Rojčeva ulica 16, p. p. 2780, 1001 Ljubljana. Nepodpisanih prispevkov ne objavljamo. Prispevke za naslednjo številko Veterana obvezno pošljite na računalniških disketah 3,5" v urejevalniku Word for Windows.

*Če si se napotil proti cilju
in se med potjo začel ustavljati,
da bi kamenjal vsakega psa,
ki laja nate,
ne boš do cilja nikoli došel.*

Dostojevski

Spoštovane bralke in spoštovani bralci!

Slovenci smo bili kot narod nešteto krat v svoji dolgi zgodovini na pomembnih prelomnicah. Nema lokrat smo na svojih ramenih prenašali številne nepremišljene odločitve posameznikov, razočarano, a ponosno, s ciljem, z veliko upanja v boljše in srečnejše življenje.

Slovenska samostojna država je bila prvič na res veliki prelomnici pred dvanajstimi leti. Na njej smo z bojem in s podporo velike večine prebivalcev Slovenije odločno, pogumno in pametno državo končno postavili na zemljevid Evrope in sveta. Med osamosvajanjem Republike Slovenije so bili skeptiki in kritiki tedanjih odločitev, namer in ciljev. Tudi tedaj so bili prikriti in javni nasprotniki slovenske samostojnosti in poti v demokratično družbo narodov. Danes smo se znova znašli na pragu pomembne prelomnice, ko se odločamo o vstopu v Evropsko unijo in Nato. Brez prisile se za to odločamo prostovoljno, samostojno in demokratično, zavedajoč se pomembnosti za nas in za naše prihodnje rodove. Za to se odločamo kot posamezniki, strokovnjaki ali laiki, odločamo o svoji usodi. Zavedati se moramo, da se v evropskih in svetovnih integracijah odloča o prihodnosti Evrope in sveta ter znotraj tega tudi o nas samih. Od nas bo odvisno, ali bomo na teh »okroglih mizah« sodelovali in se bo slišal naš glas ali pa bodo odločitve potekale mimo nas.

Prav tako kot v obdobju osamosvajanja imamo tudi danes skeptike o smiselnosti vključevanja v Evropsko unijo in Nato. Vsi ti pomisleki so tudi odsev demokratične naravnosti družbe in so njen sestavni del. Veterani vojne za Slovenijo ta del sprejemamo in spoštujemo, ne moremo pa sprejeti kritike do povezovanja od tistih, ki so nasprotovali in na nasprotnih okopih stali v vojni za samostojno Slovenijo. Tako kot niso mogli razumeti tistega časa in dogodkov, tako ne razumejo današnjih. Kritizirajo odločitve in cilje z nostalgijo do obdobja, ki je pospravljeno na smetišče zgodovine. Analizirajo, svetujejo in kritizirajo tisti »strokovnjaki«, ki so vojno izgubili. »Kritizirati – pomeni dokazati avtorju, da ne dela tako, kot bi jaz delal, če bi znal«, je zapisal Karel Čopek, novinar in dramatik.

Spoštovani!

Naš veteranski cilj je bil vedno samostojna, svobodna in demokratična Republika Slovenija, vpeta v prostor in čas vključevanja v svetovne in evropske integracijske tokove. Samo tako bo naša domovina, država uspešna, prijazna in srečna, danes in jutri.

Srečno v tem prelomnem trenutku in po njem! Prepričan sem, da se bomo odločili pravilno.

Srečko Litsjak

V KRŠKEM ZASEDAL GLAVNI ZBOR ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO

Združeni v boj za veteranske pravice

V Krškem je v soboto, 1. marca, zasedal glavni zbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Če odštejemo protokolarne zadeve, je delo zbora potekalo zelo hitro, brez posebnih zapletov, za to pa ima nedvomno zasluge delovno predsedstvo, ki ga je vodil Vojko Štemberger. Osrednji del je bil namenjen obravnavi in sprejemu poročila o delu ZVVS v letu 2002 in finančnemu poročilu za leto 2002. V nadaljevanju so delegati obravnavali in sprejeli načrt dela in finančni načrt za leto 2003. Zadnji del zbora je bil namenjen prijetnejšim opravilom, saj je še pet območnih organizacij podpisalo pogodbo o pristopu k ZVVS, delegati pa so potrdili dva nova člana predsedstva ZVVS in dva člana Komisije za statutarna, finančna in organizacijska vprašanja.

Uvodno poročilo o delu Zveze veteranov vojne za Slovenijo je podal predsednik Srečko Lisjak. Poudaril je, da je leto 2003 še posebej pomembno za veteransko organizacijo. Desetega oktobra bo minilo natančno deset let od ustanovitve Združenja veteranov vojne za Slovenijo, katerega pravna naslednica je današnja Zveza veteranov vojne za Slovenijo. Po njegovih besedah so od desetih ustanoviteljev v današnjem vodstvu aktivni še trije. Antonu Krkoviču in še posebno Štefanu Šemrovu se je zahvalil za dodelanje delo v organizaciji. Srečko Lisjak je na kratko opisal, v kakšnem ozračju in zakaj je nastala veteranska organizacija.

Veteranska organizacija naj bo organizacija veteranov

»V naši organizaciji ne morejo biti tisti,« je nadaljeval Srečko Lisjak, »ki jih tedaj pred dvanajstimi leti ni bilo poleg, ne morejo biti tisti tako imenovani pridruženi člani, saj bi to pomenilo razvrednotenje naše organizacije, veteranstva in veteranov. To bi bila potem samo družčina enako mislečih in želečih somišljenikov. Naša organizacija je in mora ostati stanovska organizacija, prepoznavna doma in v tujini. Prepoz-

navna po skupnih poštenih in slovenskemu človeku in družbi predanih ciljih, z željo in dejavnostmi, ki vodijo v uspešno, srečno in ponosno prihodnost. Treba se je zavedati, da se preteklosti ne da spremeniti, lahko se samo prihodnost na podlagi dejanj sedanjosti. Vsa slovenska preteklost je v različnih obdobjih različno prikazana kot tudi zamolčana. Takšna kot je, je naša, z vsemi dosežki, posledicami, izgubami in pogubami. Ni se je treba sramovati ne doma ne v tujini. Veterani vojne za samostojno Slovenijo sprejemamo vsa zgodovinska obdobja takšna, kot so. Kaj pa

je vojna, kakšne so njene posledice in kaj so resnične veteranske potrebe in pričakovanja, nam je dobro znano. Prav tako se dobro zavedamo dejanskih zmognosti države in družbe kot celote na pravnoekonomskem in političnem področju, njene stopnje organiziranosti in razvoja, nasprotujočih si pogledov in želja, nalog in dejavnosti na vseh področjih dela in življenja. Vendar morata tako država kot družba pokazati več razumevanja do potreb in želj nas veteranov kot posameznikov in organizacije kot celote zaradi posledic in dosežkov, ki so vidni in eksaktni.

Osnovno pričakovanje nas veteranov je spoštovanje in priznanje dosežkov in posledic. Prvih je veliko, drugih predvsem konkretnih pa malo. Zato pričakujemo in zahtevamo ustrezno zakonsko regulativo in zaščito tistih, ki so v obrambo komaj rojene države zastavili svoje zmognosti in sposobnosti, ki so krvaveli in umirali za samostojen slovenski dom.

Predsednik veteranske organizacije je na kratko opisal tudi, zakaj smo leta 1991 izbojevali zmago in postali samostojni. Dodal je še, da se danes zopet odločamo o evropskih in svetovnih integracijah. Odločamo se o naši prihodnosti in prihodnosti naših zanamcev. Za to se odločamo samostojno, pristojevoljno in demokratično vsak zase in za vse skupaj. Da je to tako, je zasluga tudi veteranov vojne za Slovenijo, in zato imamo pravico izraziti svoje poglede, želje in pričakovanja kot posamezniki na najbolj možen demokratičen način. Tega nam nihče ne more vzeti.

»Želim pa tukaj in danes pa tudi v vseh jutrišnjih dneh nasprotovati vsem tistim tako imenovanim analitikom, strokovnjakom in oficirjem poražene prosrbske JLA, ki sedaj podajajo svoja stališča, poglede in nasprotovanja vključevanju v evroatlantske povezave. Pravi visoki oficirji nekdanje JLA so leta 1990-1991 nasprotovali osamosvajanju Republike Slovenije z besedo, obnašanjem in verbalnimi grožnjami ter na koncu z orožjem povzročili slo-

Zbor je potekal v Kulturnem domu v Krškem.

Zbrane je pozdravil župan Franci Bogovič.

venskemu življu razdejanja, gorje in smrt. Kot jim ni uspelo tedaj, jim ne sme uspeli sedaj, kajti očitno je, da so njihove misli in srce še vedno usmerjeni v nekakšna balkanska povezovanja, ki so v preteklosti prevečkrat prinašala slovenskemu človeku nazadovanje na vseh področjih življenja in dela,« je dejal Srečko Lisjak.

V minulem letu je organizacija dobro delala

V nadaljevanju je predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo spregovoril o delu organizacije med dvema glavnima zboroma. »Predsedstvo z zadovoljstvom gleda na dejavnosti, delo in dosežke v preteklem letu. Zavedamo se, da bi lahko delali tudi bolje in uspešneje, vendar menimo, da smo delovali skladno z možnostmi in s sposobnostmi. Mislim, da je nepotrebno opisovati in naštevati vse dejavnosti in dosežke,« je povedal Srečko Lisjak.

V zvezi z normativno ureditvijo je ugotovil, da ima ZVVS izdelane in sprejete vse predvidene akte skladno z Zakonom o društvih. Poudaril pa je, da posamezne OZVVS nimajo usklajenih svojih statotov s statutom ZVVS in Zakonom o društvih. V preteklem letu so končali ustanavljanje vseh 53 OZVVS. Število članic in članov se je lani povečalo za 2130. Tako ima zdaj ZVVS 19.776 članov. Lani so ustanovili Sekcijo svojcev padlih v vojni za Slovenijo, ki pa še ni zaživela v pričakovanem obsegu in vsebini.

Srečko Lisjak se je v poročilu dotaknil tudi pobude Sekcije MSNZ o posebni in specifični

organiziranosti. Menil je, da so takšne pobude vsekakor legitimne, vendar bi po njegovih besedah takšna organiziranost prejudicirala sedanjo pravno-formalno in dejansko organiziranost ZVVS na lokalni ravni. Ocenil je, da so z opredeljeno Sekcijo MSNZ na ravni ZVVS ustvarjeni vsi pogoji za njeno prepoznavnost, uspešno delo in razvoj.

Ugotovil je še, da so organi ZVVS v preteklem letu kakovostno in odgovorno opravljali naloge skladno s pooblastili ter strokovno in odgovorno ob izdatni pomoči Strojne službe pripravljali predloge za odločanje predsedstva ZVVS.

V postopku za dopolnitev Zakona o vojnih veteranih so bili opravljeni vsi potrebni pogoji, tako na Odboru za notranjo politiko, s predsednikom Državnega zbora RS, z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve kakor tudi s poslanci državnega zbora. Prav tako je bila dopolnjena ocena predvidenih finančnih obremenitev državnega proračuna.

Zboru so uspešno delo zaželeli predstavniki Ministrstva za obrambo (na posnetku je državni sekretar na MO dr. Milan Jazbec), Slovenske vojske, Združenja Sever, ZZB NOV in Združenja invalidov vojne.

Zadeve se popravljajo tudi na informativnem področju

Glasilo Veteran postopoma pridobiva pravo podobo in kakovost. V preteklem letu so izšle tri številke in zadnja je imela naklado 16.400 izvodov. Zaradi boljšega in kakovostnejšega dela ter zmanjšanja stroškov so spremenili sedež uredništva in imenovali nov uredniški odbor.

Na tem področju je treba omeniti tudi razpisani natečaj v osnovnih šolah na temo »Slovenija, moja domovina«. Odziv je bil po pričakovanjih, glede na to, da se pri vzgoji in izobraževanju namenja premajhen poudarek domoljubni vzgoji.

Lani so na novo postavili spletno strani organizacije, na katerih je mogoče izvedeti vse o ZVVS, njenih organih, aktih, delovanju, dejavnostih, in drugo.

tradicionalno srečanje na Holmcu in miklavževanje v sodelovanju s študentsko organizacijo Univerze v Mariboru.

Podpisali so tudi skupni dogovor o sodelovanju ŠOU v Mariboru pri sofinanciranju stroškov prevoza za študente in dijake, otroke padlih v vojni za Slovenijo. Organizirali so še brezplačen vikend paket za vdove padlih v vojni za Slovenijo v Termah Dobrna in brezplačno letovanje otrokom sirotam veterana iz Kočevja v Termah Čatež.

Urjenju in opremljanju vseh praporščakov v organizaciji namenjajo posebno pozornost in skrb. Po besedah Srečka Lisjaka so v ponos celotni ZVVS. Posebno zaslugo ima nedvomno praporščak ZVVS Dominik Grmek, za kar mu gre posebna zahvala. Organizacija je v minulem letu pripravila vrsto od-

Vse je pripravljeno za simbolno dejanje.

Svojcev padlih niso pozabili

ZVVS je lani pripravila dve srečanj s svojci padlih v vojni za samostojno Slovenijo, in sicer

mevnih prireditvev, slovesnosti, proslav in srečanj na lokalni ravni. Srečko Lisjak se je v poročilu omejil samo na tri velike na državni ravni. Te so bile: 17. maja dan ZVVS v Trbovljah, 9. marca glavni zbor v Moravčah in 29. oktobra slovesnost ob pomniku padlim v vojni za Slovenijo. Pri vseh slovesnostih na republiški ravni pa vodstvo organizacije pogreša dogovorjeno predvideno udeležbo predstavnikov območij.

Veterani so med letom veliko pozornosti namenili tudi skrbi in pomoči socialno ogroženim članom. Za dodelitev socialne pomoči je zaprosilo 11 članov organizacije. Vsem prosilcem je bila pomoč odobrena in vročena v višini 671.600 SIT. Organizirana brezplačna pravna po-

moč poteka uspešno in po potrebah članov.

Obnašali so se kot dobri gospodarji

V poročilu se je predsednik ZVVS Srečko Lisjak dotaknil tudi finančnega poslovanja in poudaril, da je bila bilanca stanja pravilno sestavljena ter pravočasno dostavljena pristojnim institucijam. Dokumentacija finančno-materialnega poslovanja je bila pravilno knjižena in arhivirana. Prav tako nadzorni odbor ni ugotovil napak, kršenja predpisov in negospodarnega ravnanja. Finančni načrt za leto 2002 v

niki 16 OZVVS niso udeležili nobene od športnih prireditev.

Sodelovanje z drugimi veteranskimi organizacijami

»Sodelovanje s sorodnimi organizacijami v domovini je dobro in odvisno od medsebojnih potreb, želja in tudi pogledov, prav tako pa tudi v odvisnosti od posameznega okolja,« je nadaljeval Srečko Lisjak. »Kot organizacija smo vedno bili in bomo odprti za sodelovanje z vsemi, ki spoštujejo različnost in posebnosti ter katerih misli in dejanja so usmerjeni izven političnih vplivov. Menim, da

in izpolnjuje potrebe ZVVS na eni strani ter pričakovanja in želje na drugi strani.

Sodelovanje znotraj Svetovne veteranske federacije in s sorodnimi organizacijami v tujini je dobro in nam zagotavlja tisto mesto in status, ki ju pričakujemo. Dobro sodelovanje imamo z veterani Hrvaške in Madžarske, delno tudi iz Bosne in Hercegovine. Vzpostavljamo stik z veteranskimi združenji v Avstriji, Italiji in Izraelu. V preteklem letu smo neposredno sodelovali v dejavnostih na Madžarskem, Hrvaškem in avstrijskem Koroškem.»

Številne dejavnosti

Ob vsem naštetem je treba opozoriti še na nekatere dejavnosti, ki so potekale v letu, ki ga končujemo: spominski pohod na Triglav, ki se ga je udeležilo 22 OZVVS s 7 prapori, začetek akcije za postavitve pomnika rodoljuba osamosvojitvene vojne za Slovenijo 1991 na Geossu, kjer bo slavnostno odprtje 17. maja letos, sodelovanje na prireditvi dan slovenske zastave na Vačah, pomoč pri odprtju koroškega veteranskega doma in ureditvi prostorov za OZVVS Bela krajina, usklajen je predlog za dopolnitev in novo uveljavitev bojnih in spominskih znakov 1991, dosežen je dogovor z GŠSV o zagotovitvi bojnih uniform za veterane, ki so jo vrnil pred letom

ne ZVVS skladno z objavo v glasilu Veteran.

Zahvala vsem za dobro delo

»Naj bo dovolj naštevanja dejavnosti in dosežkov, pojasnjevanja stališč in želja. Dovolite mi, da končam z zahvalo organom ZVVS in OZVVS, vam in vsem veteranom, ki so po najboljših močeh prispevali k uspehom in dosežkom naše organizacije v preteklem letu.

Posebno zahvalo namenjam Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvu za obrambo, poveljstvom in enotam Slovenske vojske, Generalštabu Slovenske vojske in Društvu Heraldica Slovenica. Resnično na koncu pa prisluhnite pregovoru,« je poudaril Srečko Lisjak, »ki naj posebej našo veteransko organizacijo:

Ne hodi pred menoj, morda ti ne bom sledil.

Ne hodi za menoj, morda te ne bom vodil.

Hodi ob meni in mi bodi prijatelj.»

Razprava ni bila živa

Če je kdo pričakoval, da bo poročilo Srečka Lisjaka sprožilo ploho replik, vprašanj, dopolnitev in pojasnil, se je motil. Razprava je sicer bila, vendar ne takšna, kot bi si jo želeli. Prvi razpravljavec je bil **Anton Krkovič**, ki je poudaril, da ide-

Delovno predsedstvo glavnega zbora

višini 56.270.000,00 SIT so realizirali v višini 65.342.052,00 SIT, in to zaradi dodatnih sredstev Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, donatorstva MORS, GŠSV in nekaterih drugih institucij, s katerimi so pokrili izdatke tekočega in zaostanke preteklega leta.

Tudi v preteklem letu so veterani organizirali ekipne veteranske športne igre, na katerih je sodelovalo 70 ekip iz 24 OZVVS. Tekmovanja so potekala po sprejetih pravilih. Udeležba na tekmovanjih se izboljšuje in kakovost raste, to pa zaradi boljše organiziranosti in delovanja. Prav tako sta bili uspešno izvedeni tekmovanja v tenisu – dvojice, ki so se ga udeležile ekipe iz 12 OZVVS, in ribiško tekmovanje na Ptuj, ki se ga je udeležilo 9 ekip. Pohoda na Triglav pa so se udeležili veterani iz 22 OZVVS. Vendar je treba poudariti, da se predstav-

smo že na prvem sestanku z najbojnim vodstvom Policijskega veteranskega društva Sever postavili prave temelje za konkretno in uspešno sodelovanje. Upamo, da bodo ideje in želje v resnici zaživele po našem in njihovem letnem zboru.

Sodelovanje z veterani NOB je korektno, možno pa ga je še nadgraditi. Nekaterih dejavnosti se tradicionalno udeležujemo tako na lokalni kot na republiški ravni. Odpira pa se vprašanje prihodnjega povezovanja zaradi pomlajevanja njihove organizacije s članstvom, ki nima nikakršnega veteranskega statusa. Sodelovanje z invalidsko organizacijo je solidno. Ni odprtih zadev, kajti vsi invalidi so člani enovite organizacije, to pa je zagotovo najustreznejša rešitev.

Sodelovanje z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, MORS in GŠSV je zelo dobro

Poročilo o delu je podal predsednik ZVVS Srečko Lisjak.

2002, nadaljujejo se dejavnosti za zagotavljanje najboljših pogojev za veterane v Bio Termah ter akcija o 10-odstotnem popustu za organizirane skupi-

ja o večji prepoznavnosti Sekcije MSNZ ne pomeni njene izločitve iz ZVVS. Vprašal pa se je, zakaj med zastavami na odru ni prapora MSNZ. **Janez Pajer** je

podprl pojasnilo predsednika ZVVS Srečka Lisjaka in dejal, da gre pri vsej stvari za to, da organizacija ostane enotna in močna v dialogu z državo. V tem dialogu pa bo močnejša, če bo povezana še z drugima dvema veteranskima organizacijama. Nato so delegati z veliko večino, proti je bil samo en delegat, potrdili poročilo o delu ZVVS, soglasno pa so potrdili finančno poročilo in poročilo nadzornega odbora. Glavni zbor je pooblastil predsedstvo ZVVS in nadzorni odbor, da pripravita vse potrebno za rezervni sklad za preusmeritev sredstev.

Ivan Golob prejema iz rok Srečka Lisjaka zlato plaketo ZVVS.

Načrt dela za leto 2003

Nekoliko živahnejša je bila razprava o načrtu dela in finančnem načrtu za letos. **Srečko Lisjak** je poudaril, da čakajo organizacijo na državni ravni trije veliki dogodki. To so dan ZVVS - slovesnost 17. maja na Vačah, komemoracija na Žalah ob 1. novembru in odhod zadnjega okupatorskega vojaka iz Slovenije. Povedal je, da se je slovenska politika odločila, da bo ta praznik zaznamovala samo vsakih pet let. Zato je predlagal, da naj ZVVS in Združenje Sever skupaj vsako leto organizirata slovesnost tam, kjer se je zgodil ta pomembni dogodek za naš narod, to je v Kopru.

Miran Fišer je predlagal, da naj bi začeli postopek za preimenovanje tega praznika, saj je sedanji naziv popolnoma neustrezen in v bistvu časti naše okupatorje.

Izjava

Veterani in veteranke vojne za Slovenijo, zbrani na glavnem zboru v Krškem, izražamo podporo vsem prizadevanjem za mirno rešitev sporov v svetu in pozivamo vse odgovorne, da storijo vse, kar je v njihovi moči, da s pogovori, v strpnem dialogu rešujejo probleme.

Vsaka vojna se na koncu konča za pogajalsko mizo, zato je treba storiti vse, da se izognemo prelivanju krvi in trpljenju, dokler niso izčrpane vse možnosti za pogovor in dogovor.

*Glavni zbor ZVVS
Krško, 1. marec 2003*

Anton Stritih je menil, da mora revija Veteran izhajati štirikrat na leto in ne trikrat. Prav tako je predlagal, da je treba v dokumente vključiti točko o finančni pomoči članom. Zavzel

veterani premalo prisotni v medijih. Po njegovem mnenju bi si ZVVS morala izbojevati stalno mesto v programu nacionalne televizije. Bil pa je tudi proti temu, da bi vsakih pet let zaznamovali odhod zadnjega okupatorskega vojaka iz Slovenije.

Ivo Krušec je poudaril, da je zveza sprejela vse potrebne dokumente, območna združenja pa tega še niso uredila. Predlagal je tudi razpis za veteransko himno in izdelavo celostne likovne podobe. Po njegovem mnenju bi se člani morali veliko bolj truditi za utrditev organiziranosti.

Praporščak zveze **Dominik Grmek** je menil, da bi morali določiti uradno mesto praporu ZVVS v pravilih organizacije. Z Generalštabom Slovenske vojske pa bi se morala organizacija dogovoriti, da bi bili sestavni del vsake državne slovesnosti tudi veterani oziroma njihovi praporščaki, ki bi morali imeti ustrezno mesto.

Marko Milič je povedal, da praporščaki niso najbolj zadovoljni z usposabljanji. Predvsem bi radi, da bi se več usposabljali za posamezne prireditve.

Zlati plaketi in podpis pristopnih pogodb

V nadaljevanju je Srečko Lisjak podelil zlati plaketi ZVVS, ki sta ju prejela Ljubica Lija Debeljak in Ivan Golob. Nato so predstavniki petih območnih združenj VVS (Sevnice, Zgornjesavinjske in Zadrecke doline, Šentjurja, Šmarja pri Jelšah ter Škofje Loke) podpisali pogodbo o pristopu k ZVVS.

Ob koncu so delegati potrdili dva člana predsedstva, in sicer iz južne Primorske je to Vlado Ličen, iz Koroške pa Viljem Dornau. Za člana Komisije za statutarna, finančna in organizacijska vprašanja so potrdili Ljubico Lijo Debeljak iz Pokrajinskega odbora Ljubljana in Branka Kobetiča iz Pokrajinskega odbora Dolenjska.

Glavni zbor je pooblastil predsedstvo, da upošteva vse predloge ter jih vključi v program dela za leto 2003, in ga skupaj s finančnim načrtom tudi soglasno sprejel.

Ob koncu je glavni zbor sprejel izjavo o aktualnem dogajanju med ZDA in Irakom.

**Besedilo in foto:
Bojan Kuntarič**

Podpis pogodb o pristopu k ZVVS

NA DVEH ZASEDANJIH JE PREDSEDSTVO OPRAVILO VELIKO DELA

Tekoče delo in priprave na glavni zbor

V času med izdajo 19. in 20. številke Veterana je imelo predsedstvo ZVVS dve seji, prvo 19. decembra v Poljčah pri Begunjah, drugo pa 19. februarja v Kočevju. Kot vedno, je bilo tudi tokrat opravljeno veliko dela.

V Poljčah je bil imenovan nov odgovorni urednik tega glasila, Jože Čibej. V Poljčah in Kočevju je bilo obravnavano in potrjeno 5 predlogov za zahvalne listine, 13 predlogov za podelitev spominskih plaket, 25 predlogov za bronaste plakete, 2 za srebrni in 1 predlog za zlato plaketo ZVVS. Razdeljeno je bilo tudi 150.000 tolarjev sredstev socialne pomoči.

Ocenili so delovno srečanje s sekretarji, ki je bilo v Slovenskih Konjicah in na katerem so veliko povedali o vodenju članske evidence, nujnosti pravilnega finančnega poslovanja območnih združenj, glasilu Veteran, spletnih straneh in še o marsičem. Menili so, da je takšna oblika dela izredno koristna, na žalost le udeležba ne zadovoljuje. Značilno je, da je najslabša udeležba predvsem iz tistih območnih združenj, v katerih jim delo najbolj šepa.

V Poljčah so obravnavali tudi oceno finančnega učinka po odpravi profesio-

nalnega delovnega mesta novinarja urednika. Znižanje stroškov dela za dve tretjini in znižanje stroškov za 75 tolar-

Seja predsedstva v Poljčah

S seje predsedstva v Kočevju

Srečanje delegacij ZVVS in Združenja Sever

Komisija za šport in rekreacijo- od leve proti desno so Dominik Grmek, Boro Ličina, Ljubica Lija Debeljak, Alojz Hudarin, Jože Kuzman in Darko Čop

jev na izvod povsem upravičujeta ta ukrep, vsebina in oblika glasila pa sta celo boljši.

Predstavniki sekcije MSNZ Miha Butara je predstavil program sekcije za leto 2003 in načrt potrebnih finančnih sredstev. Predstavljen je bil tudi predlog posebne uniforme članov te sekcije in našitka. Ker je bilo tokrat po ustanovitvi zveze leta 2000 prvič, da se je predstavnik sekcije MSNZ udeležil redne seje predsedstva, se ni bilo mogoče dogovoriti o vseh stvareh, ki so se v tem času nabrale. Sprejet je bil sklep, da Komisija za SFO prouči njihove predloge in pripravi predlog ustreznih rešitev.

Za sejo v Kočevju je značilno predvsem to, da so bili dokončno obravnavani predlogi dokumentov za glavni zbor v Krškem, med njimi osnutek poročila o delu in porabljenih sredstvih leta 2002, predlog programa dela in finančni načrt za leto 2003, poslovnik zbora in celoten scenarij.

Pred obema sejama predsedstva so zasedali še drugi organi ZVVS. Tako so se v okviru svojih pristojnosti o posameznih zadevah opredelili 21. novembra lani in 12. februarja letos v Komisiji za kadrovska in statusna vprašanja, dvakrat je zasedal sekretariat, 4.

Člane predsedstva je v Poljčah pozdravil tudi radovljiški župan Janko S. Stusek.

Kočevski župan Janko Veber

februarja je svoje delo opravila inventurna komisija in nazadnje še nadzorni odbor. Dve seji je opravil tudi uredniški odbor; ocenil je številko 19 in sprejel vsebinsko zasnovano za naslednjo številko, ki jo je 24. 2. že skoraj v celoti oblikoval, tako vsebino kot videz. Za to obdobje je izrednega pomena 31. januar, ko sta nas na seji sekretariata obiskala predsednik in generalni sekretar Veteranskega združenja Sever, Milan Horvat in Franc Bevc - Frenk. Po obojestranski predstavitvi obeh organizacij, članstva, problemov in organiziranosti so skupaj izrazili pripravljenost, da bodo čim bolj sodelovali. Dogovorili so se, da bodo že v začetku marca izoblikovali skupen predlog sodelovanja, najprej na športnem področju in glede praznovanja pomembnih obletnic iz časa priprav in osamosvojitvene vojne, pozneje pa tudi druge.

Jože K.

Utrinek z zadnjega lanskega delovnega srečanja sekretarjev OZVVS v Slovenskih Konjicah

Redno delovno srečanje s sekretarji OZVVS

Leto 2000 je za nas veterane vojne za Slovenijo pomembno predvsem po dveh stvareh: po novi organiziranosti zveze oziroma spremenjenem odnosu med njo ter območnimi združenji in po prilagoditvi dela organov zveze in strokovne službe tej spremembi. S pošiljanji zapisnikov o delu organov zveze direktno v območna združenja in s posredovanji drugih pomembnih informacij smo dosegli boljše medsebojno obveščenost, z organiziranjem delovnih sestankov s sekretarji in predsedniki združenj pa smo to delo še okrepili. Tako smo lahko skupaj načrtovali in usklajevali svoje dejavnosti, izmenjevali izkušnje, pravočasno reagirali na napake ali pomanjkljivosti, drug drugemu pomagali z nasveti in s predlogi, delo v veteranski organizaciji je nekako postalo skupna skrb. Tak način dela je uspešen, škoda je le, da se teh delovnih sestankov ne udeležijo vsi predstavniki območnih združenj, posebno tistih združenj, pri katerih delo še vedno nekoliko šepa.

Zadnje, skupaj pa že peto delovno srečanje smo imeli v soboto, 16. novembra lani, v Slovenskih Konjicah. Poudarek tega srečanja je bil na pomembnosti pravega in ažurnega vodenja finančnega poslovanja v območnih združenjih ter posledično na odgovornosti njihovih funkcionarjev. Govorili smo o potrebni skladnosti njihovih dokumentov z dokumenti zveze, o sprejemanju sklepov in drugih odločitev ter seveda o njihovem pravilnem izvajanju. Za to in kot koristen pripomoček za njihovo prihodnje in lažje delo jim je bila predstavljena in razdeljena praktična zbirka pravilnikov, ki jih je ZVVS sprejela do sedaj.

Ker je s 1. januarjem 2003 začela vsa članarina prihajati direktno na bančne račune območnih združenj, smo posebno pozornost namenili njenemu evidentiranju oziroma novemu načinu vodenja članske evidence, njenemu pomenu pri uveljavljanju določenih članskih pravic, medsebojni komunikaciji med strokovno službo zveze in območnimi združenji, pošiljanju potrebnih podatkov, včlanjevanju in nazadnje tudi postopkom včlanjevanja novih članic in članov, izdelavi in podeljevanju članskih izkaznic.

Prisotni so se seznanili z delom v letu 2002 in z delom, ki ga je bilo še treba opraviti do konca leta. Glavni zbor ZVVS bo na letnem zasedanju podal celovito oceno tega dela, po splošnem prepričanju prisotnih pa je bilo tudi letošnje leto delovno in uspešno.

Za lažje načrtovanje dela in dejavnosti območnih združenj v prihodnjem letu jim je že bil predstavljen osnutek dela ZVVS v letu 2003. Po tem predlogu bo 17. maj še posebno slovesen, saj bomo na ta dan na Vačah praznovali dan ZVVS, tam bo zasedal glavni zbor in odkrito bo spominsko znamenje Rodoljubu osamosvojitvene vojne za Slovenijo 1991! Aktivno bomo sodelovali v organizaciji proslave ob odhodu zadnjega vojaka JLA iz Slovenije, ponovno bomo pripravili spominsko slovesnost pri pomniku padlim v vojni za Slovenijo, pripravili še boljše športne igre, pri orientacijskem teku načrtujemo tudi mednarodno udeležbo, izboljšati nameravamo informativno promocijsko dejavnost in kakovostno izvesti vse druge naloge, sprejete na glavnem zboru v Moravčah.

Jože Kuzman

Sledimo spremembam, vendar nismo pozabili na zgodovino

Z vabilom v Pragi je bil za Slovenijo dosežen eden od strateških ciljev pri uresničevanju zunanje-političnih in obrambno-varnostnih interesov naše mlade države. Povabilo je Sloveniji priznanje, da nam Nato verjame, da lahko prispevamo k uresničevanju njegovega poslanstva. V našo verodostojnost zaupajo devetnajst demokratičnih ter razvitih držav, njihovi parlamenti in javnosti. Na vrsti smo mi, slovenski državljani in državljanke, torej tudi vi, spoštovani veterani, da na referendumu odločimo o vstopu v Nato. Teritorialne obrambe, s katero smo izbojevali samostojno Slovenijo, ni več, ker se leta ni usposabljala in so enote ostale zgolj na papirju. Mi danes sledimo spremembam, to pa ne pomeni, da smo pozabili na zgodovino. Nasprotno! Še naprej jo bomo spoštovali in ohranjali tradicijo naše vojske, ki je naslednica slavne Teritorialne obrambe. Vendar samo iz sentimentalnih razlogov ne moremo razvijati obrambnih struktur, ki jih je spremenjen svet popolnoma razgalil kot neustrezne sodobnemu času. Ali bi jaz kot obrambni minister delal Sloveniji dobro, če bi na vsak način ohranjal vse, kar je bilo, namesto da iščem odgovore, kakšne zmogljivosti naša država potrebuje za ustrezno odzivanje na sodobne var-

nostne grožnje? Čutim se dolžnega, da državljanom in državljkam ponudim in zagotovim najboljšo opcijo, ki je trenutno na razpolago. Če torej želimo relevantno obrambo za potrebe prihodnosti, moramo gledati svet, kakršen je, in ne, kakršen je bil. Priča smo novim varnostnim izzivom, ki zahtevajo nove obrambne zmogljivosti.

Edina smiselna obrambna politika za najnižjo ceno, ki lahko zagotovi varnost državljanov in državljk ter nadaljnjih generacij, je povezava v severnoatlantsko zaveznitvo. Naši zavezniki so predvsem Natove države, zato bomo sodelovali z njimi tako v operacijah v tujini kot pri obrambi Slovenije.

Če se v zaveznitvo ne bomo vključili, bi morali vse načrte popraviti, obnoviti vojaški obvezniški sistem in vzpostaviti koncept totalne obrambe. Podobnega (SLO in DS) smo imeli v prejšnji Jugoslaviji. Taka organiziranost obrambe temelji na množičnosti uporabe človeških in materialnih virov. Vojaški rok bi moral trajati najmanj devet mesecev, rezervna sestava bi se morala usposabljal vsaj okrog dvajset dni letno, Slovenska vojska pa bi morala obsegati približno 50.000 pripadnikov. Za razvoj in delovanje celovitega obrambnega sistema bi morali zagotoviti obrambne izdatke v višini 3 do 4 odstotke BDP, a kljub povečanim sredstvom ne bi bilo mogoče zagotoviti vseh elementov za učinkovito nacionalno obrambo.

Z dnem, ko bo Slovenija postala članica Nata, se bodo naše prioritete na obrambnem področju z nacionalnih potreb presmerile na potrebe in zmogljivosti zaveznitva. Delitve vojaških zmogljivosti na nacionalne obrambne potrebe in na tiste, ki bodo na voljo Natu, ne bo več. Obrambne zmogljivosti Nata kot celote so vendar namenjene obrambi njegovih članic. Tako tudi Slovenije. Slovenija bo kot članica Nata nedvomno uživala do sedaj še nikdar doseženo raven in kakovost varnosti. Svoj varnostni okoliš pa bomo morali gledati znatno širše kot do naših mej.

Povečanje varnosti je vsekakor najpomembnejši argument za vstop v Nato. Vse generacije Slovencev do sedaj so doživele

vojno in v vsaki smo sodelovali z orožjem. Čas je, da razmišljamo za naprej in se učimo iz zgodovine. Naša generacija in generacija naših očetov sta gradili Teritorialno obrambo več kot trideset let, pa nihče niti v sanjah ni pomislil, kako in proti komu bo leta 1991 uporabljena. Zato je naša odgovornost, da ustrezno stopnjo varnosti zagotovimo nam in prihodnjim rodovom.

Na podlagi tehtnega premisleka dodajam, da si lahko varnost zagotovimo v okviru zaveznitva, še zlasti če upoštevamo resne obstoječe krize, ki bodo odločilno vplivale na razvoj mednarodnih odnosov. V takšnih razmerah je za državo zelo pomembno, da ima realne zaveznike.

*Dr. Anton Grizold,
minister za obrambo*

Zakaj sem

Odgovor je preprost kljub medijski zmešnjavi, ki je nastala v zadnjem času. Dejstvo je, da Nato sloni na petih osnovnih vrednostnih stebrih.

Ti so:

- stabilen demokracen družbeni in politični sistem,

- delujoče tržno gospodarstvo,
- spoštovanje človekovih pravic,
- demokratičen nadzor nad oboroženimi silami,
- urejeni odnosi s sosedi.

Za te vrednote se je opredelila tudi Slovenija, zato je prav, da se naša država vključi v zaveznitvo, ki zastopa in gradi enake vrednote.

Po drugi strani pa je Nato tudi vojaško-obrambno zaveznitvo. Obveznost in dolžnost vsake države sta, da kar najbolj po-

Slovenska vojska in Nato

za Nato?

skrbi za varnost svojih državljanov. Obrambni sistem postaja vsak dan dražji in zapletenejši. Zaradi omejenih virov (materialnih in človeških) je vedno več držav, ki si same ne morejo več zagotavljati zadostne ravni obrambe. To velja še posebej za manjše in manj bogate države, kot je Slovenija.

Za Slovenijo je prav gotovo bistveno cenejši in učinkovitejši pristop k zavezništvu kakor pa samostojno zagotavljanje lastne obrambe. Kot dodaten argument pa je dejstvo, da je Nato postal tudi obrambna ustanova Evropske unije. Ta se namreč ni odločila za zgraditev lastnega obrambnega sistema, kar je do neke stopnje tudi razumljivo, saj je večina držav članic EU tudi članic Nata ter je takšna rešitev tudi bistveno bolj racionalna in učinkovita.

Vključitev Slovenije v zvezo Nato pomeni nadgradnjo naše osamosvojitve. Ne vključitev pa bi pomenila pristati na obrobju in izločitev iz odločanja.

Glede vključevanja v Nato pa tudi v EU se je poenotila naša politika, to pa daje referendumu 23. marca večji pomen in resnost.

Jaz bom glasoval ZA!

Rudolf Petan

V razvojnem obdobju po osamosvojitvi Slovenije je bila Slovenska vojska (SV) izpostavljena velikim in nenehnim izzivom. Ti so bili rezultat spreminjajočega se nacionalnega in mednarodnega varnostnega ter vojaškega okolja. S politično odločitvijo o vključitvi Slovenije v Natov program Partnerstvo za mir (PZM) leta 1994 so se rednim razvojnim usmeritvam pridružile usmeritve za razvoj SV kot aktivnega, povezljivega in primerljivega partnerja z Natovimi članicami. Odločitve organov demokratičnega nadzora nad vojsko in vsebinska področja PZM so tako vplivali na spremembe v SV, na njen obseg, strukturo, izobraževalni sistem, urjenje in opremljanje vojakov ter enot. Pri vseh teh spremembah smo si vedno prizadevali postaviti takšno vojsko, ki bo lahko zagotavljala učinkovito vojaško obrambo Slovenije in ponudila državljanom pomoč ob naravnih in drugih nesrečah širšega obsega.

Znotraj programa PZM je Slovenija prehodila pot od navadne članice v ponujenem programu do države kandidatke za članstvo. S ponosom ugotavljam, da je SV postala dejavnik zagotavljanja varnosti v Evropi in da so njeni pripadniki prispevali pomemben delež k odločitvi Natovih članic, da našo državo povabijo medse. SV je - ne samo na vajah PZM, temveč tudi v konkretnih in zahtevnih operacijah z mandatom OZN ter pod vodstvom Nata - pokazala svojo usposobljenost in povezljivost z vojaškimi enotami članic. Spodbudni rezultati naših enot v silah Iforja in Sforja so v članicah zveze krepili prepričanje o tem, da lahko Slovenija s svojo vojsko ponudi upoštevanja vredne vojaške zmogljivosti in druge vojaške prispevke v poveljniški strukturi Nata.

Vse izkušnje, pridobljene v osamosvojitveni vojni in znotraj Nata, upoštevamo pri razvoju SV in jih še bomo vse do 2015. leta. Naš cilj je, da bi SV postala sodobna in učinkovita sila za varovanje in zagotavljanje varnosti Slovenije ter mednarodne skupnosti. V dialogu z Natovimi članicami in vojaškimi predstavniki Natovih poveljstev o našem Akcijskem načrtu za članstvo in PARP smo pridobili dragocene informacije za ukrepanje pri načrtovanju razvoja vojaške obrambe in SV. V teh dialogih nam niso postavili zahtev za

naše ravnanje pri oblikovanju SV, njene obsega in strukture. Od nas pa so pričakovali jasno vizijo razvoja, preglednost porabljenih sredstev in opremljanje s takšnimi sredstvi, ki nam bodo omogočala sodelovanje z drugimi vojskami. Končne odločitve glede vojaške obrambe so bile in bodo v pristojnosti naše države. Skladno z odločitvami zakonodajnih in oblastnih struktur za doseganje članstva Slovenije v Natu smo načrtovali in izvajali tudi spremembe v obrambnem sistemu, reorganizacijo, razvoj in opremljanje SV. Povratni odzivi na naše zastavljene načrte in cilje so v Natovem okolju pozitivni. Tak razvoj je skladen tudi s splošnim razvojem oboroženih sil v Evropi, ki namesto količine v ospredje postavlja kakovost in učinkovitost vojaških enot. Vse višja stopnja integracije naše države pa posledično vpliva tudi na racionalizacijo obrambnih izdatkov v okviru možnih varnostno-vojaških povezav v evroatlantskem okolju. Med njimi vsekakor izstopa članstvo v Natu, ki pa za našo državo ne pomeni le novih dogovorjenih obveznosti, temveč tudi možnosti za solidarnost članic na določenih področjih naše vojaške obrambe.

Zaradi sodelovanja z Natom je SV razvila uspešno mrežo vojaških predstavnikov v evroatlantskem partnerskem okolju. Prav tako smo mednarodnim štabom in poveljniški strukturi Nata ponudili naše častnike, ki ob častnikih držav članic uspešno opravljajo zahtevne naloge obrambnega in vojaškega načrtovanja. V teh okoljih naši častniki nikoli niso bili zapostavljeni. Prav nasprotno, dokazali so, da sta njihovo vojaško strokovno znanje in razgledanost na zavidljivi ravni. Ali povedano drugače, velikost države in njene vojske ni negativno vplivala na njihovo uspešnost v strukturah Nata. Spodbujeni s takšnim pristopom in odnosom v Natu, smo prepričani, da lahko članstvo Slovenije v njem pozitivno vpliva na strokovno rast, motivacijo, učinkovitost in samozavest pripadnikov SV. Našteto pa je zelo pomembno za vojaško obrambo države in obrambo pred izzivi znotraj nacionalne in mednarodne varnosti sodobnega sveta.

*Brigadir Ladislav Lipič,
načelnik GŠSV*

Organizacija severnoatlantske pogodbe (NATO) je bila podpisana aprila 1949 v Washingtonu. S to pogodbo je bilo oblikovano zavezništvo za kolektivno obrambo. In kje je temeljni vzrok za nastanek zavezništva?

Za zaščito demokracije

Osnova je vsekakor neizpolnjena obljuba iz druge svetovne vojne, da se bodo po vojni zmanjšale obrambne zmogljivosti vojaških sil. Na žalost je Sovjetska zveza ohranila polno moč svojih oboroženih sil na eni strani, na drugi pa je bila politika KPSZ s komunističnim internacionalizmom in idejo o svetovni revoluciji neposredna nevarnost za zahodne demokracije. Te so glavno pozornost namenile povojni gradnji in dvigu standarda svojih prebivalcev z ohranjanjem temeljnih človekovih in državljskih pravic. Grožnje suverenosti Norveški in Grčiji, nasilna sprememba oblasti na Češkoslovaškem ter seveda začetek nezakonite blokade Berlina so odsevale takratne razmere v Evropi. V takšnih razmerah si je bilo treba zagotoviti kolektivno varnost. Prvi korak je bil storjen z Bruseljsko pogodbo marca 1948, ki so jo podpisale Belgija, Francija, Luksemburg, Nizozemska in Velika Britanija. Temu so sledili dogovori z Združenimi državami Amerike in s Kanado o oblikovanju severnoatlantskega zavezništva skupaj z Dansko, Islandijo, Italijo, Norveško in s Portugalsko.

Uspešen konec pogajanj je bil torej podpis Washingtonske pogodbe.

Zelo pomembno dejstvo pa je, da je bil podpis pogodbe skladen z 51. členom Ustanovne listine Organizacije združenih narodov, ki dovoljuje individualno ali kolektivno obrambo. Seveda moramo omeniti še najbolj znan 5. člen pogodbe, ki govori, da bo napad na katero koli državo (eno ali več) sprejet kot napad na vse članice. Skrb za izboljšanje varnostnega okolja je opredeljena v 7. členu, ki govori o pripravljenosti držav, da se na podlagi konsenza vključujejo v obvladovanje kriznih razmer. Odprtost zavezništva pa je določena z 10. členom pogodbe, ki ob soglasju vseh članic dovolju-

Kaj je Nato

Lahkotnost človekove odločitve je nemalokrat povezana z njegovim prepričanjem in seveda s subjektivnim mnenjem, da stvar pozna ter da se lahko suvereno odloča. Tudi informacije in znanje o organizaciji severnoatlantske pogodbe niso izjema. Na eni strani je teh informacij kar preveč za naša ušesa, na drugi strani pa je težko zaslediti celovito in objektivno informacijo. Prav to bom skušal v strjeni obliki posredovati našim veteranom vojne za Slovenijo.

Eno od zasedanj Severnoatlantskega sveta. Foto: Nato

je širjenje zavezništva s tistimi državami, ki podpirajo temeljna načela zavezništva. Tako so skupne vrednote demokracije, človekovih pravic in vladavine prava postale vez povezovanja in poglobitvi pogoj razširjanja zavezništva.

Leta 1952 sta se zavezništvu pridružili Grčija in Turčija, 1955 Zvezna republika Nemčija in 1982 Španija.

Zgodovinska vloga

Tektonski premiki, ki so se zgodili konec osemdesetih let in na začetku devetdesetih v Evropi, so pomenili tudi velike spremembe varnostnega okolja. Pojav demokracije v tranzicijskih državah na eni strani in prehod iz planskega gospodarstva v tržno gospodarstvo sta prinesla pozitivne spremembe. Vendar pa smo bili tudi priče nenadzorovanemu izbruhom nacionalizma in krvavim spopadom v posameznih državah. In prav tu je Nato odigral svojo najpomembnejšo vlogo v vsej svoji skoraj

membno prispevala k ohranjanju miru, nadzoru oborožitve in razoroževanja, načrtovanju obrambe, demokratičnosti civilno-vojaških odnosov, preoblikovanju vojaške proizvodnje v civilne namene.

Bruseljski vrh januarja 1994 je sprejel novo pobudo za krepitev stabilnosti in varnosti v Evropi. Sprejet je bil zelo obsežen program sodelovanja članic in nečlanic, imenovan program Partnerstvo za mir. Število partnerskih držav pa je naraslo že na 44. Ustanovljen je bil Evroatlantski center za koordinacijo in ukrepanje ob nesrečah z enotami.

Nasprotniki so postali zavezniki

Osrednji dogodek na madridskem vrhu julija 1997 je bil začetek pristopnih pogovorov s Češko, Poljsko in z Madžarsko ter sprejem politike »odprtih vrat« glade nadaljnega širjenja. Hkrati so se ustvarili povsem novi odnosi v sodelovanju z Rusijo in Ukrajino.

Aprilski vrh 1999 v Washingtonu je že vključeval tri nove članice. V skupnem poročilu pa je bilo zapisano tudi: »Te tri nove članice ne bodo zadnje.« Sprejeti strateški koncept je pripravil zavezništvo na varnostne izzive v 21. stoletju. Opredeljena so bila »kompleksna tveganja, ki grozijo miru in stabilnosti, vključno z etničnimi spopadi, gospodarskimi pretresi, razpadi političnih sistemov in širjenjem orožja za množično uničevanje«. Oblikovana je bila Evropska varnostna in obrambna identiteta znotraj zavezništva. To pomeni, da bi se znotraj zavezništva oblikoval evropski steber s svojimi zmogljivostmi, ki bi se lahko odzval na evropske zahteve in s tem prevzel večjo odgovornost za lastno varnost.

Vrata so odprta

Velika širitev pa je nastopila na vrhu v Pragi. Predsedniki držav in vlad so formalno povabili k pristopnim pogajanjem Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Litvo, Romunijo, Slovaško in Slovenijo. Te države naj bi končale pristopna pogajanja do leta 2004, ko bi postale polnopravne članice Nata.

Če želimo objektivno ocenjevati Nato, je zelo pomembno naše znanje o odločanju v tej organizaciji, saj vse prevečkrat slišimo povsem napačno mnenje, da v Natu odločajo izključno ZDA. Zato si oglejmo politiko odločanja.

Organ odločanja v Natu je Severnoatlantski svet (NAC), ki ima vse politične pristojnosti za odločanje. Sestavljajo pa ga stalni predstavniki vseh držav članic. Svet lahko zaseda na različnih nivojih. Vrhunski nivo tvorijo predsedniki vlad, ministrski ministri za zunanje zadeve ali obrambo in stalni, ki ga tvorijo stalni predstavniki (veleposlaniki). Svet ima ne glede na nivo zasedanja vedno enake pristojnosti in enako moč odločanja. Vse članice imajo na zasedanjih sveta enako pravico do izražanja svojih stališč. Sprejete končne odločitve pa je mogoče le s soglasjem. To pomeni, da svet ne more sprejeti kakršne koli odločitve z večino glasov. Zasedanju predseduje generalni sekretar, ki je v tem mandatu lord Robertson.

Kako deluje zaveznitvo

Različni odbori in skupine podpirajo delo sveta. Pa si malce oglejmo to dokaj razvejeno strukturo.

1. Odbor za obrambno načrtovanje (DPC) sestavljajo stalni predstavniki članic. Vsaj dvakrat letno se sestane na nivoju obrambnih ministrov. Ukvarja se s ključnimi vprašanji obrambnih zadev in z načrtovanjem kolektivne obrambe. Predseduje mu generalni sekretar.

2. Skupino za jedrsko načrtovanje (NPG) sestavljajo obrambni ministri. Obravnavajo posebna vprašanja, vezana na jedrske sile, vključno z varnostjo, varovanjem, nadzorom jedrske oborožitve in s širitvijo jedrskega orožja. Predseduje ji generalni sekretar.

3. 35 odborov in skupin prispeva k odločanju v okviru zaveznitva. Takšna široka razvejnost omogoča, da so vse države članice zastopane na vsaki ravni in na vseh področjih.

Vsa mogočna in razvejena organizacija predstavlja politično strukturo odločanja. Tu se torej sprejemajo vse odločitve po predhodnih fazah posvetovanj. Ta del predstavlja tako imenovani civilni del zaveznitva. Na dru-

gi strani pa imamo vojaški del. Najvišje vojaško telo Nata je vojaški odbor (MC), ki ga tvorijo načelniki generalštabov na visoki ravni, na stalni ravni pa ga sestavljajo vojaški predstavniki iz držav članic. Ta odbor je, naj še enkrat ponovim, v celoti podrejen oziroma deluje pod celovitim nadzorom severnoatlantskega sveta, odbora za načrtovanje in skupine za jedrsko načrtovanje. Njegova naloga je, da političnim organom zaveznitva priporoča ukrepe kolektivne obrambe. Sodeluje tudi pri razvijanju strateških konceptov moči in zmogljivosti posameznih držav. Predseduje mu pred-

sveta, z Rusijo poteka to prek Stalnega skupnega sveta Nata in Rusije, z Ukrajino prek Komisije Nata in Ukrajine, s sredozemskimi državami prek Skupine za sodelovanje v Sredozemlju. Demokracija zaveznitva potrjuje tudi dejstvo, da vse članice sodelujejo na politični ravni odločanja, v vojaške strukture pa niso vključene v celoti; tako nekatere članice ne dovoljujejo namestitve jedrskega orožja na svojem ozemlju v mirnem času, prav tako ne dovoljujejo namestitve tujih oboroženih sil na svojem ozemlju. Pri odločanju o obsegu in naravi svojega prispevka h kolektivni obrambi

orožjem v političnem smislu. Tako v Skupini za jedrsko načrtovanje sodelujejo obrambni ministri držav, ki imajo jedrsko orožje, kot tudi držav brez tega orožja. Skupno in enakopravno sodelujejo pri sprejemu odločitev oziroma pri oblikovanju jedrske politike zaveznitva.

Tudi gospodarsko področje znotraj zaveznitva ima določeno posebno mesto. V 2. členu Severnoatlantske pogodbe je določeno, da si bodo članice prizadevale za odpravo sporov in da bodo spodbujale medsebojno gospodarsko sodelovanje. Tako odbor za gospodarsko sodelovanje spodbuja medsebojno sodelovanje. Tu lahko torej vidimo tudi neposreden ekonomski interes naše države, da postane polnopravna članica zaveznitva in se vključuje s svojimi projekti tudi na tem področju.

Spoštovanje pravice do obveščeniosti

Vsekakor pa se demokratičnost zaveznitva potrjuje z načini obveščanja javnosti. Prav tu je zaveznitvo izredno odprto, saj se članice zavedajo demokratične pravice svojih državljanov do obveščeniosti. Obveščanje javnosti je tako temeljna naloga Urada zveze Nato za informiranje in tisk. Ta s svojo izredno razčlenjeno dejavnostjo skuša uresničevati temeljno človekovo pravico do informiranja tudi znotraj varnostnih vprašanj, ki so bila vedno bolj ali manj skrita pod plašč tajnosti. Seveda se obveščanje ne konča znotraj zaveznitva. Pa še nekaj besed namesto konca. Državne ustanove ocenjujemo po tem, kako služijo interesom državljanov. Prav takšno merilo velja tudi za Nato. Njegov prispevek, ki prinaša varnost, stabilnost, uspešne mehanizme za obvladovanje kriz, je v službi tega interesa. Torej je dilema zaveznitvo – da ali ne povsem neumestna. Mislim, da se bo naš bralec in veteran povsem preprosto opredelil za in s tem pomagal državi Sloveniji, da se enakopravno vključi v skupnost demokratičnih držav, ki uresničujejo skupne varnostne cilje ter varujejo svobodo in temeljne demokratične pravice.

Jože Čibej

Vojaki držav članic Nata na eni izmed skupnih vaj. Foto: Nato

sednik, ki je izvoljen za tri leta. Seveda pa je tudi vojaški del strukturiran podobno kot civilni, le da ima sektorje, centre, sile in poveljstva.

Demokratičnost zaveznitva se kaže v vseh oblikah njegovega delovanja. Politika konsenza in skupno odločanje sta skupni imenovalci sprejemanja odločitev neodvisnih in suverenih držav članic zaveznitva. Demokratičnost sprejemanja odločitev se začne s celovitim obveščanjem članic o politikah in nameni drugih držav. Posledica tega so redna posvetovanja pred sprejemom odločitev. Ta posvetovanja potekajo v vseh razvejenih organizacijskih strukturah zaveznitva ter niso omejena samo na članice zaveznitva. Prav tu se še posebej pokaže njegova odprtost. Tako potekajo posvetovanja o pomembnih političnih vprašanjih s partnerskimi državami prek Evroatlantskega partnerskega

ohranjajo članice popolno suverenost in samostojnost ukrepanja. Obstaja pa tudi neki skupni imenovalci, ki zagotavljajo kolektivno varnost. To pomeni, da države zaveznitva pri sprejemu individualnih odločitev upoštevajo tudi skupne potrebe zaveznitva.

Sprememba jedrske strategije

Nasprotniki Nata utemeljujejo svoja negativna stališča do zaveznitva tudi na jedrski politiki in jedrskem orožju zaveznitva. Pri tem seveda ne omenjajo sprememb jedrske strategije zaveznitva, ki se je prilagodila novim razmeram z radikalnim zmanjšanjem opiranja zaveznitva na jedrske sile. Tako so edino kopensko jedrsko orožje v Evropi bombe za večnamenska letala, ki so ostale na bistveno zmanjšanim številu lokacij. Predvsem pa je pomemben nadzor nad tem

KAJ MENIJO VETERANI VOJNE
ZA SLOVENIJO O NAŠEM VKLJUČEVANJU
V SEVERNOATLANTSKO ZAVEZNIŠTVO?

Nato da!

Vse bližje je 23. marec, ko se bomo Slovenci odločali, ali želimo postati sestavni del dveh pomembnih mednarodnih povezav – Evropske unije in zveze Nato. Kakšno je javno mnenje, ni treba posebej poudarjati, nas bolj zanima, kaj o vključevanju Slovenije, predvsem v zvezo Nato, menijo veterani vojne za Slovenijo. Na nedavnem glavnem zboru v Krškem smo nekaterim med njimi zastavili povsem kratko in jasno vprašanje, Nato – da ali ne. Preberite in videli boste, da večina razmišlja tako kot vi. Srce ni najbolj navdušeno, glava pa pravi, da je to nuja.

Danijel Božič

Danijel Božič, Območno združenje VVS Slovenska Istra: »Ko govorimo o Natu, ne govorimo samo o njem, ampak tudi o Evropski uniji, saj gre za evropske in evroatlantske povezave. V obeh primerih gre za izgubo pomembnega dela naše suverenosti. To naj bi se zgodilo na trinajsto leto naše osamosvojitve. Mi, veterani vojne za Slovenijo, smo se bojevali za neodvisno ter samostojno državo in osebno nisem navdušen nad temi povezovanji. Tako bomo žrtvovali tisto, za kar smo se iz prepričanja bojevali. Če

pa gledam na nekoliko daljši rok, so zadeve nekoliko drugačne. Če bomo vztrajali na sedanji poziciji neodvisne in samostojne Slovenije, brez vstopa v Evropsko skupnost, brez vstopa v zvezo Nato, lahko na dolg rok izgubimo samostojnost in neodvisnost. Zato je morda tudi pametno delno žrtvovati nekaj za dolgoročno preživetje. Čustveno pa bi bil raje v samostojni državi.«

Miran Fišer

Miran Fišer, Območno združenje VVS Ormož: »Zveza Nato je z vsemi svojimi standardi primerna oblika uporabe v Slovenski vojski. Zato je moj odgovor: Nato da. Verjamem, da Nato ni samo tisto, o čemer razmišlja vojska. Vendar o tistem več morata razmišljati politika in država. Zgodba okoli Iraka dokazuje, kaj je demokracija tudi v takšni organizaciji, kot je Nato. Nekateri so za, drugi so proti njihovim idejam. Prepričan sem, da se bo oborožen del organizacije, ko bo odločitev sprejeta, obnašal tako, kot bo sprejet sklep. Po sprejetju sklepa pa ni več razprave. Politika mora biti zrela, vojaški del pa mora biti izurjen, opremljen in pripravljen za akcijo. Ta delitev velja v vseh segmentih, tako mednarodnih varnostnih organizacijah kot v posameznih državah. Razlike ni. Občutek pa imam, da ljudje po letu 1991 mislijo, da je iz vsake ljubiteljske organizacije mogoče vplivati na vojaška odločanja. Verjetno pa to ne bi bilo mogoče niti v najbolj demokratičnih okoljih.«

Jože Molk

Jože Molk, Območno združenje VVS Vrhnika - Borovnica: »Na kratko vprašanje je treba praviloma kratko odgovoriti. Toda vsa zadeva je zelo zapletena in pomembna za toliko ljudi, da se s premalo izvirnimi informacijami navaden človek, kot sem sam, ne more odločiti in odgovoriti na kratko.«

Jože Murko

Jože Murko, Območno združenje VVS Ptuj: »Prepričan sem, da je lahko odgovor samo: Nato da. V tem trenutku namreč ne vidim nobene druge možnosti in je tudi nihče ne ponuja. Bili smo v različnih državah in organizacijah, in če nam ni bilo všeč, smo iz njih znali tudi izstopiti. Za to še enkrat poudarjam, Nato da.«

Štefan Šemrov

Štefan Šemrov, Pokrajinski odbor VVS za zahodno Štajersko: »Moje osebno mnenje kot veterana osamosvojitvene vojne leta 1991 je, da v zaveznitvo moramo, sicer bomo ostali osamljeni na tem delu Evrope in brez kolektivne obrambe, ki je pomembna ne samo za nas, ampak celotno regijo. Vse sile in sredstva je država zadnjih nekaj let usmerila k državnemu projektu vstopa v Evropsko unijo ter Nato in temu projektu ter odločitvi je sledila tudi stroka. Izpeljava zastavljenih projektov brez zaveznitva preprosto ni več možna.«

Janko Cerkvenc

Janko Cerkvenc, Območno združenje VVS Šentjur: »Za Nato je odgovor zanesljivo da. Menim, da v to organizacijo moramo vstopiti, saj nam bo zagotavljal dodatno varnost. Vsi se še zelo živo spominjamo, kako je bilo pred dvanajstimi leti. Pošteno je, da na glas povemo, da je varnost ena najpomembnejših vrednot pri človeku, in zveza Nato jo ponuja ter zagotavlja.«

Franc Bevc

Franc Bevc, generalni sekretar Združenja Sever: »Na vaše vprašanje odgovarjam s stoddstotnim da. Prav tako z da odgovarjam za Evropsko unijo. Kaj pomeni članstvo v obeh organizacijah? To pomeni biti aktiven udeleženec, in kot je povedal ameriški veleposlanik v Sloveniji gospod Young, če si poleg, si poleg, če nisi poleg, nisi poleg, to pa je bistvena razlika.«

Besedilo in foto:
Bojan Kuntarič

ZDRUŽENJE SEVER SE PREDSTAVI

Preoblikovanje še traja

Združenje Sever je nastalo 26. marca 1994 na ustanovni skupščini v Novem mestu. Pobudo za ustanovitev je dalo 14 pripadnikov Manevske strukture narodne zaščite iz vrst organov za notranje zadeve. Združenje je zaživelo, v delovanju pa so se pokazale tudi slabosti.

Leta 1997 se je začela pripravljati reorganizacija združenja kot enovitega društva na območju države. Regionalni odbori, ki so prej delovali kot metoda dela na določenem ozemlju Slovenije, so se preoblikovali v policijska veteranska društva Sever. Ustanovljenih je bilo 10 društev, ki so pokrila vso Slovenijo. Maja 1998 so društva ustanovila Zvezo policijskih veteranskih društev Sever, s krajšim imenom Združenje Sever. Preoblikovanje pa še ni končano. Nekatera društva še iščejo svoj smisel in načine delovanja. Tako so lani veterani, ki so delovali predvsem v specialni enoti, ustanovili svoje društvo. Tudi v delovanju združenja se kažejo potrebe po spreminjanju, ki bodo terjale spremembe v organizacij-

Znak Združenja Sever

ski strukturi kot tudi v načinu delovanja. Vsi ti procesi naj bili bi končani letos. Združenje Sever je dokaj dobro razvilo odnose z Zvezo veteranov vojne za Slovenijo in z Zvezo združenj borcev NOV Slovenije. S prvo je že leta 2001 podpisalo listino o medsebojnem sodelovanju, z drugo pa jo bo letos. Policijska veteranska društva Sever so podpisala že veliko listin o medsebojnem sodelovanju na nižjih ravneh, večinoma med tremi partnerji, z veterani vojne za Slovenijo in borci. Lani je združenje postalo polnopraven član Ustanove Franca Rozmana - Staneta, fundacije, ki z zbiranjem finančnih sredstev po-

maga reševati socialno-humanitarna vprašanja vojnih veteranov, postavljanje in vzdrževanje spomenikov ter druga prizadevanja za ohranjanje zgodovinskih vrednot upornišva in obrambe domovine.

Mednarodno sodelovanje temelji predvsem na stikih posameznikov, to pa bo v prihodnosti vsekakor prineslo še druge oblike povezovanja. Razmišljajo tudi o članstvu v mednarodni veteranski organizaciji.

Čeprav ni popolnoma enakih meril, so člani policijskih veteranskih društev Sever lahko pripadniki aktivne in rezervne sestave organov za notranje zadeve, upokojeni in nekdanji aktivni delavci ali nekdanji pripadniki rezervne sestave organov za notranje zadeve, državljani Republike Slovenije, ki so s svojimi dejanji in storitvami pomagali pripadnikom organov za notranje zadeve, ter sorodniki policistov, ki so izgubili življenje pri zaščiti demokratičnih procesov ter osamosvojitvi Slovenije med 1. decembrom 1989 in 26. oktobrom 1991.

Kot vsako društvo imajo tudi veteranska društva določbe o častnih članih in simpatizerjih.

Združenje Sever združuje približno 5500 članov enajstih policijskih veteranskih društev Sever. **Franč Bevc**

Organi in nosilci funkcij

Združenje Sever

- sedež: Štefanova 2, 1000 Ljubljana
- telefon: 031/791-367, (01) 472-5111
- spletna stran: zdruzenje-sever.si
- e-pošta: zdruzenje.sever@volja.net
- predsednik: Milan Horvat, telefon (01) 472-5111
- podpredsednik: Drago Zadnikar, telefon (01) 472-5111
- generalni sekretar: Franc Bevc, telefon 031/791-367

Policijsko veteransko društvo Sever Maribor

- sedež: Maistrova 2, 2000 Maribor
- telefon: (02) 229-1264, telefaks (02) 229-1293
- predsednik: Marjan Vrtnjak, telefon (02) 229-1264

Policijsko veteransko društvo Sever Posavje

- sedež: Cesta krških žrtev 53, 8270 Krško
- telefon: (07) 492-2080, telefaks (07) 492-1262
- predsednik: Vlado Bezjak, telefon 070/377-702

Društvo veteranov Sever Severne Primorske

- sedež: Sedejeva 11, 5000 Nova Gorica
- telefon: (05) 302-9212
- predsednik: Simon Justin, telefon 041/470-086

Policijsko veteransko društvo Sever za Gorenjsko

- sedež: Cesta Ste Marie aux Mines, 4290 Tržič
- telefon: (01) 472-4588, telefaks (01) 472-4969
- predsednik: Drago Zadnikar, telefon (01) 472-4588, 031/602-620

Policijsko veteransko društvo Sever za Koroško

- sedež: Francetova ulica 9, 2390 Slovenj Gradec
- telefon: (02) 884-2846, telefaks (02) 884-1990
- predsednik: Boris Raj, telefon (02) 884-2846

Veteransko društvo Sever za celjsko območje

- sedež: Ljubljanska 12, 3000 Celje

- telefon: 031/791-367
- spletna stran: veteransko-drustvo-sever.si
- predsednik: Franc Bevc, telefon 031/791-367

Policijsko veteransko društvo za Pomurje

- sedež: Ulica arhitekta Novaka 5, 9000 Murska Sobota
- telefon: (02) 522-1505
- predsednik: Franc Slokan, telefon 041/760-216

Policijsko veteransko društvo Sever za Primorsko in Notranjsko

- sedež: Ukmarjev trg 4, 6000 Koper
- telefon: (05) 667-1555
- predsednik: Fabio Steffe, telefon 041/761-411

Policijsko veteransko društvo Sever - Specialna enota

- sedež: Podutiška 72, 1000 Ljubljana
- telefon: (01) 472-5111
- predsednik: Vincencij Beznik, telefon 040/886-655

V CENTRU ZA VOJAŠKOZGODOVINSKO DEJAVNOST SO PRIPRAVILI SIMPOZIJ VOJNA ZA SLOVENIJO 1991 (26. IN 27. NOVEMBER 2002)

Prispevek k strokovnemu proučevanju obdobja osamosvajanja

Zanimanje za zgodovino je bilo med Slovenci vedno prisotno, v zadnjih letih pa naglo narašča in to nam nedvomno dokazuje tudi zanimanje mladih za študij zgodovine. To zanimanje se je začelo še bolj krepiti po pridobitvi lastne, samostojne in neodvisne demokratične države, ko smo se s ponosom vključili v skupino ene izmed okoli 190 nacij v svetu. S tem smo lahko spoznali, da sta proučevanje in spoznavanje nacionalne zgodovine del tistih dejavnikov, ki močno in pozitivno vplivajo na krepitev nacionalne zavesti in identitete. Zato je zgodovina postala tista vrednota, ki je ne smemo zanemarjati.

Tega se dobro zavedamo tudi v vrstah Slovenske vojske, ki je z ustanovitvijo Centra za vojaškozgodovinsko dejavnost leta 1999 in pod vodstvom dosedanjih načelnikov, brigadirja mag. Viktorja Krajnc in polkovnika Vojka Pavlina, edina vojaškozgodovinska ustanova na Slovenskem, v kateri se pod vodstvom podpolkovnika Karla Nanuta načrtno, kontinuirano in strokovno proučuje osamosvajanje Republike Slovenije.

Kot posledica tega dela in dobrega sodelovanja z zunanjimi sodelavci smo v centru 26. in 27. novembra 2002, dobro leto po velikem simpoziju Slovenska osamosvojitve 1991 - pričevanja in analize, ki je bil v Posavskem muzeju v Brežicah, pripravili dvodnevni simpozij Vojna za Slovenijo 1991. Odprl ga je slavnostni govornik načelnik Generalštaba Slovenske vojske brigadir Ladislav Lipič. Na simpoziju smo želeli osvetliti dogajanje leta 1991 predvsem iz vojaškozgodovinske perspektive. Spodbuditi strokovne razprave o tem obdobju, se nam zdi izredno pomembno, saj smo tako rekoč vsakodnevno priče objavam raznih publikacij in interpretacij iz drugih območij nekdanje skupne države, v katerih se dogajanje na naših tleh opisuje in prikazuje po lastnih interesih in nagnjenjih. Zato smo s tem simpozijem želeli

S simpozijem Vojna za Slovenijo 1991 so organizatorji želeli osvetliti dogajanje leta 1991 predvsem iz vojaškozgodovinske perspektive.

prispevati k odpravi naše pasivnosti in izkrivljanju ter včasih celo omalovaževanju osamosvojitvenih prizadevanj. Te tematike ne smemo preprosto potisniti pod preprogo in se pretvarja-

ti, kakor da se ni nič zgodilo ali da na osamosvojitveno vojno gledamo kot na neko elementarno nesrečo.

Na simpoziju smo se zbrali zgodovinarji, geografi, vojaški in

Na simpoziju so se zbrali zgodovinarji, geografi in vojaški ter policijski strokovnjaki z željo, da prispevajo k slovenskemu nacionalnemu in državnemu spominu. Na njem je nastopilo petnajst referentov s sedemnajstimi referati.

policijski strokovnjaki z željo, da damo svoj prispevek k slovenskemu nacionalnemu in državnemu spominu. Nastopilo je petnajst referentov s sedemnajstimi referati. Vzroke za spopad med JLA in Teritorialno obrambo je predstavil dr. Božo Repe, dr. Zvonimir Bratun je opisal dejavnike oboroženega spopada na naši in nasprotni strani, dr. Damijan Guštin je odgovarjal, ali je bila vojna rešitev jugoslovanske krize do leta 1991, brigadir Anton Krkovič je prikazal obdobje in vlogo MSNZ ter njen pomen za leto 1991, generalmajor Janez Slapar je orisal priprave Teritorialne obrambe od oktobra 1990 do agresije in praktično delovanje z vidika poveljujočega, brigadir mag. Viktor Krajnc pa teoretični vidik vodenja in poveljevanja v TO med osamosvojitveno vojno. Brigadir Alojz Šteiner je opisal slovenske obrambne sile in glavne značilnosti spopadov v slovenski osamosvojitveni vojni leta 1991, polkovnika Ljubo Dražnik in Srečko Lisjak pa glavne značilnosti spopadov na Štajerskem in Primorskem. Brigadir v pokoju Janez J. Švajncer je predstavil vzroke množičnega odpora v letu 1991, brigadir Andrej Lovšin pa delovanje obveščevalnih in protiobveščevalnih služb v osamosvojitveni vojni. Postopke in metode delovanja milice v osamosvojitveni vojni je prikazal mag. Pavle Čelik, uporabo in delovanje oklepno-mehaniziranih enot JLA ter vzroke za poraz JLA leta 1991 v Sloveniji pa podpolkovnik Karlo Nanut. V zborniku, ki bo izšel letos, bosta predstavljena tudi referata generalpodpolkovnika Albina Gutmana o glavnih značilnostih spopadov na Dolenjskem in polkovnika v pokoju Miloša Bregarja, ki bo predstavil nasprotno stran (JLA) med osamosvojitveno vojno leta 1991. Treba je omeniti, da se je na simpoziju razvila živahna razprava o dogodkih v tem obdobju in pogledih nanje. Prepričani smo, da bomo z objavljenimi referati s simpozija v zborniku prispevali k postavitvi temeljev za nadaljnje sistematično, strokovno in znanstveno raziskovanje slovenske vojaške zgodovine ter k boljšemu poznavanju enega izmed najpomembnejših obdobj našega nacionalne zgodovine. Tako naš interes za

proučevanje osamosvojitvene vojne ne bo zamrl, temveč se bo še bolj okrepil in bo koristen za ohranitev nacionalne identitete naših potomcev.

Pred izidom zbornika ponujamo bralcem Veterana odlomek iz referata **generalmajorja Janeza Slaparja Priprave Teritorialne obrambe od oktobra 1990 do agresije.**

Razmere se zaostrujejo, spopad je v »zraku«

Zaostrovanje je zahtevalo vzdrževanje bojne pripravljenosti obstoječe strukture TO. Količina orožja, ki je teritorialni obrambi ostala, prevzeto orožje manevrske strukture narodne zaščite ter z dogovori prevzeto orožje takratnih DPS in delovnih organizacij (npr. železniškega gospodarstva), je oktobra dosegla 27000 kosov. Po pokrajinah je bilo stanje naslednje:

- *Dolenjska pokrajina* 2600 kosov,
- *Gorenjska pokrajina* 4350 kosov,
- *Južnoprimorska pokrajina* 1100 kosov,
- *Ljubljanska pokrajina* 3800 kosov,
- *Severnoprimorska pokrajina* 606 kosov,
- *Vzhodnoštajerska pokrajina* 4270 kosov,
- *Zahodnoštajerska pokrajina* 9332 kosov.

Ukazal sem, da v štabih zbirajo podatke o enotah in objektih armade, stanju bojne pripravljenosti enot in poveljstev ter ukrepov, ki jih uvajajo. Starešinam armade je bilo ukazano nošenje osebne oborožitve, podeljeno jim je bilo osebno avtomatsko orožje in strelivo. V Sloveniji je armada povečala sile, ki so varovale državno mejo.

Armada je zaradi naraščanja zaostrovanja mednarodnih odnosov v Kninski Krajini okrepila sile na območju Hrvaške ter Bosne in Hercegovine (zlasti na območju odgovornosti banja-luškega korpusa). Nekaterim agresivnim izjavam visokih častnikov ZSLO in GŠ OS je sledil ukaz načelnika 5. VO z zahtevo, da TO Slovenije do 28. novem-

bra izroči armadi orožje in da Slovenija do 8. decembra armadi izroči evidence nabornikov zaradi vpoklica v JLA. Ocenili smo, da bo armada, v težji varianti z uporabo sile, poizkušala najprej zapleniti orožje in šele zatem nasilno prevzeti evidence nabornikov. Predsedstvo RS je ocenilo, da se razmere zaostrujejo in da se približujejo konfliktu. Na seji sem poudaril odločnost celotne sestave TO, da orožja ne preda, ter našo pripravljenost, da zavarujemo evidence nabornikov.

- *Častniško sestavo rezervnih enot JLA smo informirali o ukrepih, ki jih izvajamo,*
- *Pripravili smo predlog reorganizacije TO v skladu z osnutkom - predlogom zakona o obrambi in zaščiti.*

Z načrtnim usposabljanjem (za primer navajam podatek po pokrajinah za 5. december - Dolenjska 137, Gorenjska 49, Južnoprimorska 112, Ljubljanska 198, Severnoprimorska 45, Vzhodnoštajerska 286, Zahodnoštajerska 230 in 30. razvojna 50, skupaj 1107). Podatki za to

Generalmajor Janez Slapar v pogovoru z brigadirjem mag. Viktorjem Krajncem in s polkovnikom mag. Pavletom Vindišarjem. Foto: vse fotografije CVZD

V TO smo začeli s sistematičnim usposabljanjem enot. Protidiverzantske enote smo usposabljali istočasno na štirih lokacijah v Sloveniji. 30. razvojna skupina je preraščala v specialno enoto in začela z usposabljanjem prvih profesionalnih vojakov TO. Pripravili smo naslednje načrte in aktivnosti:

- *Načrte za nasilni izvzem orožja iz objektov JLA,*
- *Načrte in disperzijo orožja TO,*
- *Načrte blokad komunikacij na dostopih do skladišč TO,*
- *Vodilnim častnikom smo podelili osebno oborožitev skupaj s pripadajočim kompletom streliva,*
- *Obnovili in razmeram smo prilagodili načrte alarmiranja starešin, štabov, poveljstev in enot,*
- *Formacije enot smo prilagodili razpoložljivemu orožju,*
- *Vse AVO smo razrešili,*
- *V vseh štabih je bilo uvedeno redno dežurstvo,*
- *Neprekinjeno smo spremljali stanje in razmere v enotah JLA,*

obdobje so podobni, spreminja se le razmerje med pokrajinami. Z enotami na usposabljanju smo zagotavljali bojno pripravljenost. Enote na usposabljanju so bile bojno popolnjene in oblikovane v t. i. intervencijske skupine, ki bi bile v primeru agresivnega nastopa JLA takoj sposobne prevzeti izvrševanje bojne naloge. Priprave TO smo predstavili tudi slovenski javnosti. V Kranju smo izvedli mobilizacijsko vajo 3./21. br. TO in v polnem bojnem postroju bataljona pokazali njegovo bojno moč in pripravljenost. Izredno odmeven je bil postroj 30. razvojne skupine v Kočevski reki (17. december 1990). Enota je poleg kvalitetne oborožitve ter izredno dobre izurjenosti razpolagala tudi z novimi bojnimi uniformami, ki smo jih uvajali.

Prevzem nekaj več kot 400 kosov pušk SAR 80 kalibra 5,56 in približno 100 kosov pištol bereta z ustrezno količino streliva je imel velik in pozitiven moralni vpliv v podrejenih štabih in enotah. Potrebe so bile sicer bistveno večje. Zlasti nam je pri-

manjkovalo sredstev za protoklepno borbo in protizračno obrambo.

Poročanja podrejenih poveljnikov o stanju in problemih bojne pripravljenosti so opozorila na že znane probleme. Ob tem pa je bila povsod izražena odločnost, da bo TO referendumsko odločitev Slovencev, da želimo svojo lastno državo, zavarovala tudi z orožjem.

Vzporedno so potekale priprave na začetek in prevzem usposabljanja nabornikov v TO. Projekt je na RSLO vodil in usklajeval Bogdan Koprivnikar. Za priprave teritorialne obrambe in za priprave na usposabljanje nabornikov je bilo potrebno zagotoviti ustrezno pravno podlago. Predvidevali smo (po načrtu sekretarja Janeza Janše) naslednji časovni plan uveljavitve predpisov:

- *Izdelava predloga obrambne doktrine do 30. oktobra 1990,*
- *Zakon o obrambi in zaščiti do 31. decembra 1990 (sprejet je bil šele 6. aprila 1991),*
- *Zakon o vojaški obveznosti do 28. februarja 1991,*
- *Zakon o službi v oboroženih silah do 31. maja 1991.*

Temu časovnemu programu so bile prilagojene aktivnosti, ki bi jih izvedli v teritorialni obrambi:

Reorganizacija štabov, oblikovanje območnih štabov (območni štabi bi ne bili več organ DPS - občine, s tem bi bilo uveljavljeno enostarešinstvo) bi bilo izvedeno z uveljavitvijo zakona o obrambi in zaščiti.

Začetek priprav izvajalcev usposabljanja poizkusne skupine nabornikov je bil predviden 15. marca 1991.

Začetek poizkusnega usposabljanja je bil načrtovan 15. aprila 1991.

Redno usposabljanje nabornikov bi začeli 1. septembra 1991 (v primeru mirne razdružitve) ali 1. januarja 1992.

Skupščina je zakone sprejela kasneje, kar je vrsto predvidenih aktivnosti časovno odmaknilo. Zamuda je vplivala na bojno pripravljenost TO.

Zvezdan Markovič

KOROŠKI SLOVENEK MARJAN FERA - FERCE JE S SLIKAMI PREDSTAVLJAL NAŠ BOJ ZA SAMOSTOJNOST

Ponosen, da je Slovenec

Mejni prehod Holmec v plamenih

Marjan Fera - Ferca

Skoraj leto in pol je že od takrat, ko sem bil kot član slovenske delegacije navzoč pri polaganju venca na grob koroških partizanov. Srečali smo se v Pliberku, kjer sta nas pričakala generalni konzul Slovenije na Koroškem Jure Žmavc in pliberški mestni svetnik Jurij Mandl. Po uvodnih pozdravih in predstavitvah smo si ogledali njihov novi kulturni dom in prav med ogledovanjem izredno lepih prostorov sem v njih naenkrat »videl« postavljeno razstavo o vojni za Slovenijo. Seveda sta bila oba, tako Jure Žmavc kakor tudi Jurij Mandl, takoj za stvar, idejo sem prenesel v Ljubljano na Center za vojaškozgodovinsko dejavnost pri GŠSV in razstava je letošnjega januarja prestopila državno mejo ter se predstavila v tujini, prvič kar pri koroških Slovencih.

Kaj je imel pri tem Marjan Fera - Ferce? Takrat še nič, toda v začetku lanskega poletja me je po telefonu poklical Jure Žmavc ter me povabil na praznovanje rojstnega dne Marjana Fere in petindvajsete obletnice njegovega dela pri časopisu koroških Slovencev Naš tednik. V kratkih besedah mi ga je opisal in me seznanil z njegovo pomembno vlogo pri obveščanju avstrijske in tudi svetovne javnosti o naši osamosvojitveni vojni, posebej še o bojih na Holmcu, akciji na Viču in mej-

nem prehodu Jezersko. Najino prvo srečanje na njegovem domu v Dvoru pri Šmihelu je bilo izredno pristrčno, kot da se pozna že vrsto let. V imenu veteranov vojne za Slovenijo sem se mu zahvalil za njegov pomemben prispevek ter mu izročil priložnostno darilo; čeprav je bilo med povabljenimi gosti veliko pomembnih predstavnikov koroških Slovencev, ga je naša gesta vidno ganila. Nehote sem se spomnil na premmoge naše članice in člane, ki so šele s spominsko medaljo pre-

jeli vsaj majhno zahvalo ter tako spoznali, da niso ostali pozabljeni. Ferce, tako ga kličejo prijatelji, je postal fotoreporter pri Našem tedniku čisto slučajno. S fotoaparatom se je srečal nekoč, ko je nadomestil obolelega fotografa tednika Florjana Sablatschana in z njegovim aparatom posnel neko prireditev v Pliberku. Takrat je Ferce odkril svojo »družico«, kakor ljubeče imenuje svojo kamero in ji pomežikne. Od pisarniškega vajenca je postal izredno priznan koroško-slovenski fotoreporter

Obisk predstavnikov Južne Tirolske in enotne liste pri poveljniku TO Dravograd

Protest pred celovškim konzulatom SFRJ

Srečanje dr. Franceta Bučarja s predstavnikom Slovenije na Dunaju Karlom Smolletom

Pripadniki TO Tržič po akciji na Ljubelju

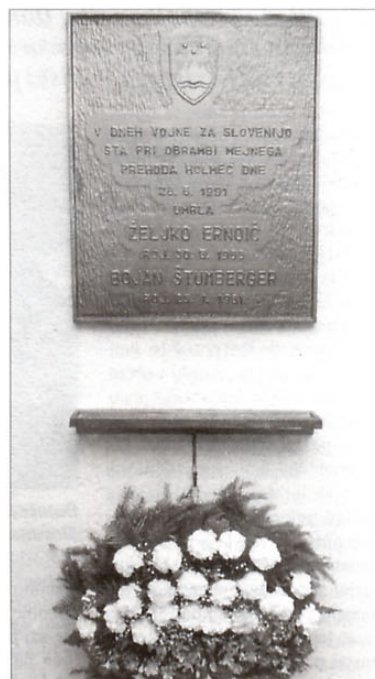
Po boju

in to je že dobrih petindvajset let in pol. O tej njegovi ljubezni je bilo v cerkvenem

listu Krške župnije Nedelja posrečeno zapisano, da je ta njegova »družica« nekaj posebnega: dela vse, kar ji ukaže. Kadar pritisne nanjo, zažari, kadar jo prime za oko, se mu vsi nasmehnejo, ko pa mu nagaja, jo kratko in malo izklopi.

Ferce je resnično dober fotoreporter, toda najbolj je ponosen, da je Slovenec. Bolezen, s katero se je srečal že v mladih letih, številne operacije in druge tegobe ga niso zlomile, še več, celo okrepile so ga. Zlomile ga niso niti premnoge klofute, s katerimi so se nad njim in njegovimi sošolci na njihovi poti iz šole znašali »nadjudje«, in to samo zato, ker so govorili slovensko. Ferce z vso zavzetostjo dela v prid narodnosti in si srčno želi več enotnosti v slovenski narodni skupnosti; je človek, ki je lahko vzor mnogim tudi na tej strani meje.

Veliko njegovih fotografij je v usodnih dneh za Slovenijo odšlo v svet, nekaj jih je vključenih v razstavo, peščico jih objavljamo v Veteranu, veliko pa jih še čaka na objavo v njegovem arhivu.

Jože Kuzman Nemi spomini

Marjan Fera in Marko pogorelec na razstavi v Pliberku

Tudi to je promocija: Jure Žmavc, Lojze Jereb in Jože Kuzman v Pliberku

DOMINIK GRMEK, PODPOLKOVNIK SV, PRAPORŠČAK ZVVS, ŠPORTNIK IN AMATERSKI FOTOGRAF

V Kopru smo postali veterani

Če bi vas vprašali, ali poznate Dominika Grmeka, bi večina odgovorila pritrdilno. Verjetno bi bili odgovori na vprašanje, po čem ga poznate, zelo različni. Nekateri bi odgovorili, da ga poznajo po tem, da je star (po stažu, ne po letih) teritorialec, drugi bi rekli, da je visok častnik Slovenske vojske, tretji ga imajo v spominu kot praporščaka veteranske organizacije, četrti so ga srečevali in ga še srečujejo na različnih športnih tekmovanjih kot tekmovalca. Že po tem lahko ugotovimo, da gre za zelo zanimivega človeka. Tako smo menili tudi v uredništvu Veterana in se odločili, da podpolkovnika Dominika Grmeka predstavimo v naši reviji. Uvodoma smo našega sogovornika vprašali, kdaj je sploh zajadral v vojaške vode oziroma vojaški poklic.

»Želja, biti vojak oziroma mornar, sega v čas, ko sem končal šolo rezervnih oficirjev v Bileči. Želel sem, da bi postal aktivni oficir v vojaški mornarici. Moj oče je namreč služil vojsko kot mornar in me je navdušil za ta poklic. Po šoli v Bileči sem bil do leta 1979 rezervist v enotah JA. Pripadnik stalne sestave Teritorialne obrambe sem postal 16. junija 1979, ko sem se zaposlil v občinskem štabu TO v Domžalah,« je povedal Dominik Grmek.

Ko je postal stalni pripadnik TO, je imel čin kapetana (današnji stotnik) ter je opravljal dela in naloge referenta za pouk. Kot sam pravi, je začel na najbolj obširnem področju dela, saj se je ukvarjal z načrtovanjem in izvajanjem usposabljanja enot TO. Kasneje je po mirnodobni dolžnosti postal načelnik za operativno-učne zadeve. Po vojni dolžnosti pa je bil načelnik štaba 34. brigade TO, ki se je oblikovala na območju občin Domžale in Kamnik. Nekaj časa je bil tudi njen komandant. Vendar se je to dogajalo zadnje mesece, preden je JA odzvela orožje TO.

Načelnik MSNZ in služba na RŠTO

»Med nastajanjem in delovanjem Manevrške strukture narodne zaščite sem bil njen načelnik v občini Domžale,« je Dominik Grmek nadaljeval pripoved. »Menim, da sem to nalogo do priključitve MSNZ k novoustanovljeni TO opravil tako, kot se je od mene in od nas pričakovalo. Zaradi potreb sem od konca maja 1991 do konca leta 1991 delal v Republiškem štabu za teri-

Dominik Grmek, podpolkovnik Slovenske vojske (Foto: KuB)

torialno obrambo v Ljubljani. To obdobje mi je zelo ostalo v spominu, saj je bilo zelo burno. Od priprav na osamosvojitve, vojne do odhoda zadnjega vojaka JA iz Slovenije. V tem času sem bil član republiške koordinacijske skupine in član slovenske pogajalske skupine z JA, ki je bolj znana kot Bogatajeva skupina. Nato sem se konec leta 1991 na lastno željo vrnil v domači kraj ter postal poveljnik 55. območnega štaba TO, ki je pokrival občini Domžale in Kamnik. V Domžalah sem služboval vse do leta 1998, ko so se v Slovenski vojski začele izvajati prve reorganizacije. Sedaj sem poveljnik 231. gorskega polka, ki ima sedež na Bohinjski Beli.«

Nastajanje veteranske organizacije

Dne 26. oktobra 1991 je bil v Kopru na prireditvi ob odhodu zadnjega vojaka JA iz Slovenije in tam

je veliko fotografiral ter snemal na video. Dominik Grmek je poudaril, da se danes vsi zavedamo, kako malo je slikovnega gradiva iz tistih časov. Pred dnevi je dobil v roke nekaj fotografij iz tistega časa in pod eno, ki je objavljena na spletnih straneh domžalskega veteranskega združenja, je zapisal: »Ta dan smo postali veterani.« Takrat smo postali svobodni, saj pri nas ni bilo več nasprotnikovih vojakov. Takrat smo tudi postali veterani, res pa je, da nismo bili organizirani. V letih 1992 in 1993 so se začele pojavljati in oblikovati ideje, prav tako so se iskali ljudje, ki bi prevzeli naloge pri oblikovanju veteranske organizacije.

prišel eden od pokrajinskih načelnikov MSNZ Elo Rijavec in dogovorila sva se, da bomo na nekdanjem teritorialnem območju Domžale, ki se je leta 1990 razdelil v več manjših občin (Domžale, Mengeš, Lukovica in Moravče), poskušali ustanoviti območno združenje. Nalogo sem prevzel, saj to območje oziroma pripadnike TO dobro poznam in oni poznajo mene. Začeli smo sestavljati evidence, kdo bi lahko postal član vodstva organizacije pri nas. Enako so zadeve verjetno potekale tudi po drugih delih Slovenije. Jeseni je bil v Cankarjevem domu ustanovni zbor in letos bomo praznovali deseto obletnico Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Pogosto se niti ne zavedamo, kako dolgo že delamo v veteranski organizaciji,« meni Dominik Grmek. »Naše območno združenje kot pravna oseba pa obstaja od leta 1998, ko smo se registrirali kot pravna oseba. Skladno z novimi pravili zdaj teče zadnje leto mojega podpredsedniškega mandata v združenju.«

Povedati je treba, da naš sogovornik ni delaven samo v območni veteranski organizaciji. Na državni ravni je bil v takratnem združenju veteranov en mandat član komisije

Bogatajeva komisija, ki je leta 1991 s spretnimi pogajalniki spravljal ob živce predstavnike JA. Na posnetku, ki je nastal lani, so od leve proti desni mag. Boris Žnidaršič, Bogo Brvar, Stane Praprotnik, Miran Bogataj, Dominik Grmek, Pavle Svete in Peter Zupan.

»Na našem območju smo imeli prvi sestanek na to temo maja 1993 v Mengšu. Takrat je k nam

je za statutarna in organizacijska vprašanja. Zdaj pa je član komisije za šport. Veliko zadolžitev pa je

imel in jih ima v Združenju slovenskih častnikov.

Praporščak Zveze veteranov vojne za Slovenijo

Veliko veteranov pozna Dominika Grmeka po tem, da je praporščak Zveze veteranov vojne za Slovenijo. »Ko mi je predsednik zveze veteranov gospod Srečko Lisjak, s katerim sva tudi dobra prijatelja, predlagal, da bi bil praporščak, sem se strinjal. Vendar sem ga vprašal,« je povedal podpolkovnik Grmek, »zakaj je mene izbral za to dolžnost. Njegov odgovor me je zelo motiviral, saj je dejal, da potrebuje takšnega praporščaka, ki bo znal zadeve peljati tako, kot jih je treba. Ta naloga je namreč zelo pomembna in častna. Praporščaki smo zelo na očeh ljudi in ne predstavljamo samo sami sebe, ampak tudi celotno veteransko organizacijo. Zato sem z velikim veseljem začel opravljati to nalogo.«

Dominik Grmek, praporščak Zveze veteranov vojne za Slovenijo

Na državni ravni je edini praporščak, združenja pa imajo svoje praporščake. Zdaj je praporščakov že cela četa in vsi so enako oblečeni. Ob večjih veteranskih prireditvah je njihov nastop prava paša za oči.

Glede na to, da se število praporščakov povečuje in je tudi število praporov na vsaki prireditvi večje, je skoraj nemogoče izpeljati njihov nastop brez osebe, ki bi jim poveljevala. Zato je Dominik Grmek občasno tudi neke vrste njihov vodja in jim poveljuje.

Šport je na prvem mestu

»V življenju sem se ukvarjal še z veliko stvarmi, vendar je moja prva ljubezen šport. Nikoli nisem bil vrhunski športnik in si nisem nikoli želel, da bi to bil. Razlog pa je povsem preprost, zanimalo me je preveč različnih športnih panog in v vsaki sem se želel preizkusiti. Če bi zdaj začel naštevati, kaj vse sem počel pri športu, bi bilo to za bralce preveč,« je dejal Dominik Grmek.

Še preden se je zaposlil v Teritorialni obrambi, je bil aktiven strellec v Strelski družini Domžale in Trzin. V Domžalah je bil nekaj let tudi predsednik strelske družine. Zdaj je član Strelske družine Trzin. Strelski šport je zaradi svoje službe, v kateri ima vsak dan opravka z orožjem, nekoliko zapustil. Vrsto let se je ukvarjal s psi, njegova priljubljena pasma so bili nemški ovčarji. Bil je eden od prvih ali celo prvi, ki se je leta 1980 zavezal, da bi v enote TO vključili tudi vodnike psov. Že takrat so člani Kinološkega društva Domžale dokazali, kako je pes lahko koristen pri izvajanju različnih nalog enot TO, predvsem pri protispecialnem delovanju. Več let so nastopali in predstavljali njihove večšine različnim enotam TO v vojašnici na Velikih Blokah in drugje. Ta poskus sicer ni bil uspešen, ker so bili tisti organi, ki so odločali, preveč togji. Potem sta prišli leti 1990 in 1991 in naše želje so splavale po vodi. Res je, poudarja, da je kinologijo nekoliko opustil, vendar je njegova želja, da bi spet imel psa, iz dneva v dan večja.

V letih 1984 in 1985 je postal član gibanja za zdravo življenje, ki ga je vodila takratna TV Ljubljana ter se je imenovalo Kaveljci in korenine. Sodeloval je v vseh športnih panogah, ki so jih pripravili znotraj tega gibanja. Te panoge pa so bile smučarski tek, plavanje, tek, mali maraton, kolesarstvo in pohodništvo. Gibanju je bil zvest vse do leta 1998.

»Moja najljubša športna panoga pa je kolesarstvo. Če sem čisto odkrit, si brez kolesa ne znam predstavljati razgibanega življenja,« je poudaril podpolkovnik Grmek. »Ko sem nekaj časa služboval na Crngrobu, sem se ob lepem vremenu tja in domov vozil s kolesom. V vsako smer je bilo približno 35 km, to je zadoščalo za dober trening. Vendar sem bil preveč odvisen od vremena, saj sem bil enkrat moker do kože, drugič pa me

Dominik Grmek na kolesu. Slika je nastala lani v Kostanjevici na Krki.

je žgalo sonce. To seveda ni dobro za zdravje. Povedati pa moram, da pri kolesarstvu nisem staknil nobene poškodbe.«

Redni spremljevalec je tudi fotoaparati

Še ko je bil na občinskem štabu TO referent za usposabljanje, je začutil potrebo, da bi zapisu o nekem usposabljanju dodal tudi fotografijo. Zato je redno slikal vse dejavnosti in fotoaparati je postal del njegovega življenja. Kot pravi, sploh ni poklicni fotograf in tudi njegova tehnika ni nič posebnega, vendar se v njegovem fotografskem arhivu najde marsikateri zelo zanimiv posnetek. Zelo dobro se spominja leta 1991 oziroma časa po vojni, ko so se spraševali, kako je mogoče, da se nihče ni spomnil, da bi enotam dodal fotografa ali kamermana. Za zgodovino bi z dobrimi fotografijami in TV-posnetki naredil zelo veliko. Pred kratkim je svojo fotografsko in video tehniko posodobil, saj je kupil digitalni fotoaparati in kamero. O fotografskih spretnostih Dominika Grmeka se lahko prepričate na

Skupna kolesarska tura z ženo Darinko

spletnih straneh domžalskega območnega veteranskega združenja, ki so zelo bogate s fotografijami. Na njih je nanizal več kot 200 slik. Prve so iz leta 1991, zadnje pa segajo v današnji čas. Prepričan je, da so tako fotografsko gradivo kakor video posnetki zelo pomembni tudi za veteransko organizacijo.

Soproga ga razume in podpira

Ob našem vprašanju, kako družina sprejema vse njegove službene in druge dejavnosti, je odgovoril: »Glede tega moram povedati, da žena Darinka razume in me pri vseh teh mojih dejavnostih podpira. Velikokrat sem mi priključil in greva skupaj kolesariti ali delat kaj drugega. Velikokrat so me moji kolegi kaveljci vprašali, kako sem jo prepričal, da je šla z menoj. V začetku je šlo malo težje, danes pa sem jaz kaveljec, ona pa je korenina. Tako skupaj kolesariva, tečeva, plavava ...«

Povedati je treba, da je enako tudi z veteransko organizacijo, saj je skladno s statutom domžalskega veteranskega združenja gospa Grmek njegova članica. Plačuje članarino kot vsak član in se tudi vključuje v njihove dejavnosti kot vsak drug član. Tako ga tudi na teh dejavnostih spremlja, ne samo kot soproga in žena, ampak kot članica združenja. Zaradi njunega odnosa so tudi drugi domžalski veterani začeli vabiti svoje življenjske sopotnice na njihove dejavnosti. »Vsi smo ljudje in smo se nekoliko naveličali gledati drug drugega. Zato je zelo zanimivo, če se na naših dejavnostih pojavi neželjski spol. Naše združenje je pripravilo že kar nekaj dejavnosti, predvsem pa vsakoletni slovesen sestanek ob koncu leta, na katerega smo poleg članov povabili njihove žene, zaročenke ... Lansko leto pa smo sklenili s prireditvijo, ki smo jo imenovali večer veteranov. Na njem so bili tako naši člani in njihove spremljevalke ter drugi občani, ki so naši simpatizerji. Večer smo razdelili na dva dela. Prvi je bil bolj slovesen in formalen, drugi je bil namenjen zabavi in plesu,« je ob koncu povedal podpolkovnik Dominik Grmek. Povejmo še, da imata zakonca Grmek tri hčerke in vnuka, ki je dedku Dominiku v veliko veselje in upa, da bo šel po njegovih stopinjah ter postal vojak.

Bojan Kuntarič

Odprtja razstave »Vojna za Slovenijo 1991« se je udeležilo več kot 150 gostov z obeh strani meje. Foto: Marjan Fera

Razstava »Vojna za Slovenijo 1991« v Pliberku

V Kulturnem domu Pliberk so v drugi polovici januarja v sodelovanju Centra za vojaško zgodovinsko dejavnost Slovenske vojske, Generalnega konzulata Republike Slovenije v Avstriji in Kulturnega društva Pliberk odprli razstavo »Vojna za Slovenijo 1991«. Postavila sta jo Albin Mikulič in Alojzij Jereb iz CVZD SV.

Razstavo, ki je postavljena prvič zunaj Slovenije, je odprl generalni direktor Slovenske policije Marko Pogorevc. Ob tej priložnosti se je zahvalil koroškim Slovincem in koroškimi varnostnim organom za podporo med osamosvajanjem Slovenije.

Razstavo je predstavil predstavnik CVZD major Albin Mikulič. V nagovoru je opisal »Projekt MSNZ«, imenovanje novega vodstva RSTO, usposabljanje enot TO do junija 1991, pekrski dogodek, dogajanje 26. junija 1991 na Primorskem in med vojno ter odhod zadnjega vojaka JA iz koprškega pristanišča.

S prisotnostjo na odprtju in pozdravnimi nagovori so priznanje slovenskemu narodu za odločnost v letih 1990 in 1991 pri osamosvajanju izrekli vrhovni šef koroške varnostne direktije Slamanig, pliberški župan Raimund Grilc, podžupan Štefan Visotschnig, vodja deželnega manjšinskega biroja Vladimir Smrtnik, predsednik ZSO Marjan Sturm in predsednik ZSI Jože Partl. Poleg več kot 150 gostov iz avstrijske Koroške so prišli tudi veterani vojne za Slovenijo 1991 iz obmejnih slovenskih občin ter generalni sekretar RO ZVVS Jože Kuzman.

V kulturnem delu slovesnosti so nastopili učenci Osnovne šole Ravne na Koroškem in mešani pevski zbor iz Pliberka »Kralj Matjaž«. Zanimanje za ogled razstave je bilo na južnem Koroškem posebej med Slovenci zelo veliko. Tako si jo je od 16. januarja do 1. februarja ogledalo več kot tisoč obiskovalcev. Z velikim zanimanjem so prebirali besedilo, ki opisuje priprave na vojno, vojno za samostojno Slovenijo in odhod zadnjega vojaka JA iz Kopra, si ogledali razstavljene fotografije in različne dokumente.

Ob zaprtju razstave je bila izražena velika želja, da bi z razstavo gostovali še v drugih krajih na Koroškem.

Albin Mikulič

Veterani zgornje Gorenjske

Z nekaj manj kot 900 člani je Območno veteransko združenje Radovljica - Jesenice največje na Gorenjskem in med največjimi v Sloveniji, tako po številu članov kot po dejavnosti. Na decembrski seji predsedstva so pod vodstvom predsednika Janeza Koslja pregledali uresničevanje programa dela za leto 2002 ter se dogovorili za dejavnosti v letu 2003. Mednje sodijo udeležba na različnih prireditvah ter srečanja članov na Hrušici, Tromeji, Pokljuki in v Bohinju. Letos bodo veterani vojne za Slovenijo iz zgornje Gorenjske pripra-

vili razstavo o dogodkih ob osamosvajanju, sodelovali bodo v pripravi osrednje proslave ob 35-letnici ustanovitve Teritorialne obrambe Slovenije ter se udeleževali športnih tekmovanj. Delo aktivno nadaljuje tudi veteranski pevski zbor pod vodstvom Franca Podjeda z Bleda. Zbor je lani izdal prvo zgoščenko, na kateri je tudi pesem »Za samostojno Slovenijo«, za katero veterani iz zgornje Gorenjske predlagajo, da postane veteranska himna. **RK**

Uspešno delovno leto

Občinsko združenje veteranov vojne za Slovenijo Kočevje že tradicionalno vsako leto ob koncu leta opravi oceno uresničevanja zadanih nalog iz letnega načrta dela. Ugotovili so, da so naloge uresničili več kot stodontno, saj so med letom naredili več, kot so načrtovali.

Zelo veliko truda in dela so namenili organiziranju združenja in udeležbi na različnih veteranskih tekmovanjih po vsej Sloveniji. Rezultati, ki so jih dosegli, so bili nad pričakovanji, saj so bili že drugič skupni zmagovalci.

OZVVS Kočevje je decembra lani povabilo vse tekmovalce na sestanek ter se jim zahvalilo za uspešne nastope. Hkrati so se dogovorili, da bodo tudi letos sodelovali v vseh panogah in poskušali prehodni pokal osvojiti v trajno last.

V drugi polovici lanskega decembra so organizirali tudi 3. tradicionalni veteranski ples, na katerega so povabili tudi OZVVS Domžale, OZVVS Črnomelj, OZVVS Ribnica in OZVVS Grosuplje. Plesa so se udeležili vsi razen OZVVS Grosuplje in skupaj preživeli nekaj prijetnih uric. Dogovorili so se, da bodo še okrepili sodelovanje med združenji. Udeleženci so bili zelo zadovoljni s srečanjem in sklenili, da bodo takšno obliko sodelovanja nadaljevali tudi letos.

Darko Čopi

Vodje športnih ekip so sklenili, da bo pokal za vedno ostal v Kočevju. Foto: Miran Benegalija

Strokovno usposabljanje in družabnost

Na redni volilni konferenci Območnega združenja slovenskih častnikov Sežana so pregledali opravljeno delo v minulih osmih letih, posebno pozornost pa so namenili zadnjima dvema letoma. V vseh teh letih je združenje, v katerem je 314 članov, uspešno vodil Jože Sedmak, ki so mu na volitvah vnovič zaupali mandat predsednika. Po besedah generalnega sekretarja ZŠC Janka Ljubiča je prav sežansko združenje močan stebri delovanja slovenskih in primorskih organizacij.

Plaketo ZSČ je Vekoslav Joganu izročil generalni sekretar ZSČ Janko Ljubič.

»Poleg strokovnega delovanja kot osnovne naloge razvijamo družabnost in skrbimo za sodelovanje z drugimi sorodnimi združenji ter proslavljamo dosežke v polpretekli in bližnji zgodovini naše države in naroda. Tako vsako leto organiziramo pohod na hrib Kokoš, obiskali so nas predstavniki častnikov Nacionalne garde Kolorada iz ZDA, pri nas na obisku sta bila tudi obrambni ataše in ambasador ZDA v Sloveniji,« je med drugim poudaril Sedmak.

Visoko priznanje plaketo Zveze slovenskih častnikov je prejel dolgoletni član Vekoslav Jogan, ki je član združenja častnikov od njegove ustanovitve in je odgovoren za logistiko. Ob tem skrbi še za povezavo z borčevsko organizacijo.

Častni znak Zveze slovenskih častnikov so za uspešno osemletno delo prejeli: Aleks Štolfa, Janez Pajer, Drago Božac, Emilij Repovž, Alojz Trampuž, Boris Mateta, Egon Škerlj in Ciril Sigulin.

Volilne konference so se udeležili tudi predsednik Območnega združenja slovenskih častnikov Nova Gorica Franc Anderlič, predsednik Območnega združenja ZZB in udeležencev NOB Sežana Emil Škril ter predsednik policijskega društva Aleksander Nardin.

Besedilo in foto: Olga Knez

Predsedniki na Zlatem griču

Pokrajinski odbor Združenja veteranov vojne za Slovenijo Zahodnoštajerske pokrajine je na Zlatem griču pri Slovenskih Konjicah organiziral zadnjo sejo v iztekajočem se 2002. letu.

Delovno srečanje sta vodila predsednik pokrajinskega odbora polkovnik Štefan Šemrov in generalni sekretar ZVVS Jože Kuzman. Predsedniki območnih združenj smo poročali o realizaciji načrtov v preteklem letu in podajali predloge za leto 2003.

Bili smo si edini, da se združenje močno krepi, saj si vedno več nekdanjih pripadnikov TO ureja status in članstvo v ZVVS. Sedaj je v ZVVS včlanjenih 19.340 ljudi, ki delujejo v 53 območnih združenjih.

V prihodnje želijo tudi na Slivniškem jezeru organizirati ribiško, družabno in rekreativno srečanje veteranov iz vse države

Predsedstvo ZVVS v Ljubljani vse leto po vsej državi organizira različna srečanja, tekmovanja, pohode, ples in podobno. Tako smo tudi mi v Štorah 29. junija 2002 na Svetini pripravili veliko srečanje vseh veteranskih organizacij v regiji; ta srečanja naj bi postala tradicionalna. Tako bo tudi letos srečanje zadnjo soboto v juniju.

V sodelovanju z veterani iz šentjurske in šmarske občine pa želimo v prihodnje tudi na Slivniškem jezeru (občina Šentjur) organizirati tradicionalno, ribiško, družabno, rekreativno srečanje veteranov iz vse države.

V Štorah se lahko še posebej pohvalimo z zglednim in tesnim sodelovanjem z veteransko organizacijo Sever za celjsko območje, s Slovensko vojsko, z Zvezo slovenskih častnikov in Zvezo združenj borcev NOB iz Celja.

Besedilo in foto: Srečko Križanec

Praznični koncert

V četrtek, 26. decembra lani, je bila v dvorani Komunalnega centra Domžale osrednja proslava ob dnevu samostojnosti. V prepolni dvorani je tradicionalni koncert začela godba Domžale. Slavnostni govornik je bil predsednik OZ veteranov vojne za Slovenijo Domžale Dominik Grmek.

»Dan samostojnosti je eden od najpomembnejših praznikov naše domovine. Kako visoko cenimo ta praznik, izražajo ta prostor in mi, ki v srcih nekaj čutimo. Ta večer je trenutek spomina in ponosa na čas pred 12 leti. To je bil čas enotnosti, hrabrosti in odločnosti za svobodo, demokracijo in samostojnost slovenske države ter za vse prebivalce, ki so verjeli v te ideale. Nasprotniki naše samostojnosti in tisti, ki so ostali na nasprotnih okopih, pa naj se zavedajo, da je vest prej ali slej tožilec, sodnik in rabelj hkrati. Kako močno je domoljubje kot civilizacijska vrednota usidrana v nas samih. Mi veterani vojne za Slovenijo ponosno odgovarjamo, če nas kdo vpraša, za koga: »Za Slovenijo!« Takrat smo se odločili za tisto pot, ki predstavlja naše pojmovanje nove Evrope, je dejal prvi predsednik slovenskega parlamenta. V Evropi velikih in majhnih narodov smo iz naroda postali nacija. Solze sreče so tekle, velike besede niso bile potrebne. V želji, da želimo sami odločiti o svoji usodi, smo prestopili ta prag prihodnosti. Počutili smo se kot velika srednja družina. Tisti državljani, ki smo sodelovali v pripravah na osamosvojitve, smo se zavedali, da bo treba Slovenijo tudi braniti, se zanjo bojevati. Čeprav tega ni nihče realno vedel in še manj želel, se je bilo vseeno treba zavarovati. Domovina nas je potrebovala. Tudi nam Slovencem se je ponovila zgodovina narodov, ki so v preteklosti izbirali pot samostojnosti. Po razglasitvi državne neodvisnosti 26. junija 1991 smo se naslednji dan morali braniti, vse do 26. oktobra 1991. Takrat je zadnji vojak JLA zapustil naše ozemlje in Slovenija je dokončno uresničila sanje o samostojni in neodvisni državi. Tega ne bomo pozabili, kajti bili smo v vsiljeni vojni od zunaj in od tujcev. Zakaj bi morali biti ponosni, če smo samostojna država? Zato ker narod, ki nima svoje preteklosti, nima svoje prihodnosti. Za našo narodno zavest niso krivi predpisi, temveč osebni odnos do domovine. Pustimo tiste duše, ki se niso odzvale klicu domovine. Nanje se nismo mogli zanesti leta 1990–1991 in tudi danes si ne moremo pomagati z njimi pri gradnji naše domovine. In kaj je domovina? Domovina je kot mati. Simbolno veteransko dejanje pravi v svojem besedilu: vojna je direktna in neusmiljena ter ponuja samo dve možnosti: preživeti ali umreti. Po vojni ostanejo dogodki, dejanja, dosežki, posledice in veterani, ki najbolj vedo, kaj je mir,« je končal govor Dominik Grmek.

Program je nadaljevala godba in zaigrala nekaj božičnih pesmi. Jurij Souček je z recitali zelo navdušil goste. Za popestritev sta poskrbela še vokalna solistka Maja Sršen in mešani pevski zbor Svežina. Z venčkom zaigranih pesmi so se poslovlili tudi godbeniki. Gostje so z bučnim aplavzom pozdravili godba in druge nastopajoče ter se jim tako zahvalili za nepozaben večer.

Danilo Kastelic

Stanetu Oblaku bronasta plaketa

V soboto, 7. decembra, je bilo v hotelu Zlatorog v Bohinju tradicionalno srečanje veteranov vojne za Slovenijo iz Bohinja. Na njem se je zbralo 90 veteranov, med njimi Stane Oblak, ki je prejel bronasto plaketo Zveze veteranov vojne za Slovenijo.

Stane Oblak je aktivno deloval že v obdobju pred osamosvojitvijo Slovenije, enota, ki jo je vodil, je varovala skladišča orožja v Bohinju, med osamosvojitveno vojno je deloval na območju Mojstrane in Pokljuke, je pa tudi najbolj zaslužen, da je v občini Bohinj največ članov veteranske organizacije med vsemi gorenjskimi občinami, nekaj manj kot 300. Srečanja, na katerem so ocenili letošnje delo in se seznanili z veteransko zakonodajo, sta se udeležila tudi županja Bohinja Evgenija Kegl Korošec in predsednik območne veteranske organizacije Janez Koselj. Pripravili so tudi pester kulturni program, v katerem so sodelovali mladi iz godbenega društva Bohinj pod vodstvom Klemena Langusa, flavtistki Manca in Petra, harmonikar Silvo Režek in recitator Jože Sodja.

Stane Oblak (levo) je za delo pred vojno, med vojno leta 1991 in po njej prejel bronasto plaketo ZVVS, ki mu jo je izročil predsednik OZVVS Radovljica - Jesenice Janez Koselj.

Miklavž je obiskal otroke in svoje padlih

S podpisom listine o sodelovanju v lanskem letu so bili postavljeni temelji za sodelovanje med študentsko organizacijo Univerze v Mariboru in Zvezo veteranov vojne za Slovenijo. Študentje mariborske Univerze so v soboto, sedmega decembra, v restavraciji Akademija v Mariboru pripravili miklavževanje za otroke padlih v vojni za Slovenijo. Slovenska vojska je zagotovila brezplačen prevoz, študentska organizacija pa pogostitev in obdaritev otrok in svojcev. Udeležence srečanja sta pozdravila predsednik študentske organizacije Univerze v Mariboru Matevž Frangeš in podpredsednik ZVVS Bojan Kovačič. Prijeten klepet s svojci padlih, študenti in predstavniki ZVVS se je nadaljeval v pozne popoldanske ure.

M. K.

Miklavž je otroke in svoje padlih v vojni leta 1991 obiskal v mariborski restavraciji Akademija.

Brigadir Ladislav Lipič, generalpodpolkovnik Albin Gutman in tedanji župan Občine Novo mesto dr. Anton Starc med odprtjem razstave. Foto: Igor Vidmar

Odprtje razstave

V Dolenjskem muzeju v Novem mestu je 14. novembra 2002 razstavo z naslovom »Teritorialna obramba Dolenjske v vojni za Slovenijo« odprl načelnik Generalštaba Slovenske vojske brigadir Ladislav Lipič. Pripravilo jo je OZVVS Dolenjska skladno s svojim programom dela in si jo je bilo mogoče ogledati do 8. januarja. Namen razstave je bil osvetliti prispevek Dolenjske v vojni za Slovenijo. Pri postavitvi je sodeloval tudi Center za vojaško zgodovinsko dejavnost Slovenske vojske. Odprtja razstave se je poleg veliko veteranov vojne za Slovenijo Dolenjske udeležilo veliko predstavnikov družbenopolitičnega življenja občine Novo mesto, med njimi takratni župan dr. Anton Starc.

Avtor celotne razstave je generalpodpolkovnik Albin Gutman, ki je bil med vojno poveljnik Teritorialne obrambe Dolenjske in je sedaj zelo aktiven član OZVVS Dolenjska.

Marjan Grabnar

Po uradnem odprtju se je brigadir Ladislav Lipič pogovarjal z go. Ivanko Uršič, materjo Franca Uršiča, padlega v vojni za Slovenijo na Medvedjeku, in z njegovim bratom Jožetom Uršičem. Foto: Marko Kline

Tradicionalno srečanje ob dnevu samostojnosti

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Litija je 28. decembra lani ob dnevu samostojnosti pripravilo tradicionalno športno tekmovanje v malem nogometu in streljanju z zračno puško. Tekmovanja so se udeležile ekipe veteranov in častnikov iz Kamnika, Kočevja, Novega mesta in Litije, pridružila pa se jim je še ekipa litijskim policistov.

V streljanju se je pomerilo šest ekip, najboljša je bila ekipa litijskih častnikov, drugi so bili veterani iz Novega mesta, tretji pa litijski veterani. Med posamezniki je bil najuspešnejši Novomeščan Damjan Novak, na drugo in tretje mesto sta se uvrstila domačina Uroš Kneževič in Tomaž Kokalj.

V malem nogometu so tudi tokrat slavili domači veterani pred Novomeščani, tretji so bili litijski policisti.

Na sklepni slovesnosti je tekmovalce in goste pozdravil predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija Rihard Ur-

banc in poudaril, da so s tem športnim srečanjem počastili dan samostojnosti, obletnico uspešnega plebiscita in 61. obletnico bitke na Tisju. Nato pa je ekipam in posameznikom izročil pokale in kolajne. Udeležence tekmovanja je nagovoril tudi litijski župan Mirko Kaplja, se jim zahvalil za sodelovanje v osamosvojitveni vojni ter jim zaželel veliko sreče in zdravja v letu 2003. Po uradnem delu so se udeleženci in gostje zadržali na družabnem srečanju.

Boris Žužek

»Moderna smrt ne kosi, ampak strelja«

Misel o »modernej smrti« je v slovesen nagovor ob Krnskem jezeru v spomin na vse, ki so med prvo svetovno vojno umrli v strahotah visokogorskih frontnih črt, vgradil predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo Srečko Lisjak. Petega spominskega pohoda pod vrh Krna se je udeležilo približno 300 ljudi. Prišli so tudi visoki predstavniki tujih držav, vojaški atašeji iz Madžarske in Velike Britanije ter druge vojaške osebnosti. Spominski ogenj je prižgal avstrijski veleposlanik Ferdinand Mayerhofer. Pod prapori, ki so plapolali v čudnem vetru, je g. Srečko Lisjak dal vsem misliti z vprašanjem, kakšen bi bil svet danes, če bi prapori pred 87 leti plapolali na slavnostno vznesen način in ne na bojnem polju. Odgovora ni in »navsezadnje je pomemben le človek«.

Besedilo in foto: Katja Roš (Delo)

Pestra dejavnost veteranov strelcev

Strelsko društvo Veteran Maribor je uspešno sklenilo leto 2002, v katerem je sodelovalo na številnih športnih tekmovanjih in humanitarnih ter družabnih srečanjih.

Tako so organizirali otvoritveno in peto tekmo v streljanju s pištolo in revolverjem velikega kalibra. Konec marca so se udeležili Drugih veteranskih iger v Ljubljani v streljanju s puško in pištolo, ki ga je organiziral OZVVS. Aprila so sodelovali na strelskem maratonu na Bloški polici, ki ga je organiziralo SD Modri as, strelci pa so tekmovali v streljanju s puško in pištolo. Dvakrat so sodelovali v krvodajalski akciji v Splošni bolnišnici Maribor. Udeležili so se žalne slovesnosti v spomin ustrelejšim partizanom pod Obrežjem v občini Starše in žalne slovesnosti pri spomeniku Jožefa Simčiča v Mariboru. Sodelovali so pri brezplačni izdelavi ostrejša prizidka Gasilskemu društvu Trniče v občini Starše, za kar je predsednik Rudolf Premzl prejel bronasto plaketo.

Poleg tega so pripravili še dva družabna večera, in sicer 27. julija 2002 v Gostišču Janez, na katerem so gostili vojne veterane iz druge svetovne vojne, in 26. oktobra 2002 v Lovskem domu Starše.

Rudolf Premzl

Podelili denarni pomoči

Območno veteransko organizacijo Dolenjska - Novo mesto sta za denarno pomoč prosila veterana Jurij Škal iz Vrha pri Šentjerneju in Zvonko Tekavec iz Malega Slatnika pri Novem mestu. Prošnji sta obravnavala tako predsedstvo območne organizacije kot pokrajinski odbor ZVVS. Oba organa sta pozitivno ocenila prošnji obeh veteranov in ju odstopila v reševanje Komisiji za kadrovska in statutarna vprašanja pri ZVVS. Komisija je obema prosilcema skladno s Pravilnikom o dodelitvi socialne pomoči odobrila po 50.000 tolarjev. Denarno pomoč sta upravičencema izročila predsednik OZVVS Dolenjska Franc Smerdu in sekretar Aleš Kulovec. Podelitve denarne pomoči Juriju Škalu se je udeležil tudi župan Občine Šentjerneje Franc Hudiklin.

Marjan Grabnar

Jurij Škal (desno) prejema denarno pomoč iz rok Franca Smerduja. Foto: Marijan Hočevar

Veterani v evropski eliti

Z zamudo objavljamo najboljše dosežke strelcev veteranov na Evropskem prvenstvu v obrambnem streljanju (I.D.P.A.), ki je od 22. do 23. septembra 2002 potekalo na strelišču Slovenske vojske na Bloški polici. Ob pomoči GŠSV in več sponzorjev je bilo tekmovanje zelo uspešno za slovenske strelce.

Rezultati:

KATEGORIJA	IME IN PRIIMEK	DOSEŽENO MESTO
CDP/expert	Boro Ličina	1.
SSP/master	Andrej Feguš	1.
SSP/sharp shooter	Dušan Renar	1.
ESP/expert	Velid Horič	2.

Strelci, ki so dosegli odlične rezultate na evropskem prvenstvu (od leve proti desni): boris Medja, Boro Ličina, Andrej Feguš in Velid Horič.

Tako so slovenski veterani – strelci zmagali v treh od trinajstih posameznih kategorij. Upamo, da bodo letos ponovili ali celo izboljšali ta rezultat na evropskem prvenstvu v Italiji.

Andrej Jamnik

Mirovniki in skeptiki ne želijo miru in varnosti ter vključevanja RS v Nato

Ja. Čisto pravilno ste prebrali. Mirovniki in skeptiki ne želijo miru in varnosti ter vključevanja RS v Nato. Tako razumem stališča in vedenje posameznikov in nekaterih skupin. Ne, ne in ne, ne boste me prepričali, da nimam prav. Vloga Amerike v 1. in 2. svetovni vojni je znana in dokazana. Vloga Amerike in Nata pri reševanju balkanske krize v zadnjih letih je prav tako znana in dokazana in o tem ni nobenega dvoma. Geografski položaj Slovenije je pač takšen, kot je. In žal si sosedov ne moreš izbirati.

Nekateri posamezniki, ki se imajo za vrhunske vojaške analitike in strokovnjake, kdo jim je prilepil to nalepko, ne vem, trdijo, da Slovenija ni ogrožena in da Nato zanjo ne bo krvavel. Trenutno Slovenija res ni vojaško ogrožena, o tem nam ni treba soliti pameti.

Pa vendar, kdo je pred letom 1990 računal na vojno v RS 1991. leta z napadom lastne armade na suvereno republiko? Kdo? Kje ste bili takrat vojaški analitiki, strategji, da bi nas opozorili pred napadom? Tisti, ki smo se tega leta s kalašniki in s starimi puškami M48 uprli jugoarmadi, smo si med drugim tudi želeli pomoči od zunaj. Tako je, tudi od zunaj. Saj smo bili pred vojno teritorialci načrtno razoroženi in dobro se ve, kdo nas je razorožil.

Članstvo v Natu povečuje odvrtačenje agresije in zmanjšuje možnost za ogrožanje od zunaj, saj 5. člen Washingtonske pogodbe predpostavlja hitro pomoč drugih članic, ker napad na eno pomeni napad na vse. To je le ena od prednosti v članstvu Nata. Nedvomno jih je še ogromno in predvidevam, da bodo v prihodnjih dneh podrobno predstavljene širši javnosti. Zato namerno zavajati ljudi in trditi, da bodo ob vstopu Slovenije v Nato naši vojniki krvaveli v Afganistanu in Iraku, je smešno in neodgovorno. Sploh pa za izjave ljudi, ki se ponašajo z akademskimi naslovi. Poleg tega delati neutemeljene sklepe in strahove, da bodo imeli pri nas Američani raketno bazo z atomskimi konicami, je dobesedno bedasto. Pred nosom pa imamo nuklearko v Krškem. Kakšna merila in podtikanja!

Zadnje čase so se prebudili tudi mirovnice in mirovniki. Hrabro dejanje, ni kaj! Kaj pa je lažje, kot si nadeti ime mirovnika v mirni in svobodni deželi ter groziti, da se boš v primeru prevoza vojaške opreme z vlaki z verigo priklenil na železniške tise? Po drugi strani pa predobro veš, da te bodo pred prihodom vlakovne kompozicije varno odstranili, če pa te ne bi, bi imeli ob prihodu vlaka gotovo polne hlače.

Kje pa ste bili, spoštovani mirovniki, leta 1991 ob napadu JLA na Slovenijo in zakaj niste s svojimi telesi preprečili vožnje tankov in drugih oklepnih vozil, ki so vozila po naših cestah in jih uničevala? Odgovor je čisto preprost in je na dlani. S svojo brutalnostjo bi vas pomendrali. Takrat smo se jim postavili po robu izključno pripadniki TO, policije ter vozniki tovornjakov in avtobusov.

Spoštovani mirovniki, kje ste bili ob napadih na Vukovar, pri pobijanju civilistov v Saraje-

vu, Srebrenici, teptanju človekovih pravic Albancev na Kosovu in pred začetkom vojne v Makedoniji? Kje, zaboga, ste se skrivali? Kdo je v teh krajih in nekdanjih republikah Jugoslavije naredil mir? Kdo za božjo voljo?

Ja, mirovniki, skeptiki in vojaški analitiki, v teh republikah je posredoval in naredil mir Nato. Tu ni nobenih dvomov in vprašanj. Menim, da je tistemu, ki tega ne razume oziroma noče razumeti, malo mar za mir in kolektivno varnost.

Pa še nekaj. Ko bo Slovenija polnopravna članica evroatlantskih povezav, bodo tudi skrajni desničarji v Italiji in Haiderjev lajež počasi potihnil.

Nekateri posamezniki v državi si delajo velike skrbi zaradi domnevno visokih stroškov za obrambo. Rad bi poudaril, da gre pri vključitvi RS v Nato za obrambo in kolektivno varnost, to pomeni, da bodo tudi riti nasprotnikov vključitve na varnem.

Pod pretvezo pisanja magistrske naloge in s finančno podporo države je naša znana mirovnica in zagovornica nevljučitve RS v Nato odpotovala v Irak, da bi se pridružila t. i. živemu ščitu. Lepo in prav. Tudi mi, ki podpiramo vstop Slovenije v Nato, smo proti vojniam. Toda podpirati in ščititi enega največjih diktatorjev sveta zadnjega desetletja, je dokaj čudna stvar, ki presega mero dobrega okusa in zdravega razuma.

Ko bo končala magistrsko nalogo, se bo verjetno lotila še doktorske disertacije, za katero upam, da bo dobila Nobelovo nagrado za mir, ki jo bo prejela iz rok svojega prijatelja Sadama Husaina.

Srečko Križanec
Ulica Karla Volkova 14
3220 Štore

Spoštovani!

Najprej čestitke za izdajo glasila Veteran. Prebral sem ga na »dušek«. Zanimivo! Popolnoma soglašam z vašo tezo g. Čibej, da se veterani zapiramo vase. Zakaj le? Vase se lahko zapira le tisti, ki ima slabo vest. Ne verjamem, da jo ima kdo zaradi statusa veterana. Živim in delam v mariborskem okolju in tukaj, žal, res naletim na pravo malo armado nekdanjih »jugooficirjev«. Ne samo, da se s Slovenci nočejo pogovarjati slovensko, razen izjem, seveda. Govorijo, da je bila tukaj le »operetna« vojna, da so oni zaslužni za to, da v Sloveniji ni bilo več rušenja in več žrtev. Kakšen izgovor! Imel sem nekaj ostrih razprav na to temo. Mislim, da sem zaradi svojega mišljenja na njihovi črni listi. To so predvsem visoki oficirji nekdanje armade. Toliko za ilustracijo in v podporo tezi, da moramo več javno nastopati.

Rad bi vam predstavil še en primer neprimernega odnosa do veteranov, ki so starejši od 50 let. Gre za pravice, ki jim pripadajo po zakonu. Na upravni enoti Maribor se sreču-

jem z neverjetno aroganco, birokratsko brezčutnostjo in nesposobnostjo uradnikov. Odgovor na mojo vlogo čakam že od 23. julija 2002, torej že skoraj 5 mesecev. (Opomba uredništva: g. Prejac nam je pismo poslal 28. novembra 2002.) Organ, ki odloča na prvi stopnji, zahteva vedno nove in nove dokumente – zdaj zavoda za zaposlovanje, zdaj socialne službe itd. ... Vsakokrat, ko pride na referat, vedno znova iščejo nova poročila, pa pravna mnenja ...

Menim, da bi bilo koristno, da bi bila v reviji Veteran rubrika Pravni nasveti ali Pisma bralcev. Prepričan sem, da se s podobnimi problemi srečuje še marsikateri veteran. Če odločbe ne bom dobil v enem tednu, bom zahteval varstvo pravic najprej na prvi stopnji – Mariboru, in če mi ne bo uspelo, še pri varuhu človekovih pravic. Morda bo ta problematika zanimala tudi medije!

Lep pozdrav,

Boris Prejac
Pljuška c. 327/b
Maribor

Zakaj?

Zakaj, se sprašujem veterani vojne za Slovenijo. Je v nas tako malo ponosa? Zakaj nas zasmejujejo in nas imajo za huligane in podobno? Ali nismo dostojno branili in obranili svoje domovine, z dogovori in orožjem, ali je padlo premalo žrtev?

Zakaj nas mediji skoraj nič ne omenjajo? Kot nas ne bi bilo in ne bi pisali narodove zgodovine. Naši otroci in vnuki ne bodo vedeli nič o našem boju! Ali so za to krivi stečajni podjetji in velike brezposelnost. Ali ob tem pozabljamo na tisto, kar bi bilo še hušje in nam je bilo usojeno.

Ko sem bil na dopustu na Hrvaškem, so praznovali nek dogodek iz domovinske vojne. Količko je bilo domoljubja! Vse je prenašala njihova televizija, o proslavi so poročali časopisi.

Kaj pa pri nas?

Ali nas je sram zmage v vojni leta 1991? O spominskih slovesnostih poroča le revija Veteran, v drugih časopisih ni navedanih vrstice. Zelo rad prebiram Veterana in rad bi, da bi bolj pogosto prihajal v naše domove in ne le trikrat ali štirikrat na leto.

Pa še to. Zakaj toliko ljudi, ki so veliko prispevali k naši osamosvojitvi, ne more dobiti statusa veterana. Našel bi jih le nekaj. Radioamaterji, lovci in še bi se našel kdo, ki ni nosil puške, a je tudi veliko prispeval za samostojno Slovenijo.

Dragi veterani, upam, da mi bo kdo odgovoril na moj zakaj.

Lep veteranski pozdrav,

Vaš Alojz Noč

DOMA V EVROPI, VARNI V NATU

<http://evropu.gov.si>

<http://nato.gov.si>

Alojz Doblekar

(1943–2002)

Po hudi in zahrbtni bolezni nas je zapustil naš veteran, član OZVVS Kamnik Alojz Doblekar. Kruta bolezen mu je preprečila nadaljnjo delovno aktivnost. Namesto da bi dostojno užival zaslužen pokoj in mir, ga je sredi dela usoda izrgala od družine in sotovarišev veteranov. V vojni za Slovenijo 90/91 je aktivno sodeloval v obrambnih nalogah. Od njega smo se poslovili v soboto, 12. 8. 2002, na kamniških Žalah. Alojza bomo ohranili v lepem spominu. Vsi tvoji sotovariši se ti zahvalujemo za tvoj prispevek k samostojnosti Republike Slovenije.

OZVVS Kamnik - Komenda

Stanislav Zupan

(1935–2002)

Po hudi bolezni nas je zapustil naš veteran, član OZVVS Kamnik Stane Zupan. V življenju je imel mnogo prijateljev in znancev. Aktiven je bil v strelskem klubu – sodil je na tekmovanjih, deloval je v gasilskem društvu in lovski družini. Med vojno za Slovenijo 90/91 je aktivno sodeloval v obrambnih nalogah, katere je vestno opravljal v svojem okolju. Od njega smo se poslovili v sredo, 17. 7. 2002, na kamniškem pokopališču. Staneta bomo ohranili v lepem spominu.

OZVVS Kamnik - Komenda

Tomaž Godec

(1947–2002)

Nepričakovano in veliko prezgodaj je odjeknila vest, da Tomaža ni več med nami. Pogrešale ga bodo njegove planine, ki so bile njegova strast, pogrešali ga bodo gorski reševalci, tako starejši kot mlajši, katerim je posređeval svoje znanje in izkušnje, pogrešali ga bodo gasilci, saj je bil vedno med prvimi v reševalnih in prostovoljnih akcijah, svoje izkušnje pa je nesebično prenašal mlajšemu rodu. Kot član Ribiške družine je skrbel za ekološko ravnovesje in čistejšo okolje Bohinja. V osamosvojitveni vojni za Slovenijo je sodeloval v enotah Civilne zaščite krajevne skupnosti Bohinjska Bistrica, pri zavarovanju orožja, obveščanju in v kurirski službi ter tako prispeval svoj delež za samostojno Slovenijo.

Člani OOO VVS Radovljica - Jesenice ga bomo ohranili v lepem spominu.

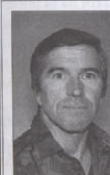
Pavel Žavbi

(4. 8. 1938–9. 12. 2002)

Prvi sneg je stkal preprogo, po kateri smo ponesli k zadnjemu počitku sotovariša Pavleta. Bil je upokojeni uslužbenec MORS, veteran, član nadzornega odbora OZVVS Kamnik - Komenda. Njegova pokončna drža pred osamosvajanjem Slovenije 90/91 in med njim je bila izraz domoljuba in patriota. V trenutkih, ko ga je domovina najbolj potrebovala, je z veliko odločnosti kljub nevarnostim, ki so grozile, vestno izpolnil svojo domoljubno nalogo. Takšen pogum so sposobni pokazati odlični ter skromni ljudje, z velikim srcem in željo po svobodi in miru. Pavleta se ne bomo spominjali samo po priznanjih za pogum, temveč po dejanjih, ki so neizbrisna v slovenski samostojnosti.

Od pokojnega Pavla Žavbija smo se poslovili v četrtek, 12. 12. 2002, ob 15. uri na kamniških Žalah.

OZVVS Kamnik - Komenda

Vili Gorjup

Konec julija 2002 nas je užalostila vest, da je umrl naš član Vili Gorjup. Se na dan državnosti je bil ob »lpi samostojnosti« z nami in le kruta bolezen nam ga je lahko vzela iz naših vrst. Vili je bil izurjen vojak teritorialcev v protidiverzantski enoti, imel je pogumno srce in vedeli smo, da je domoljub. To skupaj je bila največja vrednota med pripravami in v vojni za osamosvojitve Slovenije. Novembra 1990 se je kot izbran prostovoljec orožil v TO Vrhnika in se vključil v tajno skupino za zavarovanje najboljčutljivejših elementov organizacije oborožene zaščite demokratičnega razvoja Republike Slovenije. Zaupanje je povsem upravičilo v konspirativnih nalogah priprav na oborožen odpor proti okupatorju kot tudi v vojni sredi ogrožene Vrhniko vse do 25. oktobra 1991. Njegovim najbližjim izrekamo iskreno sožalje in se zahvalujemo za njihovo podporo Viliju pri odločitvi za domovino in v času upanja na ozdravitev.

Vilija Gorjupa bomo veterani Vrhniko in Borovnice ohranili v trajnem spominu.

Milan Janžovnik

(22.2.1957–10.12.2002)

Po tragičnem dogodku nas je sredi dela v 46. letu zapustil naš član Milan Janžovnik. Pokopali smo ga v petek, 13. decembra 2002, v njegovi Kranjski Gori. Milan je vrsto let deloval v Teritorialni obrambi, junija 1991 pa je kot pripadnik Kranjske gorske čete sodeloval v obrambi letališča Brnik in pozneje varoval stražnico na Korenskem sedlu. Milan je v svojem okolju deloval zavzeto in odgovorno, do svojih sodelavcev pa tovariško. Bil je drugim za vzor, njegove besede in dejanja so nekaj veljali. Nalog ni dojemal kot prisilo, temveč kot nekaj logičnega, enostavnega in razumljivega. V naše Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Radovljica - Jesenice se je včlanil leta 1996. Med teritorialci in veterani vojne za Slovenijo bo ostal v globokem spominu. Spominjali se ga bomo kot dobrega, prijetnega in iskrenega tovariša, pogumnega teritorialca ter soborca.

OZVVS Radovljica - Jesenice

Poljaki so se odločili, da bodo v prihodnje njihovi vojaški piloti leteli na ameriških letalih F-16C/D block 52+. Foto: B. K.

Poljaki so za F-16

Konec lanskega leta je Poljska sporočila, da je za novo večnamensko bojno letalo izbrala ameriško letalo F-16 v izvedbi C/D block 52+. Poljaki so tako dali prednost ameriškim letalom pred švedsko-britanskim JAS 39 gripen in francoskim letalom mirage 2000-5, ki ga izdeluje družba Dassault.

Zdaj v Varšavi pričakujejo, da bodo njihovi predstavniki podpisali z ameriško agencijo za obrambno sodelovanje pismo o ponudbi za nakup 48 letal F-16. Posel naj bi bil vreden 3,48 milijarde ameriških dolarjev. Po podpisu tega dokumenta bo imela poljska vlada 60 dni časa, da pripravi pogodbo z vsemi podrobnostmi. Poljaki so tudi povedali, da bodo ob kakršnihkoli težavah z Američani okoli prodaje letal F-16 začeli pogajanja o nakupu letal gripen, ki so zasedla drugo mesto pri odločanju za novo poljsko večnamensko bojno letalo.

Če bo potekalo vse po načrtih, bodo Poljaki dobili 36 letal F-16 v enosedezni izpeljanki in 12 letal v dvosedezni izpeljanki. Na Poljsko pa naj bi prihajala od začetka leta 2006 do konca leta 2008.

Z letali F-16 bodo Poljaki opremili tri skvadrone svojega vojaškega letalstva. Nova letala bodo dobili 3. in 10. taktični letalski skvadron, ki sta zdaj opremljena z letali mig-21, in 6. taktični letalski skvadron, ki ima zdaj v sestavi letala su-22. Skvadroni so nameščeni v dveh letalskih oporiščih: Poznan-Krzesiny in Lask.

Poljski piloti se bodo usposabljali za letenje na letalih F-16 v oporišču letalskih silah Nacionalne garde zvezne države Arizona v Tucsonu in v šolskem centru tovarne Lock-

heed Martin. Za usposabljanje pilotov doma pa bo Poljska dobila t. i. »full mission« simulator, dve drugi napravi za trening in dve napravi za urjenje postopkov ob izrednih dogodkih.

Po načrtu naj bi bil 3. taktični letalski skvadron iz Poznanja kot prvi operativen z novimi letali leta 2008, tako da bi lahko del njegovih pilotov kandidiral za člane Nativnih sil za hitra posredovanje. Največja težava, s katero bodo lahko poletela letala F-16C/D block 52M+, bo 21.772 kg, od tega bodo lahko nosila 9942 kg različnega orožja. Letala bodo poganjali motorji Pratt&Whitney F100-PW-229. Del sestavnih delov zanje bodo izdelali v družbi WSK PZL Rzeszow, ki jo je lani kupila ameriška družba United Technologies. V letalu bodo tudi zmogljiv radar AN/APG-68(V)9 družbe Northrop Grumman, identifikacijska naprava »prijatelj-sovražnik« AN/APX-113, dvokanalna radijska postaja in druga potrebna oprema. Poljska letala F-16 bodo opremljena s protiletalskimi izstrelki srednjega dosega AIM-120C, protiletalskimi izstrelki kratkega dosega sidewinder, z raketskimi izstrelki zrak-zemlja maveric in drugimi. Orožje naj bi začelo na Poljsko prihajati leta 2007, Američani pa naj bi ga dobavili do konca leta 2009.

Razvoj novih balističnih izstrelkov bodo nekoliko upočasnili. Razlog za to je odločitev, da bo ruska vojska še naprej uporabljala rakete RS-20 (Nativa oznaka je SS-18 satan).
Foto: Armada

Rusi razdelili obrambni proračun

Tudi Rusija ni več tisto, kar je bila včasih Sovjetska zveza. Tam je bila vojska sveta krava, ki je nihče ni smel vprašati, kam je dala denar in kako ga je porabila. V Moskvi so namreč sporočili, kako so razdelili obrambni proračun. Ta letos znaša 344,5 milijarde rubljev oziroma 10,8 milijarde ameriških dolarjev. Razdelitev obrambnega proračuna pa je takšna: oborožene sile bodo dobile 325,6 milijarde rubljev, vojaški programi Ministrstva za jedrske raziskave bodo imeli na razpolago 13 milijard rubljev, za mobilizacijske priprave so namenili 4,1 milijarde rubljev, za mirovne operacije bodo Rusi porabili 1,4 milijarde rubljev in industriji, ki sodeluje pri vojaških programih, so namenili 0,4 milijarde rubljev.

Za obrambni proračun so letos v Rusiji namenili 2,65 odstotka bruto nacionalnega proizvoda

oziroma 14,74 odstotka celotnega državnega proračuna. Lani so v Rusiji za obrambo namenili 2,6 odstotka BNP oziroma 14,6 odstotka državnega proračuna. Če upoštevamo inflacijo, se je obrambni proračun od leta 1998 do letos povečal za 10 odstotkov.

Rusko obrambno ministrstvo bo z več kot 1000 podjetji sklenilo pogodbe o uresničevanju več kot 3000 programov za oborožene sile. Nekatere programe pa bodo zaradi pomanjkanja denarja upočasnili. Jasno je, da bodo

upočasnili uresničevanje programov, ki se nanašajo na medcelinske balistične rakete, saj bo ruska vojska, predvsem pa njena mornarica, v operativni uporabi obdržala nekatere nekoliko starejše izstrelke.

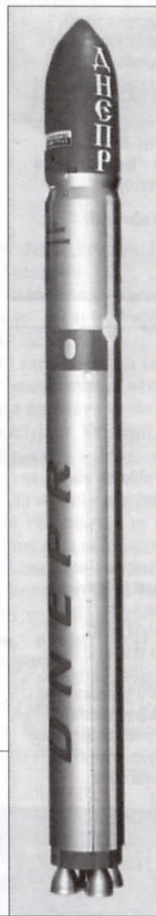
Ob predstavitvi razdelitve obrambnega proračuna pa v Moskvi niso povedali, kateri vojaški programi bodo imeli prednost pri financiranju. V javnost je prišel samo podatek, da bodo ruske vojaške letalske sile letos dobile v uporabo 20 novih letal.

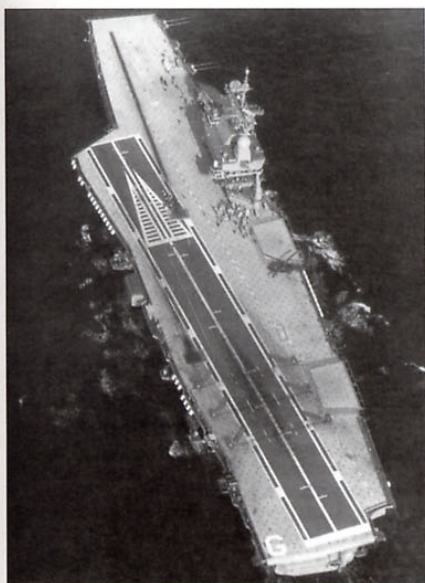
Kakšna bo nova francoska letalonosilka

Nova francoska letalonosilka, ki naj bi se čez nekaj let pridružila jedrski letalonosilki Charles de Gaulle, bo stala 1,85 oziroma 2,1 milijarde €. Kot pravijo strokovnjaki, bo cena odvisna od pogonskega sistema, za katerega se morajo strokovnjaki odločiti do junija prihodnje leto. V francoskem obrambnem ministrstvu se je izvedelo, da so stroški za graditev nove letalonosilke, ki naj bi se pridružila Charlesu de Gaulle leta 2015, podrobno opisani v poročilu francoske agencije za nabavo. V njem piše tudi, da bi bila letalonosilka s šibkejšim pogonom dejansko kopija de Gaulle, ki ima izpodriv 40 tisoč ton. Izdelava takšnega plovila bi stala najmanj 1,85 milijarde €, za razvoj pa bi porabili približno 100 milijonov €. Uradniki agencije za nabavo so tudi zapisali, da bo jedrski pogonski sistem za novo letalonosilko vsaj trikrat dražji kot klasični pogon.

V poročilu je zapisano, da bi letalonosilko z izpodrivom 44.000 t, ki bi jo poganjale klasične plinske turbine, lahko zgradili za 1,45 milijarde €. Vendar bi bili stroški razvoja precej višji, in sicer bi znašali kar 600 milijonov €, to pa bi bilo skupaj 2,1 milijarde €.

Zanimivo je, da dajejo v francoski vojaški mornarici prednost plovilu na klasičen pogon, direkcija za mornariške projekte pa se zavzema, da bi imela nova letalonosilka jedrski pogon. Razlog za to naj bi bile izkušnje, ki so jih pridobili pri gradnji letalonosilke Charles de Gaulle. Francozi pa imajo z njo tudi slabe izkušnje. Ko so jo načrtovali, so bili predvideni stroški 2 milijardi €, ko je ladja zaplula in

Francoska letalonosilka Charles de Gaulle med plobo na odprtem morju. Čez dvanajst let naj bi dobila sestro. Kakšna bo, še ni povsem jasno. Foto: Marine national

so potegnili črto pod stroški, pa so ti znašali več kot 3 milijarde €. Francoska agencija za nabave je v poročilu nekoliko špekulirala s stroški. Za novo letalonosilko naj bi Francozi preprosto kupili načrt od Britancev, ki načrtujejo, da

bodo v prihodnosti zgradili dve letalonosilki na klasičen pogon z izpodrivom 50.000 ton, prva pa naj bi prišla v operativno uporabo leta 2012. Britanci načrtujejo, da bodo stroški graditve enega plovila znašali 2,43 milijarde €. Francozi ne bi mogli preprosto kupiti načrtov, ampak bi jih morali prilagoditi svojim zahtevam. To pa bi stalo približno 330 milijonov €, tako bi nova letalonosilka stala 2,75 milijarde €. Takoj je treba pove-

dati, da v francoskem obrambnem ministrstvu poudarjajo, da je ideja o nakupu britanskih načrtov zgolj akademska in da dejansko ni niti malo možnosti, da bi Francija kupila načrte za novo letalonosilko od Britancev.

Skupna zračna obramba

V Bratislavi so sporočili, da se Slovaška strinja s češkim predlogom o skupnem nakupu bojnih letal in o ustanovitvi skupnega letalskega skvadrona, ki bi varoval zračni prostor nad obema državama. Kot poudarjajo na Slovaškem, gre za zelo zanimiv predlog, saj obe državi potrebuje učinkovito zračno obrambo. Slovaki poudarjajo, da bi skupen nakup bojnih letal s Češko ugodno vplival na sosednji državi. O tem predlogu sta državi izmenjali mnenje konec lanskega leta ter ustanovili delovno skupino, v kateri so vojaški strokovnjaki. Ti bodo podrobno proučili predlog, ki so ga simbolično poimenovali Skupno

nebo. Strinjanje s tem predlogom je bil tudi eden od razlogov, da je Slovaška dobila povabilo za članstvo v zvezi Nato. Zaveznitvo namreč spodbuja Češko in Slovaško, da naj sodelujeta, kolikor je le mogoče, pri vojaških vprašanjih, tako na dvostranski ravni kot v Višegradske skupini, v kateri sta poleg Češke in Slovaške še Madžarska in Poljska.

Sedaj ima češko vojaško letalstvo v operativni uporabi sovjetska letala mig-21 (Natova oznaka je fishbed), ki naj bi jih upokojili leta 2005. Slovaška pa ima v uporabi tudi sovjetska letala, vendar mig-29 z Natovo oznako fulcrum.

Tudi slovaška letala mig-29 (na posnetku je mig-29 z ruskimi oznakami) po opremljenosti odgovarjajo standardom zveze Nato. Zato je češki predlog o skupnem nakupu letal zelo dobrodošel. Foto: Rosvoorouzhnie

Kitajci so v Rusiji naročili nova letala

Rusko podjetje Rosoboronexport, ki se ukvarja z izvozom orožja, je konec januarja letos podpisalo pogodbo s Kitajsko o nakupu 24 letal vrste su-30MKK. Pogodba je vredna milijardo ameriških dolarjev. Letala bodo zgradili v vojaškem letalskem industrijskem kompleksu Suhoj v Komsomolsku na Amurju na ruskem Daljnem vzhodu.

Kitajci bodo z naročenimi letali oborožili svojo vojaško mornarico in bodo pomenila veliko okrepitev sil za boj proti ladjam, zato bodo lahko ponesla v akcijo vrsto različnega orožja – od raketen izstrelkov zraku-zrak in zraku-površina, nadzvočnih raket srednjega dometa, protiradarskih izstrelkov, vodnih bomb do protiladijskih izstrelkov dolgega dometa.

Čeprav nobena od vpletenih ruskih družb ni potrdila podpisa pogodbe, se je izvedelo, da družba Suhoj v zraku že preizkuša letala su-30MK-2. Ta se po zunanosti ne bodo veliko razlikovala od letal su-30MKK. Razlika bo v radarju in sistemu za nadzor orožja ter po novem bolj natančno vodenem strelivu.

Naslednji korak na evolucijski poti letal su-30MKK je letalo su-30MK-3. Ta izpeljanka pa naj bi bila opremljena z novim radarjem za nadzor ognja.

Kitajci so nova letala su-30MK-2 kupili za svojo vojaško mornarico, ki bo z njimi precej večala ognjeno moč. Foto: Rosvoorouzhnie

Čehi bodo tanke zamenjali z oklepniki na kolesih

Češko obrambno ministrstvo je pred časom sporočilo, da bo radikalno zmanjšalo število glavnih bojnih tankov (njihova vojska jih ima kar 541) in jih nadomestilo z osemkolesnimi oklepnimi vozili. Kot pravijo v Pragi, češka vojska počasi končuje študijo o uporabi teh vozil, ki bi jih uporabljali za zelo različne naloge. Mednarodni razpis za nakup osemkolesnih oklepnih vozil pa naj bi Čehi objavili sredi letošnjega leta. V strokovnih krogih poudarjajo, da je projekt o nakupu novih oklepnih kolesnikov enak projektu za nakup novih nadzvočnih bojnih letal.

Seveda odločitev o zmanjšanju števila glavnih bojnih tankov ni prišla nepričakovano, temveč je del načrta o zmanjšanju češke vojske. Ta naj bi postala precej manjša, predvsem pa bolj operativna. Čehi načrtujejo, da bi njihova vojska lahko na krizna območja poslala enote s precejšnjim številom osebja ne v nekaj mesecih, ampak dneh ali kvečjemu tednih.

Po besedah nekega generala lahko češka vojska sedaj zelo hitro pošlje na krizna območja le padalski bataljon, ki je nameščen v Črudimu, nekaj helikopterjev in četo za RKB-za-

čito. Druge sile, ki bi jih zeleli poslati v tujino, pa bi morali sestaviti iz posameznih delov sedanjih enot. To pa bi zahtevalo veliko časa.

Čehi so se odločili, da bodo glavne bojne tanke zamenjali z oklepnimi kolesniki, predvsem zato, ker jih je veliko lažje prevažati, saj so lažji in bolj mobilni. Češka vojska naj bi obdržala 150 glavnih bojnih tankov vrste T-72M1. Od tega naj bi jih 30 posodobili v izpeljanko T-72MCZ, prve pa naj bi vojska dobila že konec leta 2003. Tanke bodo posodobili v državnem podjetju VOP 025 v mestu Novy Jicin. Vanje bodo vgradili nov pogonski sistem in italijanski računalniški sistem za dnevni in termovizijski nadzor ognja. Poleg tega jih bodo opremili z novim reaktivnim oklepom, ki bo posadko zaščitil pred kinetičnimi in visoko eksplozivnimi protitankovskimi izstrelki.

Zanimivo je, da na češkem obrambnem ministrstvu načrtujejo, da bo samo v eni od treh mehaniziranih brigad, ki jih bo imela njihova vojska po letu 2006, oklepni bataljon, ki bo opremljen s 30 posodobljenimi tanki T-72MCZ, preostalih 120 pa bodo imeli v rezervi. (KuB)

H. S. Truman (USS75) ima pet katapultov za izstrelitev letal. Med njimi je en kratek, ki ga piloti ne marajo, saj ima premočan sunek. Z njim ne izstreljujejo letala F-14 tomcat (zaradi teže letala in ker nima dovolj hitrosti za vzlet ... 250 km/h). Z vsakim katapultom lahko vsako minuto katapultirajo v zrak eno letalo. Na posnetku je letalo A/F-18 super hornet. Letalonosilka je opremljena z dvema dvigalom za dviganje na palubo in spuščanje z nje. V povprečju vsaka letalonosilka v enem ciklusu zaradi nesreče izgubi eno letalo (tudi Truman).

Na krovu letalonosilke Harry S. Truman je 90 letal in helikopterjev. Naštejmo jih nekaj: večnamensko bojno letalo najnovejše generacije F-18 hornet, večnamensko bojno palubno letalo starejše generacije F-14 tomcat, mini AWACS za elektronsko izvidovanje in poveljevanje iz zraka E-C2 hawkeye, jurišna letala A-6 intruder, letalo, namenjeno za elektronske bojevanje oziroma motnje EA-6B prowler, ki je izpeljanka letala A-6 intruder. Za protipodmorniško izvidovanje in iskanje ter reševanje so namenjeni helikopterji UH-60 black hawk.

Letalonosilka v koprskem pristanišču

V začetku februarja je bila v slovenskem morju, konkretnije v koprskem pristanišču, na obisku ameriška letalonosilka na jedrski pogon H. S. Truman. Velika večina veteranov ni imela možnosti, da bi si to veliko ladjo ogledala od blizu, zato si jo je z beležko in fotografskim aparatom ogledala naša ekipa.

Letalonosilka Harry S. Truman je istega razreda kot njeni predhodnici, ki sta bili v koprskem pristanišču: J. F. Kennedy in G. Washington. Razlika med njimi je v tem, da je Truman najnovejša, saj je bila izdelana in predana v operativno uporabo leta 1998. Američani gradijo še eno letalonosilko istega razreda z imenom R. Regan, ki naj bi bila operativna leta 2005.

Letalonosilka ima od dna do vrha 26 nadstropij. Znotraj letalonosilke je gibanje omejeno, tako da obstajajo deli ladje z modrimi talnimi oblogami, po katerih lahko hodijo samo polkovniki in višji ter seveda tisti, ki te prostore čistijo.

M. M.; Foto: Dominik Grmek

Na letalonosilki Truman je 5250 ljudi. Na ladji je posadka 6 mesecev in je sestavljena izključno iz prostovoljcev. Šest mesecev je tudi cikel servisiranja ladje. Posameznik lahko nadaljuje naslednji cikel na drugi letalonosilki, ne morejo pa biti zaporedoma več kot dvakrat na isti letalonosilki, to velja za vse, tudi za pilote. Letalstvo na ladji je iz sestave vojaške mornarice (Navy), po potrebi je na ladji tudi katera od enot mornariške pehote (Marine Corps), ki sicer ni v sestavi mornarice. Na Trumanu je to bila eskadrilja večnamenskih bojnih letal F-18 super hornet.

Koledar dejavnosti ZVVS za leto 2003

Marec

1. Krško: GLAVNI ZBOR
15. Poljče pri Begunjah: urjenje praporščakov
29. Krško: ekipne veteranske športne igre (pikado, šah)
- Krško: delovno srečanje s kretarji OZVS
- Izid Veterana št. 20

April

26. Celje: ekipne veteranske športne igre (streljanje, košarka – trojke)

Maj

17. Geoss: DAN ZVVS, ODKRITJE SPOMINSKEGA ZNAMENJA (1993–2003; 10. OBLETNICA ZVVS)

Junij

14. Ljutomer: ekipne veteranske športne igre (kegljanje) (Mednarodne) športne igre (orientacijski tek)
22. Cerknica: ribiško tekmovanje veteranov
24. Ljubljana: državna proslava (25. junij, dan državnosti)
28. Holmec: tradicionalno srečanje s svojci padlih v vojni za Slovenijo

Julij

11. in 12. POHOD NA TRIGLAV izid Veterana št. 21

September

20. Hrastnik: teniško tekmovanje veteranov – dvojice

Oktober

26. Koper: proslava ob obletnici odhoda zadnjega vojaka JLA iz Slovenije
29. ŽALNA SLOVESNOST PRI POMNIKU PADLIM V VOJNI ZA SLOVENIJO

November

15. Domžale: VEČER VETERANOV
22. Sežana: delovno srečanje s sekretarji OZVS
- Izid Veterana št. 22

December

6. Brežice: miklavževanje za otroke in svoje padlih

POMEMBNO! ZA SODELOVANJE NA TEH PRIREDITVAH SE OBRNITE NA SVOJE OBMOČNO ZDRUŽENJE!

3. veteranske ekipne športne igre Slovenije

1. mednarodne veteranske ekipne športne Slovenije

1. PIKADO

Kraj: Krško, Sremič, Gostilna 3 lučke

Datum: sobota, 29. marec 2003

Ura: 10.00

Ekipa: 4 tekmovalci + 1 rezerva

Pravila: 301 double out (turnirski sistem)

Organizator: Marjan Čeplak, tel. 031/319-082

Vodja tekmovanja: Milenko Stergar, tel. 031/627-773

2. ŠAH

Kraj: Krško, Sremič, Gostilna 3 lučke

Datum: sobota, 29. marec 2003

Ura: 10.00

Ekipa: 3 tekmovalci + 1 rezerva

Pravila: hitropotezni, sistem bo prilagojen številu prijavljenih ekip

Organizator: Marjan Čeplak, tel. 031/319-082

Vodja tekmovanja: Dušan Strojín, tel. 07/492-2083

3. STRELJANJE

Precizno streljanje z MK-puško serijske izdelave

Kraj: Celje, strelišče Griček

Datum: sobota, 26. april 2003

Ura: 10.00

Ekipa: 4 tekmovalci + 1 rezerva

Pravila: »UIT« - 5 poskusnih strellov, 2 × 10 strellov leže z naslonom spredaj, razdalja 50 m, skupen dovoljen čas je 30 minut

Organizator: Franc Ulaga, tel. 041/729-437

Vodja tekmovanja: Vilibald Skrt, tel. 040/519-353

4. KOŠARKA - TROJKE

Kraj: Celje, telovadnica STŠ Celje

Datum: sobota, 26. april 2003

Ura: 10.00

Ekipa: 3 tekmovalci + 1 rezerva

Pravila: po pravilih Evropske košarkarske zveze za ulično košarko

Organizator: Franc Ulaga, tel. 041/729-437

Vodja tekmovanja: Vilibald Skrt tel.: 040 519 353

5. ORIENTACIJSKI TEK

Kraj: Razkrižje, start: Občinski kulturni dom

Datum: sobota, 21. junij 2003

Ura: 10.00

Ekipa: 3 tekmovalci + 1 rezerva

Pravila: mednarodni orientiring; dolžina proge 7–8 km.

Organizator: Marko Milič, tel. 041/776-511
Vodja tekmovanja: Alojz Filipič, tel. 031/471-437

1. mednarodne ekipne veteranske igre

Organizator in proga za orientacijski tek sta enaka kot za 3. veteranske ekipne športne igre.

Kraj: Razkrižje, start: Občinski kulturni dom

Datum: sobota, 21. junij 2003

Ura: 10.00

6. KEGLJANJE

Kraj: Radenci, restavracija Vikendni dom

Datum: sobota, 21. junij 2003

Ura: 10.00

Ekipa: 4 tekmovalci + 1 rezerva

Pravila: 60 lučajev – 1 × 15 v polno, 1 × 15 čiščenje, ponovitev na drugi stezi

Organizator: Marko Milič, tel. 041/776-511

Vodja tekmovanja: Alojz Filipič, tel. 031/471-437

Program 3. veteranskih športnih iger 2003 je potrdilo predsedstvo ZVVS na 1. redni seji 19. februarja 2003.

Točkovanje

Tekmujejo ekipe območnih združenj ZVVS. Za uvrstitev se šteje skupni rezultat ekipe. Zmagovalna ekipa dobi za osvojen 1. mesto 25 točk, za 2. mesto 20 točk, za tretje mesto 15 točk, za 4. mesto 11 točk, vsako naslednje pa točko manj.

Morebiten protest mora vodja ekipe, ki je prijaven pred začetkom tekmovanja, ob plačilu kavcije 30.000 SIT vložiti takoj po koncu tekmovanja, in to pisno organizatorju tekmovanja. Če bo rešitev protesta pozitivna, bo kavcija vrnjena, drugače pa jo bo vodja ekipe izročil Komisiji za šport in rekreacijo. Vodstvo tekmovanja mora rešiti protest v 30 minutah po koncu tekmovanja. Šele ob uradni objavi odločitve o protestu se objavijo uradni rezultati tekmovanja.

Nagrade in priznanja

Po končanem tekmovanju in razglasitvi rezultatov bodo tekmovalci dobili medalje. Na skupni sklepni prireditvi »Večer veteranov ZVVS« bodo ekipe prejele plakete za 1., 2. in 3. mesto v posameznih športnih panogah in veliki prehodni pokal za skupnega zmagovalca.

Odgovornost

Tekmovalci tekmujejo na lastno odgovornost!

Oprema

Tekmovalci tekmujejo z lastno športno opremo, razen če organizator predpiše skupne rekvizite za posamezno športno panogo.

Prehrana

Vsi udeleženci dobijo po končanem tekmovanju malico.

Pravila in razpored tekmovanja v posameznih panogah prejmejo ekipe, ki se bodo prijavile pravilno in do razpisnega roka. Objavljeni bodo tudi na oglasnih deskah na tekmovanju 45 minut pred začetkom tekmovanja.

Alojz Hudarin
Predsednik komisije za šport in rekreacijo

Jože Kuzman
Generalni sekretar ZVVS

KAKO RAVNATI OB NAJDBI NEEKSPLODIRANEGA UBOJNEGA SREDSTVA

Nevarni »spominki«

Človeška lahkomišelnost ne pozna meja in kar neverjetno se sliši, da posamezniki še dobro desetletje po osamosvojitveni vojni doma hranijo kose streliva, min, granat, ročnih bomb in podobno. Pogosto lahko beremo o najdbah neeksplodiranih in zaostalih ubojnih sredstev (NUS) na našem ozemlju, ki so ostanki prve in druge svetovne vojne ter zadnje slovenske vojne. Te nevarne najdbe so po pokrajinah različne.

Severnoprimorska regija se spretežno ukvarja z ostanki soške fronte. Pred leti so odstranjevali in uničevali celo plinske granate, ki so ležale na dnu Soče in grozile z ekološko katastrofo. V tej regiji je bilo v zadnjem obdobju kar nekaj hudih nesreč občanov zaradi nestrokovnega ravnanja z NUS. Južnoprimorska regija ima opravka z morskimi minami, ki so ostale še iz druge svetovne vojne na dnu našega dela Jadranskega morja. V zadnjem obdobju so ob pomoči mednarodnih strokovnjakov odstranili in uničili kar nekaj morskih min, ki so tehtale celo do 1000 kg.

V ljubljanski in dolenski regiji so našli neeksplodirana ubojna sredstva, ki so posledica različnih vojnih spopadov. Nedavno tega smo lahko brali o osmošolcu, ki je v neki leseni koči našel dva manevrska naboja, ju odprl in stresel smodnik v prazen tulec ter ga zaprl. Nevarno pripravo je imel celo v žepu bunde med poukom. Pozneje mu je stvar eksplodirala v roki in mlad fant je ostal brez dveh prstov ter tako zaznamovan za vse življenje.

Zahodnoštajerska regija je prav tako polna različnih ostankov vojn. Na Koroškem je pred kratkim umrl mlad fant, ki je našel na videz nedolžen, le 20 mm debel protiletalski izstrelek. Čeprav je bil ostanek pred več kot petdeset let odmaknjene vojne, je granatica

Znak enote za varstvo pred NUS

eksplodirala, ko jo je fant poskušal pri vrhu odpreti. Vzhodnoštajerska regija, ki pokriva območje Podravja in Pomurja,

Neeksplodirana ubojna sredstva, najdena od leta 1995 do 2001 v vzhodnoštajerski regiji

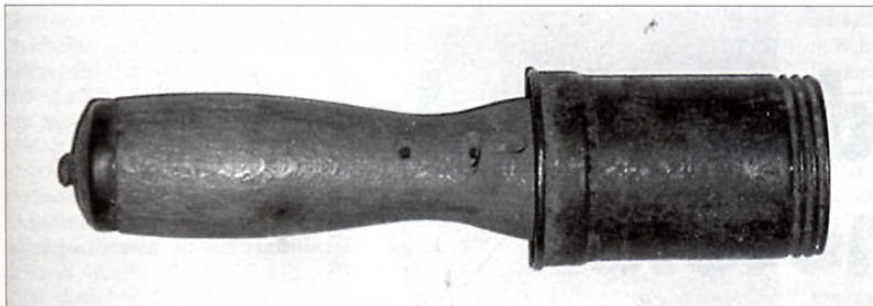
Leto	Strelivo	Ročne bombe	Letalske bombe	Protipehotne mine	Druge mine	Topovske granate	Rakete	Druge NUS	Skupaj NUS
1995	0	1	1	0	6	12	0	1	21
1996	0	6	0	2	117	52	1	2	180
1997	52 kg 1400 kosov	39	0	0	19	8	0	2	68
1998	0	1	4	1	15	22	0	1	44
1999	1 kg 20 kosov	9	1	0	14	22	0	1	47
2000	0	3	1	0	8	11	0	0	23
2001	15 kg 704 kosi	9	0	23	6	19		211	268
Skupaj	68 kg 2124 kosov	68	7	26	185	146	1	218	651

Avtor članka ob vozilu in najdenih neeksplodiranih ubojnih sredstvih

skriva v zemlji in objektih veliko ostankov različnih vojnih spopadov. Tako lahko najdemo neeksplodirane ali zaostale ubojne predmete, ki so bili izdelani v nemških, italijanskih, madžarskih, jugoslovanskih in angleških arzenalih. Razlika med neeksplodiranimi ubojnimi predmeti in zaostalimi sicer ni toliko pomembna, vendar so izstreljeni predmeti še veliko bolj nevarni od zaostalih. Na območju mesta Maribor, ki so ga med drugo svetovno vojno bombardirala tudi zavezniška letala, so pogosto našli letalske bombe. Bile so težke celo do 500 kg. Zanimiv je primer gradnje velikega trgovskega centra Europark. Gradbeni stroj je na globlini štirih metrov razkril an-

gleško rušilno bombo, težko 500 kg. Izvajalec je poklical enoto za varstvo pred neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi (RE NUS), ki so sicer organizirane v vseh regijah. Te enote delujejo pod okriljem Ministrstva za obrambo oziroma Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Kot poveljnik te enote sem se odločil, da bomo bombo prepeljali na poseben poligon ter jo strokovno uničili. Ob pregledu tega gradbišča smo našli še dve enaki letalski bombi. Vse smo prepeljali na poseben poligon ter jih uničili. Kljub temu da smo v Sloveniji pregledali objekte in območja vojaških spopadov v bojih za samostojno Slovenijo, pa se še vedno pojavljajo NUS, ki so povezana s tem obdobjem. Samo en primer. Ženska iz okolice Ormoža je poklicala policijsko postajo in povedala, da je mož našel neko granato. Ko sva s sodelavcem prišla do stanovanjske hiše, sva skupaj s policisti ugotovila, da pri njej »hranijo« topovski naboj iz tanka T-55. Granata kalibra 100 mm vsebuje nekaj kilogramov eksploziva, v tulcu granate pa je 19 kg smodnika. Čeprav je imela granata odstranjen vžigalnik, je bila udarna inicialna kapica na tulcu še v zelo dobrem stanju. Seveda nam je bilo takoj jasno, da naboj izvira iz bojev med JLA in TO v okolici Ormoža, ki so potekali leta 1991. Zakaj so imeli ta 50-kilogramski »spomi-

Madžarska ročna bomba, ki je zelo dobro ohranjena čakala 60 let v nekem skednju.

nek« pri hiši in kje so ga našli ali dobili, ni stvar nas pirotehnikov, vendar želimo opozoriti, da je to nespametno početje. Zelo verjetno je na terenu še več takih sredstev. Zmotno je mnenje, da stvar ni nevarna, če nima vžigalnika. Že udarec ob inicialno kapico bi povzročil silovito eksplozijo smodnika v tulcu.

Zavezniška letalska bomba je pripravljena za uničenje.

Pa ne samo ubojna sredstva iz zadnje vojne, tudi veliko starejša so še vedno nevarna za človeka. Sicer zelo redek, a toliko bolj opozorilni dogodek se je zgodil pred nekaj leti v avstrijskem mestu Linz. Sredi noči je v nekem parku eksplodirala 250 kg težka letalska bomba, ki je bila kakšne 3 metre pod površino zemlje. Nastal je 4 metre globok in 30 metrov velik krater. Kaj je povzročilo eksplozijo iz druge svetovne vojne izvira jočo bombe, ni povsem jasno. Velika pa je verjetnost, da je na vžigalniku, ki je takrat zatajil, nekaj prerjavelo in sprostila se je udarna igla ter povzročila eksplozijo. Na srečo pri tem ni bilo poškodovanih ljudi. Primerov nepravilnega ravna-

nja ob najdbi NUS bi lahko naštel še veliko. Vendar raje pogledimo, kako pravilno ravnati ob takšni najdbi. Osnovno vodilo naj bo, da je vsak predmet, za katerega sumite, da bi lahko bil NUS, tako dolgo nevaren, dokler tega ne potrdi ali ovzre strokovnjak - pirotehnik. Prepričanje, da stvari poznamo, saj smo vendar služili v vojski,

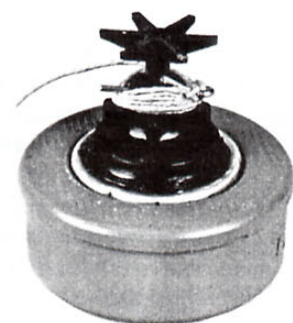
dati od blizu. V svoji praksi sem prišel do zanimivega spoznanja. Če sem ugotovil, da ima občan NUS že dalj časa pri sebi doma, in sem ga vprašal, zakaj ni poklical že prej, sem po navadi dobil odgovor, da niso vedeli, koliko bo to stalo. Naj takoj zapišem, da sta odvoz in uničenje najdenih NUS v domeni države ter da najditelj s tem

nima stroškov. Izjema so gradbišča, kjer obstaja utemeljeni sum, da bodo pri gradbenih delih našli NUS.

Na napakah se največ naučimo, pravi pregovor, vendar to ne drži za najdbe eksplozivnih predmetov. Prav poseben primer je imela naša enota v neki prekmurški vasi. Neki

zakonski par se je sprehajal ob reki Muri. Na bolj oddaljenem mestu v gozdu je opazil minometno miino kalibra 80 mm, ki

je bila začuda zapičena v drevo. Pozneje sem ugotovil, da je bila izstreljena med drugo svetovno vojno in je padla v korenine manjše bukke. Tako je skupaj z drevom rasla vsa ta leta do višine 50 cm od tal. Sprehajalca se mine na srečo nista dotaknila. Vendar pa sta storila napako, saj najdbe nista prijavila na Regijskem centru za obveščanje (telefon

Protipehotna mina iz JLA, imenovana tudi »pašteta«

112) ali policiji (telefon 113). Šele drugi dan proti večeru sta o najdbi zaupala nekemu TV-snemalcu; ta je šel mino posnet s kamero, šele nato se je spomnil, da bi bilo koristno, če bi najdbo prijavil. Na to ga je spomnila skupina otrok, ki je že radovedno krožila okrog nevarne najdbe.

Vsak vojni spopad povzroči žrtve in travme ljudi, ki so hote ali nehote vpleteni. Pustimo času, da celi te rane, hkrati pa poskrbimo, da ne povzročijo novih.

Oskar Newirt

Ob deseti obletnici ZVVS in ob odkritju spominskega obeležja Rodoljubu osamosvojitvene vojne za Slovenijo 1991 na Geoss-u, je ZVVS v sodelovanju s Slovenci v zamejstvu pripravila priložnostni: SPOMINSKI KOVANEC SLOVENSKEGA RODOLJUBA. Kovanec, izdelan iz medenine, lahko kupite v podjetju HELEDIS, Kersnikova 17, 3000 CELJE, tel.: (03) 428 26 12, faks.: (03) 428 26 21.

VOJNI MUZEJ LOGATEC

Od predrimske dobe do vojne leta 1991

Vojni muzej Logatec je najmlajši muzej te vrste v Sloveniji, po razstavnih površini skromen, po bogastvu gradiva izjemen. Edini med vsemi državnimi in zasebnimi muzeji v Sloveniji predstavlja vojno in vojaško zgodovino Slovencev in slovenskega ozemlja od kamnite sekire predrimskega in rimskega obdobja, srednjega veka, 1. in 2. svetovne vojne vse do vojne za samostojno Slovenijo leta 1991 in nove vojske v samostojni slovenski državi. Nastal je iz zbirke brigadirja Slovenske vojske Janeza J. Švajncerja in je v njegovi družinski hiši, to pa daje zbirki poseben čar domačnosti in neposrednosti.

Najstarejšo dobo predstavljajo tri kamnite sekire in dve kamniti kopači, vse izvirajo iz Štajerske v vzhodni Sloveniji. Ena kamnita sekira, kamnita puščica, gorjača iz jelenovega roga in nekaj drugih predmetov so s kolišča pri Blatni Brezovici na Ljubljanskem barju. Bakrena sekira je bila najdena pri Kalcah, z Martinj hriba sta velika zlomljena bronasta sulična ost in bronasto bodalo. Razstavljeni so še bronasti sekiri in del bronastega meča. Starejšo železno dobo predstavlja več najdb z bližnjega hriba Hasberg. Iz keltskega obdobja je najlepši železen nož. Izjemna redkost je dvajset velikih noriških srebrnikov iz Višnje Gore. Osemnajst je vzhodnonoriških, ki so bili kovani v Celju, dva sta zahodnonoriška, kovana na Koroškem.

Za ljubitelje letalstva: odlikovanja pilota Josipa Križaja, letalskega asa, ki je v španski državljanski vojni 1936–39 sestrelil tri fašistična letala.

Lepo oblikovana majhna bronasta fubula, železna sulica in srednjeveška sekira so z gradišča Velike bukve nad Gornjim Logatcem. Predmeti dokazujejo, da je gradišče kot naselbina ali postojanka živelo tudi v rimski dobi in srednjem veku. Velik del slovenskega ozemlja je že pred začetkom našega štetja prišel v rimsko državo, zato to obdobje predstavlja več predmetov, zelo zanimiv je naličnik rimske čelade iz 1. stoletja pred našim štetjem, najden pri rimski cesti na Lanišče. Pri Logatcu se je začel znamenit vzpon rimske ceste čez Julijske Alpe, po tamkajšnjih gozdovih je potekalo obrambno zaporno zidovje. V vitrini srednjega veka so najzanimivejši

Tako se je mladenič pred vhodom v Vojni muzej postavil pred fotografski aparat in si na glavo dal staro čelado.

trije viteški meči iz 13. in 14. stoletja ter meč s konca 15. stoletja. Redkost je čelada križarskega viteza iz 11. stoletja. Pehotni buzdovan, ki je bil najden v Ljubljani pri Vrhniku, je iz 14. stoletja. Nad Logatcem ob cesti proti Krvavim jamam je bila najdena kmečka sablja iz druge polovice 15. stoletja. Skoraj gotovo je v zvezi s turškim napadom na Logatec.

Srednjeveška posebnost sta dva pečatnika: eden z Mute in drugi s Čušperka. Podobno o srednjem veku zaokrožujejo več zelo lepih srebrnikov in trije zlatniki: beneška dukata in papeški zlatnik.

S konca 17. stoletja je redek bajonet, ki ga je vojak potisnil v cev in puško spremenil v sulico. Iz 18. stoletja je sablja turškega velikaša s srebrnim ročajem. Zahodna Slovenija je v letih 1809–13 pripadala Napoleonovim Ilirskim provincam, ob lepem

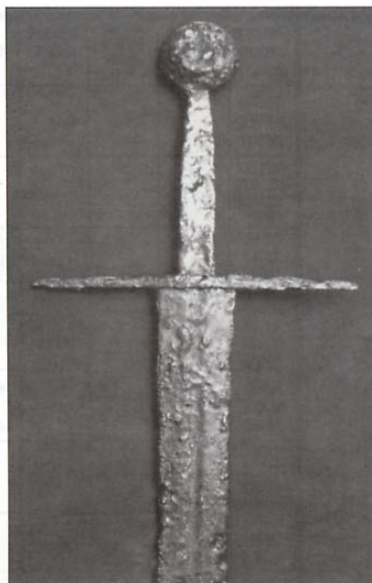
bronastem kipu Napoleona Bonaparta je prvi red francoske legije časti iz leta 1804. Francoski cesar Napoleon ima v Ljubljani svoj spomenik. Leta 1813 je Slovenija spet pripadala Avstriji. Od leta 1817 sta bila tamkajšnja domača polka kranjski 17. in štajerski 47. pehotni polk. Na njuno bojno pot ter vojna leta 1848–49, 1859, 1866 in 1878 spominjajo odlikovanja, sablje in puške. V 1. svetovni vojni so se Slovenci v avstro-ogrski vojski bojevali najprej na ruskem in potem na italijanskem bojišču ter kot prostovoljci v ruski, srbski in italijanski vojski. Velika redkost je čelada prvega modela berndorf, posebnost pa zlata medalja za hrabrost, ki jo je dobil častniški namestnik Ciril Kovač iz celjskega 87. pehotnega polka. V vitrini o 1. svetovni vojni je tudi značilen avtoportret slikarja Hinka Smrekarja.

Leta 1918 je skupaj z Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov nastala prva slovenska vojska v sodobni zgodovini slovenskega naroda. Njen najbolj znameniti general je bil Rudolf Maister, ki je poveljeval slovenskim polkom v bojih z Avstrijo za mejo na Štajerskem. Razstavljeni so zelo redke kordarke in epolete slovenske vojske s konca leta 1918 in začetka 1919 ter originalen Maistrov podpis.

Leta 1919 je bila slovenska vojska vključena v velikosrbsko kraljevo vojsko. Iz obdobja Kraljevine Jugoslavije sta uniforma konjenika kraljeve garde in suknjič – milanka oficirja konjenice kraljeve garde. Posebnost sta skupina odlikovanj predsednika pokrajinske vlade za Slovenijo Vilka Baltiča in bolgarski red pesnika Stanka Majcna. Razstavljena je pilotska izkaznica polkovnika Ferda Gradišnika, ki je aprila 1941 padel pri bombardiranju nemške kolone.

V zbirki Vojnega muzeja Logatec je 161 sabelj, med njimi so: iz Rusije sablja z napisom generala Kornilova generalu Zborovskemu 1918, iz Avstrije sablja z napisom za napad na Dunaj oktobra 1848, iz Slovenije sablja generala Slovenske vojske 1994, iz Jugoslavije oficirska sablja Titove garde, iz Štajerske tri sablje iz bojev s kruci ob koncu 17. stoletja.

Slovenijo so si razdelile Nemčija, Italija in Madžarska. Že poleti 1941 so Slovenci začeli gverilski narodnoosvobodilni boj proti okupatorju. Po številu borcev in po bojnih akcijah ta boj ni imel primerjave v srednji Evropi. Razstavljeni so puške, brozostrelke, oznake, čelade in drugo iz 2. svetovne vojne, med puškami redka nemška jurišna puška M44. Ob njej so tri originalne partizanske titovke, zaplenjena ustaška in nemška oficirska bodala, čelada SS in domobranska čelada prve oblike s trikotnim znakom itn. V vitrini je desetarski našitek, ki ga je v Gornji Savinjski dolini jeseni 1943 ujetemu partizanu zaplenil nemški oficir Adolf Polivka iz Linza. Prvoborca Franca Mekino - Boruta z Rakega predstavljajo vsa njegova odlikovanja. Razstavljeni so odlikovanja znanega komisarja, pilota in pisatelja Mileta Pavlina, partizanska spomenica 1941 Franca Zalaznika - Leona ter redi za hrabrost Jožeta Simšiča - Jelena, Lovra Korošca - Branka in Staneta Blažiča. Posebnosti sta elisa sestreljena ameriškega bombnika iz okoli-

Drobec iz vitrin Vojnega muzeja v Logatecu: viteški meč iz 13. ali 14. stoletja.

Posebnosti: francoska puška kremanjača iz napoleonskih časov, italijanska plinska granata kalibra 305 mm iz 1. svetovne vojne, potegnjena iz Soče, zlati red narodnega heroja in druga odlikovanja ter pištola Bojana Polaka - Stjenke, angleška protitankovska puška s pohoda 14. divizije na Štajersko, nemški železni križ 1. st. pilota bombnika Heinkel 111, ki se je aprila 1944 zaletel v goro Kanin, fotografije predsednika Milana Kučana, ministrov Janeza Janše, Igorja Bavčarja, generala Janeza Slaparja in drugih voditeljev iz vojne 1991 z originalnimi podpisi, ročni raketomet armbrust, s katerim je oklepnikom JLA 23. maja 1991 v Pekrah grozil stotnik Anželj, polavtomatska puška M59/66 iz eksplozije skladišča na Črnem Vrhu, kompas iz helikopterja, ki je bil 27. junija 1991 sestreljen nad Ljubljano.

ce Gornjega Grada in del motorja bombnika, ki se je zrušil pri Logatecu. Po zmagi je bila slovenska partizanska vojska takoj odpravljena, več uniform predstavljajo jugoslovansko vojsko maršala Tita, med njimi uniforma kapetana Titove garde. Ob njej so uniforme generalov Ivana Dolničarja, Ivana Lokovška - Jana in Vinka Krmelja ter puške in strojnica. Redkost je zlati znak Avnoja narodnega heroja Ivana Mačka - Matije. Ob koncu leta 1990 je iz teritorialne obrambe začela nastajati nova slovenska vojska, v desetdnevni vojni 1991 je obranila slovensko samostojnost. Nastanek in razvoj nove slovenske vojske predstavljajo uniforme vseh načelnikov generalštaba: generalov Janeza Slaparja, Albina Gutmana, Iztoka Podbregarja

nastali iz zaplenjenih čelad JLA v Trzinu in Beli krajini. Med drugim je razstavljen medalja za hrabrost, ki jo je dobil stotnik Andrej Kutnar za prvi zaplenjen tank JLA 27. junija 1991 zjutraj. Zraven je uniforma, ki jo je imel oblečeno 28. junija 1991 major Srečko Lisjak, ko je s samostojno bojno skupino napadel sile JLA na mejnem prehodu Rožna dolina, pri čemer je bilo uničeno več tankov. Posebnost muzeja je približno 2800 odlikovanj z vsega sveta. Med njimi je največ odlikovanj iz Velike Britanije, ZDA, Nemčije, Rusije in Sovjetske zveze, Čehoslovaške, Poljske, Bolgarije, Romunije, Madžarske, Francije, Italije, Belgije in drugih držav.

Vojni muzej Logatec dvakrat letno izdaja Vojnozgodovinski zbornik, edino takšno

Podrobnejše informacije dobite na naslovu: Vojni muzej, Tržaška 81a, 1370 Logatec, telefon 01/7542781.

in Ladislava Lipiča ter orožje in oprema iz vojne. V zbirki so prva sablja nove slovenske vojske ter slovenski čeladi, ki sta

vojnnozgodovinsko publikacijo v Sloveniji. Vabimo vas, da se nanj naročite.

Vojni muzej Logatec sodeluje z drugimi muzeji, zbiralci in zlasti s Slovensko vojsko.

NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO! NOVO!

Zakaj se je slovenski mladenič leta 1939 odločil za oficirski poklic?
 Kakšna je bila jugoslovanska kraljeva vojaška akademija?
 Kakšno je bilo življenje prihodnjih oficirjev?
 Kaj jih je doletelo leta 1941?
 V nemškem taborišču za vojne ujetnike ...
 ... in še veliko drugega

v knjigi spominov na vojaško akademijo in vojno ujetništvo

Dr. Sergej Vrišer

Dve plati medalje

Tudi to je naša zgodovina!
 Prva takšna knjiga v Sloveniji in na ozemlju nekdanje Jugoslavije!
 Številne fotografije iz spominskega albuma pisca. Še nikoli objavljene!

Poseben dodatek: uniforme, oznake, epolette in deli uniform kopenske vojske, letalstva in mornarice Kraljevine Jugoslavije na risbah dr. Sergeja Vrišerja.

Bogata knjiga za nizko ceno!

Vojni muzej, Tržaška 81a, 1370 Logatec

Naročilnica

Ime in priimek
 Ulica, hišna številka
 Poštna številka in kraj

Naročam knjigo dr. Sergeja Vrišerja *Dve plati medalje* po ceni 2495 tolarjev (skupaj s poštnino). Plačal(a) bom s poloznico, ki bo priložena knjigi (knjižnice in podjetja prek računa).

KRIŽANKA

SESTAV VEČ APARATOV, KI TVORI FUNKCIONALNO CELOTO						VPONKA, KARABIN	PLETENA, KOŠU PODOBNA PRIPRAVA ZA RIBOLOV	OČI	LESKOTNO BELJENO BOMBAŽNO PLATNO	KAREL ALPIGER URDOŠ ZUPAN	VRELA VODA KGOR KOGA ZAVARUJE	NAŠA IN TUJA CRKA	100											
PRIPRAVA, KI OMOGOČA DIHANJE POD VODO	1			15									6											
ZVLEČENJE IN BOJEVANJE PRI PARTIZANIH										10			KATRAN RONALD (KRAJŠE)											
RUSKA DOLŽINSKA MERA (pribl. 70 cm)			14					PTICA ROPARICA SLOV. PEVEC (ZLATKO)					IZKROČNO ZEMLIŠČE V HRIBIH. 6. IN 4. CRKA ABECEDNE											
EGIPČANSKI BOG SONCA			DEL PLOSKVE SLOVENSKE KOMPONIST (OSKAR)								SLOVENSKE POLITIK SEŠERKO STRD			NORVEŠKI PISATELJ (HENRY, NORA)	GLASBILLO V OBLIKI TRAPEZA S STRUNAMI	ALEŠ KUNAVER								
ZAČETEK ABECEDNE			SPODNJI DEL POSODE TELESNA OKVARA	16				ODDELEK ZA ZAŠČITO LJUDSTVA MED NOB		VOJAŠ. POT PRIMERNA ZA UMIK DRUGO IME ZA PERM														
GRŠKA BOGINJA SRČE IN NAKLJUČJA	11							KRAJ SEVERNO OD ANHOVA EVGEN CAR	5								AVTOR: CVETO ERMAN	SAMEC GOVEDA STARA MAMA						
MEDNARODNE ŠPORTNE PRIREDITVE ŠTUDENTOV																	2	KONICA KEMIČNI ZNAK ZA ARGON		7			KEMIJSKI ZNAK ZA AKTINI	
VEČJI OTOK V KVARNERJU							ENO NAJSTAREJŠIH KITAJSKIH MEST, TSHAN												NAKANA					
NADAV, NAPLAČILO			12					OBČUTEK VELIKE ETIČNE, MORALNE VREDNOSTI; DIKA, DOSTOJANSTVO										19	PREBIVALEC DRŽAVE NA BLIŽNJEM VZHODU			4		
SLOVARČEK: RAVENALA: drevo iz družine bananavcev; ENO: finsko mesto; KNAUS: nemški slikar; STEWART: ameriški igralec; IBSEN: norveški pisatelj; AGAME: rod tropskih kuščarjev; CINAN: staro kitajsko mesto.												1	2	3	4	5	6	7	8	9				
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19															

Nagradna križanka

Ime:

Priimek:

Ulica:

Kraj:

Nagradna križanka

Pred vami je nova nagrada križanka. Med reševalce bomo tokrat razdelili tri knjižne nagrade. Rešitve pošljite na naslov: Zveza veteranov vojne za Slovenijo, p. p. 2780, Rojčeva 16, 1110 Ljubljana, s pripisom Križanka. Srečni reševalci nagradne križanke iz prejšnje številke so: Igor Brenko, Kvedrova 28, 1122 Ljubljana, Andrej Isak, Borisova 10, 2366 Muta in Breda Bogataj, Gregorčičeva 11, 4224 Gorenja vas. Pravilna rešitev gesla je: svečanost na Triglavu.

Oster stotnik

Star veteran

Vojaški aforizmi (v škornjih)

Dal sem mu prst,
vzel mi je roko;
dal sem mu nogo,
vzel mi je čevlje.

Čevelj čevlju: »Zaman
si dobra znamka,
saj te ni opazil
noben filatelist.«

Z neba začne
padati čist dež,
ko pa pade na tla,
ponavadi zadeve
skali čevlji.

Da imajo laži kratke
noge, so krivi čevlji.

Ves čas so
me vlekli za nos,
zdaj me pa vlečejo
za vezalke.

Sem kot kameleon,
vedno menjavam barvo
čevljev.

Pravijo, da nimam
nič v glavi,
imam pa nekaj
novega na nogah.

En, a pošten:
V balkanskem
sodu smodnika
je veliko in seksi bomb.

Napisal: Milan Alašević

»Kot kaže, ste mir že požrli ...«

Pomlad je tu.

Piarovci bi rekli – brez komentarja.

TREBUŠNO UPOGIBANJE:

Vaje za trebušne mišice imajo veliko različic. V tem delu programa bomo prikazali osnovna trebušna upogibanja. Vaje krepijo trebušne mišice, ki sodelujejo tudi pri podpiranju spodnjega dela hrbta. Pri izvajanju vaj bodimo pozorni na spodnji del hrbta, da je ves čas na tleh. Komolci morajo ostati odprti. Vsako vajo izvajamo počasi in nadzorovano. Izdihnemo pri dvigu in vdihnemo pri spustu. V kolikor smo osredotočeni na samo izvajanje vaje pri vsakem krčenju, uporabimo več mišičnih vlaken. Skratka, vaje so bolj učinkovite.

Temejnji dvig

Ležimo na hrbtu, noge pokrčimo in stopala položimo na tla, stol ali drug predmet. Hrbtenica je v nevtralnem položaju. Roke so prekrizane na prsih, za bolj trenirane so roke za glavo. Dvignemo trup do položaja, ko so lopatice dvignjene od tal. Ostanemo tako 3-5 sekund, nato se vrnemo v začetni položaj in vajo ponovimo.

Dvig z rotacijo

Ležimo kot pri temeljnem dvigu ali pokrčeno nogo položimo na koleno druge noge. Za bolj trenirane dvignemo pokrčene noge od tal pod kotom 90 stopinj tako, da so kolena točno nad bokli. Dvignemo trup in ga zavrtimo proti nasprotnemu kolenu. Vaje lahko naredimo intenzivnejše z uporabo uteži, lahko tudi plastične, napolnjene z vodo. Vaje z utežmi zahtevajo več napora, zato tudi pripomorejo k hitrejšemu napredku.

VAJE ZA HRBTNE MIŠICE:

1. različica

Sedemo na stol. Roke upognemo v komolcih. Močno izdihnemo ter roke in ramena potiskamo nazaj. Ostanemo v tem položaju 5 sekund in se vrnemo v začetni položaj. Pri uporabi uteži je vaja učinkovitejša. Vajo ponovimo 10-15 krat.

2. različica

Roke položimo za glavo ter roke in ramena potiskamo nazaj. Vaje krepijo hrbtne mišice in pomagajo pri pravilnejši telesni drži.

Nekaj navodil za začetek

Glede na to, da pri svojem vsakdanjem delu zanemarjamo dihanje, še posebno zanemarjena je neuskladenost med dihanjem in gibanjem. dajemo pri vadbi pravilno in usklajeno dihanje v vse gibalne strukture in s tem vzpodbujamo večjo dinamiko v organizmu. Prav tako kot gibanja se ob telesnih naporih naučimo tudi sprostitve. V vadbo vključujemo spontano gibanje in zavestno dihanje, da lahko umirimo razpršene misli in občutke, ki sliabijo energijo in povzročajo stalno stresno situacijo. Navedene vaje ohranjanja in pridobivanja mišične mase nam omogočajo pridobivanje večje mišične moči, zaradi katere se lahko bolj intenzivno ukvarjamo s telesno dejavnostjo, ki pomembno spodbuja krvni obtok in delovanje srca.

Mohena stvar ne uničuje telesa tako hitro kot telesa neaktivnost (Aristotel).

Stane Iskra
Vodja Šole zdravega življenja

Vaje izdela: STANE ISKRA, Guščeva 8, KRŠKO, 8270 KRŠKO, GSM: 041/438 468

Sponzorje: **NUMIP** KRŠKA...
KOOPITVA
www.koopitva.si

draper

**Z VADBO
ZA VITALNEJŠI JUTRI**

AVTOR IN VODJA PROGRAMA:

J. Moha
Stane Iskra

ZA VETERANSKE SKUPINE 10% POPUSTA

Štefan in Nataša Čehovin

Dolanci 8
6222 Štanjel
Tel.: 05/769-01-72

V dolini Branice, v Dolancih, se je rodil baron Andrej Čehovin. Danes v vasi stoji v spomin nanj spomenik, vas sama pa slovi po odličnem vinu, ki ga točimo tudi na naši domačiji. V prijetnem hladu domačega hrama zorijo bela (malvazija in sauvignon) in rdeča (merlot in cabernet sauvignon) vina.

Z veseljem vas vabimo, da pri nas poizkusite kapljico, ki nam daje zdravje, vrača mladost in deli veselje.

Kovaški muzej Razkrižje

Anton Horvat, Razkrižje 16

Tel.: 02/589-10-72

Prlekija je dežela gričevnatega in ravninskega območja. Glede na te značilnosti pokrajine, so se razvijale tudi domače obrti.

Na kmetijske področju so se razvile kovaške delavnice, povezane s človekovimi potrebami po orodjih, katere so bile v vsakem kraju in so nudile priložnost za preživetje. Delo kovača je bilo trdo, kovači so poznali navade in želje prebivalcev posameznih območij.

Možnost spoznati, kako in kaj so izdelovali kovači, vam ponuja kovaška delavnica in kovaški muzej na Razkrižju 16, pri Antonu Horvatu. Med drugim je na ogled tudi orodje, s katerim so podkivali konje lendavske grofice.

V družini Horvat ima izvirno kovaštvo 150-letno tradicijo.

V Akademiji vam nudimo kompletno ponudbo hrane in pijače skozi ves dan. Tako je v dopoldanskem času mogoče dobiti zajtrke in različne prigriske po naročilo, vsak dan pa pripravimo tudi tople malice. V času kosila sta vsak dan na voljo dva menija, od katerih je eden vedno vegetarijanski. Sestavljena sta iz juhe, glavne jedi s prilogo, solate in sladice. Tistim, ki jim dnevni meni ne odgovarja, ponujamo širo izbor jedi po naročilu, med katerimi lahko izbirate različne jedi z žara, različne zrezke pripravljene na različne načine, vegetarijanske jedi pizze... za ljubitelje lažje hrane pa je na voljo tudi solatni bar. Ker pa pravi gurmani ob dobri hrani popijejo tudi dobro kapljico smo v Akademiji pripravili ustrezno ponudbo vin. Postrežemo vam lahko z odprtim domačim belim ali rdečim vinom, ponujamo pa tudi široko paleto buteljk različnim vinogradniko iz vse Slovenije.

Restavracija Akademija

Koroška cesta 160, 2000 Maribor
Tel.: 02/250-09-26

praznujmo pomlad!

vabimo vas v Arboretum Volčji Potok

29.03. - 10.04.
10.04. - 15.04.
15.04. - 05.05.
26. april do 04. maj

Ples v pomlad z narcisami.
Ples v pomlad s hijacintami.
Ples v pomlad s tulipani.

Cvetoča dežela
Spomladanska razstava tulipanov z razstavo cvetja, vrtnarstva, vrtnarskim sejmom in kulturnimi prireditvami.

10. april do 25. maj
Od 26.04. do konca

Razstava orhidej.
Leto v znamenju otroka.

Vabljeni!

Park je odprt od 8. do mraka.

čas je, da uredite svoj vrt!

ZDELAVA ZASADITVENIH NAČRTOV:

rtov, javnih površin, parkov

ZVAJANJE ZASADITEV:

rtov, javnih površin, parkov

ZVAJANJE VZDRŽEVALNIH DEL:

ošnje, vertikuliranje travne površine, obrezovanje žive meje, strokovno obžagovanje dreves, saditev enoletnic in čebulnic

ZVAJANJE SANACIJSKIH DEL:

bnova travne ruše, strokovno obžagovanje dreves

OLAGANJE TRAVNE RUŠE ALI SETEV TRAVE

ZDELAVANAMAKALNIH SISTEMOV

telefon:

projektiva 01 8314311
arboretum 01 8312345
prodajni center 01 8394533
fax: 01 8310775
e-mail: arboretum@arboretum-vp.si

prodajni center

ogata izbira:

okrasnih rastlin, rastlin za žive meje, vrtnic, dreves
čebulic
gnojil in substratov
orodij

odpiralni čas:

vsak dan od 8 - 17 ure
sobota 8-13 ure
nedelje (marec, april, maj) od 12 - 17 ure

